

MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

Yüz yirmidokuzuncu Birleşim

17 . 7 . 1964 Cuma

İçindekiler

	Sayfa	Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	250	natosu 1/407) (M. Meclisi S. Sayısı 634 e
2. — Gelen kâğıtlar	250	2 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 469) 257:258
3. — Yoklama	251	
4. — Görüşülen işler	251	5. — Başkanlık Divanı sunuşları 258
1. — 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporuna dair C. Senatosu ve Karma Bütçe Komisyonu Başkanlıkları tezkereleri (M. Meclisi 1/705; C. Senatosu 1/ 428) (M. Meclisi S. Sayısı : 744; C. Senatosu S. Sayısı : 475) 251,262:265		1. — Partiler Grup Başkanlarını, milletvekillerinin seçmenleriyle temaslarını mahallî kongrelerde bulunmalarını ve bu arada dinlenmelerini de mümkün kılmak için Meclisin 1 Kasım 1964 Pazar gününe kadar tatile girmesi hakkındaki önergesi, 258 : 259
2. — Sosyal Sigortalar kanunu tasarısının C. Senatosunca değiştirilen ve M. Meclisince benimsenmiyen maddeleri hakkında Karma Komisyon raporu ile M. Meclisi, C. Senatosu ve Karma Komisyon metinleri (M. Meclisi 1/462; C. Senatosu 1/324) (M. Meclisi S. Sayısı : 338 e 2 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 414) 251:257		6. — Sorular ve cevaplar 259
3. — Esnaf ve Küçük Sanatkârlar kanunu tasarısına dair C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve C. Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında M. Meclisi Geçici Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/4; C. Se-		A) Yazılı sorular ve cevapları 259
		1. — Diyarbakır Milletvekili Adnan Aral'ın, Ergani'de boğulan bir kadının cesedinin otopsi yapılmak üzere, ilçe merkezine taşındığının doğru olup olmadığına dair soru önergesi ve Adalet Bakanı Sedat Çumralı'nın yazılı cevabı (7/442) 259:261
		2. — Mardin Milletvekili Mehmet Ali Arıkan'ın, Midyat ilçesi civarında bir Gölet inşası konusunda bir çalışma olup olmadığına dair soru önergesi ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hüdayi Oral'ın yazılı cevabı (7/494) 261

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Ticaret Bakanı Fennî İslimiyeli; Edirne Milletvekili İlhami Ertem'in, Toprak Mahsulleri Ofisinde satınalmınyan arpa ve buğdayların Keşan ve İpsala çiftçisini mağdur durumda bıraktığına dair bir önceki Birleşimde olan demecine cevap verdi.

1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ile ilgili Karma Bütçe Komisyonu metni kabul edilerek tasarının tümü açık oya sunulduysa da yeter çoğunluk sağlanamadığından oylamanın tekrarlanacağı bildirildi.

Türk Ceza Kanununun 455 ve 459 ncu maddelerine birer fıkra eklenmesine dair kanun teklifinin Cumhuriyet Senatosunca kabul edilen metninin benimsenmesine dair Adalet Komis-

yonu raporu okunarak maddeler kabul olundu ve teklif kanunlaştı.

Danıştay kanun tasarısının Cumhuriyet Senatosunca değiştirilen maddeleriyle ilgili metnin, istemesi üzerine, Geçici Komisyona geri verilmesi kabul olundu.

Özel öğretim kurumları kanun tasarısı ve tekliflerinin 23 ncu maddesi de görüşülerek kabul edildi.

17 Temmuz 1964 Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere (saat 18,05 te) Birleşime son verildi.

Başkan	Kâtip
Başkanvekili	Bahkesir
Ferruh Bozbeğli	Mihâl Şükrü Çavdaroğlu
	Kâtip
	Amasya
	Nezât Şener

SORULAR

Sözlü sorular

1. — Tokat Milletvekili Mehmet Kazova'nın, Almus baraj gölü içerisinde kaldığı için istimlak edilen arazilerin bedellerinin ne zaman verileceğine dair sözlü soru önergesi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına gönderilmiştir. (6/906)

2. — Tokat Milletvekili Mehmet Kazova'nın, Almus Ortaokulunun, 1964 yılı içinde, hizmete açılıp açılmıyacağına dair sözlü soru önergesi, Millî Eğitim Bakanlığına gönderilmiştir. (6/907)

3. — Sivas Milletvekili Tahsin Türkay'm, Başbakan Yardımcısı Kemal Satır'm, şahsiyle ilgili beyanatının Türkiye Radyolarından yayımlanması sebebine dair sözlü soru önergesi, Turizm ve Tanıtma Bakanlığına gönderilmiştir. (6/908)

Yazılı soru

4. — Mardin Milletvekili Seyfi Güneşan'm, belediyelere yapılacak yardım fonundan, bugüne kadar, hangi belediyelere ne miktar ödeme yapıldığına dair yazılı soru önergesi, Maliye Bakanlığına gönderilmiştir. (7/544)

2. — GELEN KÂĞITLAR

Teklif

1. — Antalya Milletvekili Etem Ağva ve üç arkadaşının, 1219 numaralı Tababet ve şubeleri sanatlarına ait Kanununun 41, 42, 43 ve 44 ncu maddelerinin değiştirilmesine ait kanun teklifi (2/733) (Sağlık ve Sosyal Yardım ve Adalet komisyonlarına)

Raporlar

2. — Malatya Milletvekili Aynî Akşit ve C. Senatosu Tekirdağ Üyesi Selâmi Üren'in, Bâzı Suç ve cezaların affı hakkındaki 23 Şubat 1963 gün ve 218 sayılı Kanunun 3 ncu madde-

sinin (G) bendinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/670) (Gündeme) (S. Sayısı : 742)

3. — C. Senatosu İçel Üyesi Cavit Tevfik Okayuz ve iki arkadaşının, 8 Haziran 1936 tarih ve 3005 sayılı (Meşhut suçların muhakeme usulü Kanunu) nun birinci maddesine yeniden bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ile İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'm, Yabancı uyruklu turistler aleyhine işlenen suçlar hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/614, 2/657) (Gündeme) (S. Sayısı : 745)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN — Başkanvekili Nurettin Ok

KÂTIPLER : Nevzat Şener (Amasya), Mithat Şükrü Çavdaroğlu (Balıkesir)

BAŞKAN — Millet Meclisinin 129 ncu Birleşimini açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Sayın arkadaşlar lütfen elektrikler yandıktan sonra beyaz düğmeye basınlar. Yoklama muamelesi başlamıştır.

(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Yoklama işlemi bitmiştir.

Müzakereler için gerekli çoğunluğumuz mevcuttur. Çok rica ederim, arkadaşlarımızın açık oylama muamelesi neticesi alınmadan lütfen Meclis salonunu terk etmesinler.

4. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — 1961 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarı ve Karma Bütçe Komisyonu raporuna dair C. Senatosu ve Karma Bütçe Komisyonu Başkanlıkları tezkereleri (M. Meclisi 1/705; C. Senatosu 1/128) (M. Meclisi S. Sayısı : 711; C. Senatosu S. Sayısı : 475)

BAŞKAN — Kanun tasarılarının ikincisi açık oylamaya geçiyoruz. Lütfen oylarınızı kullanınız.

REŞAT ÖZARDA (Aydın) — Sayın Başkan, gündem dışı söz istemiştin. Yazılı talebimi de göndermiştim.

BAŞKAN — Zatiâlinizin gündem dışı söz talebi burada mevcut değildir; bir. İkincisi; gerek Sayın Topaloğlu arkadaşımız, gerekse Sayın İskenderoğlu arkadaşımız gündem dışı söz istemişlerdir. Meclisin çok sıkışık olduğu şu anda kendilerinin söz talebini yerine getirmeye imkân görmedim. Ayrıca zatiâliniz de gündem dışı söz talebiniz, bendenize intikal ettirilmiş değildir.

REŞAT ÖZARDA (Aydın) — Riyasete gönderdim.

BAŞKAN — Yok efendim, yok. Bendenize hiçbir suretle intikal ettirilmedi.

RECAİ İSKENDEROĞLU (Diyarbakır) — Efendim, Başkanlığın tutumunu hakkında konuşmaktım.

BAŞKAN — Sayın İskenderoğlu, Sayın Topaloğlu zatiâlilerinize söz vermeme imkân yok.

2. — Sosyal Sigortalar kanunu tasarılarının C. Senatosunca değiştirilen ve M. Meclisince benimsenmeyen maddeleri hakkında Karma Komisyon raporu ile M. Meclisi, C. Senatosu ve Karma Komisyon mclinleri (M. Meclisi 1/162; C. Senatosu 1/321) (M. Meclisi S. Sayısı : 338 e 2 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 111) (1)

BAŞKAN — Sayın üyelere dağıtılmış bulunan raporların üzerinden 48 saat geçmemiştir. İftizük hükümlerine göre 48 saatlik müddet içerisinde görüşülmesi hususunu oylarımıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Öncelikle görüşülmesi talebini oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeleri okutuyorum :

İş kazası ve meslek hastalığının tarifi

MADDE 11. —

A) İş kazası, aşağıdaki hal ve durumlardan birinde meydana gelen ve sigortayı hemen veya sonradan bedence veya ruha ârizaya uğratan olaydır :

(1) 338 e 2 nci ek S. Sayılı basmaza tutanağın sonundadır.

a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla,

c) Sigortalının, işveren tarafından görev ile başka bir yere gönderilmesi yüzünden asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,

d) Emzikli kadın sigortalının çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,

e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere toplu olarak götürülüp getirilmeleri sırasında,

B) Meslek hastalığı, sigortalının çalıştırıldığı işin niteliğine göre tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, sakatlık veya ruhi ârıza halleridir.

Bu kanuna göre tesbit edilmiş olan hastalıklar listesi dışında her hangi bir hastalığın meslek hastalığı sayılıp sayılmaması üzerinde çıkabilecek uyuşmazlıklar, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır.

BAŞKAN — Sayın arkadaşlarım, oylama muamelesinde takibedilecek usulü hatırlatmak isterim.

Şimdi okutmuş olduğum 11 neî madde Karma Komisyon tarafından kabul edilen 11 neî maddedir. Evveliminde bu maddeyi Yüksek Heyetin oyuna sunacağım. Şayet bu madde kabul edilmezse o zaman dönüp Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği 11 neî maddeyi oylayacağım. O da kabul edilmezse o zaman Millet Meclisinin kabul ettiği metni oylayacağım. Yüce Meclis bu üç metinden birini kabul etmek mecburiyetindedir.

Karma Komisyonun tanzim ve kabul etmiş bulunduğu 11 neî maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 11 neî madde de kabul edilmiştir.

İşverenin yükümü

MADDE 15. — İşveren, iş kazasına uğriyan sigortalıya, Kurumca işe elkonuncaya kadar, sağlık durumunun gerektirdiği sağlık yardımlarını yapmakla yükümlüdür. Bu amaçla yapılan ve belgelere dayanan masraflarla yol paraları Kurum tarafından işverene ödenir.

Birinci fıkrada belirtilen yükümlerin yerine getirilmesindeki savsama ve gecikmeden dolayı, sigortalının tedavi süresinin uzamasına, mâlûl kalmasına veya mâlûllük derecesinin artmasına

sebebolan işveren, Kurumun bu yüzden uğriyacağı her türlü zararı ödemekle yükümlüdür.

BAŞKAN — 15. neî maddedeki Karma Komisyonun kabul ettiği metni oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sağlanan yardımlar

MADDE 43. — Sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmyan karısının analığı halinde, aşağıda yazılı yardımlar sağlanır.

A) Gebelik muayenesinin yaptırılması ve gerekli sağlık yardımlarının sağlanması,

B) Doğumda gerekli sağlık yardımlarının sağlanması,

C) Emzirme yardım parası verilmesi,

D) Sigortalı kadının doğumdan önce ve sonra işinden kaldığı günler için ödenek verilmesi,

E) Ağırılık hali sebebiyle gerekirse yurt içinde başka bir yere gönderilmesi.

BAŞKAN — 43 neî maddedeki Karma Komisyonun kabul ettiği metni oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sigortalının kontrol muayenesi

Madde 57. — Mâlûllük aylığı bağlandıktan sonra, sigortalı, her zaman, başka birinin sürekli bakımına muhtaç duruma girdiğini ileri sürerek mâlûllük aylığının artırılmasını istiyebilir.

Mâlûllük aylığı bağlanan sigortalıları Kurum da her zaman kontrol muayenesine tabi tutabilir.

Gerek Kurumca yaptırılan kontrol muayenesinde, gerekse sigortalının isteği üzerine veya işe alıştırma sonunda yapılan muayenesinde yeniden tesbit edilecek mâlûllük durumuna göre, mâlûllük aylığı :

I - Sigortalının istekte bulunması halinde :

a) Yazılı isteğini,

b) Yeni mâlûllük durumuna esas tutulan rapor yazılı isteğini takibeden takvim ayından sonraki bir tarihi taşımakta ise bu raporun tarihini,

II - Kurumca kontrol muayenesine veya işe alıştırmaya tabi tutulma halinde de yeni mâlûllük durumuna esas tutulan raporun tarihini,

Takibeden ay başından başlanarak gerekirse artırılır, azaltılır veya kesilir.

Kabul edilir bir özrü olmadığı halde kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırmıyan sigortalının mâlûllük aylığı, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırmıyan sigortalının mâlûllük aylığı, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak kesilir. Şu kadar ki, kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlayarak üç ay içinde yaptıran ve mâlûllük halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının mâlûllük aylığı, ödememin kesildiği tarihten başlanarak verilir.

Kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptıran ve mâlûllük halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının mâlûllük aylığı, rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak ödenir.

BAŞKAN — 57 nci maddede Karma Komisyonun kabul etmiş olduğu metni oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Aylığın hesaplanması

MADDE 61. — 60 nci maddenin (A) fıkrasında yazılı şartları yerine getirerek yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, işten ayrıldığı tarihten önce mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödenmiş son on takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarları toplamı en yüksek olan yedi takvim yılına göre bulunacak ortalama yıllık kazanımın % 50 si oranında yıllık yaşlılık geliri bağlanır.

Sekiz ve dokuz takvim yılı prim ödemiş olan sigortalının ortalama yıllık kazancı da yukarıki fıkraya göre hesaplanır.

Sekiz takvim yılından az mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalının yıllık yaşlılık gelirinin hesabına esas tutulacak ortalama yıllık kazancı prim ödediği takvim yılları esas alınarak tesbit edilir.

60 nci maddenin (B) fıkrasına göre yaşlılık geliri bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, yukarıki orandan, sigortalılık süresinin 34 yıldan eksik her tam yılı için % 0,50 indirme yapılmak suretiyle yıllık yaşlılık geliri bağlanır.

60 tan yukarı yaşta aylık bağlanan sigortalının yıllık yaşlılık geliri, yukarıki fıkralara göre tesbit olunacak oranlar, 60 yaşından sonra doldurmuş bulunduğu her tam yaş için % 1 artırılarak hesab olunur.

Yaşlılık aylığı, yıllık yaşlılık gelirinin on ikide biridir.

BAŞKAN — 61 nci maddede Karma Komisyonun kabul etmiş olduğu metni oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 61 nci maddede Karma Komisyonun kabul etmiş olduğu metin Millet Meclisince de kabul edilmiş bulunmaktadır.

Primlerin ödenmesi

MADDE 80. — İşveren, bir ay içinde çalıştırdığı sigortalıların sigorta primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden bu kanun gereğince hesaplanacak prim tutarlarını ücretlerinden kesmeye ve kendilerine ait primler tutarını da bu miktara ekliyerek en geç ertesi ayın sonuna kadar Kuruma ödemeye mecburdur.

77 nci maddenin (a) fıkrası gereğince hak edilen ve fakat ödenmemiş olan ücretler üzerinden hesaplanacak primler hakkında da yukarıki fıkra hükmü uygulanır.

Prim, süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısma, sürenin bittiği tarihten başlayarak bir aylık süre için % 10 ve bundan sonraki her ay için % 2 gecikme zammı uygulanır.

Ay kesirleri tam ay olarak hesab edilir. Gecikme zammı yalnız prim alacaklarına uygulanır ve tutarı bu zammın uygulandığı prim miktarının % 20 sini geçemez.

Dâva veya iera kovuşturması açılmış olsa bile primlerin ödenmemiş kısmı için gecikme zammı tahsil olunur.

Primlerin zamanında ödenmeyen kısmı için, gecikme zammının uygulandığı sürenin sonundan itibaren kanuni faiz tahsil olunur. 82 nci madde şümülüne giren müteselsil sorumluluk halinde faiz borçları da nazara alınır.

ALİ İHSAN BALIM (İsparta) — Efendim, aylık olacak. Yanlış okunuyor.

BAŞKAN — Efendim, okumadan ziyade esas; metinde yazılı olan husustur. Sayın Balım, zapta yazılan metin geçmektedir. O yönden üzülmeyiniz, endişe edecek taraf yok.

80 nci maddede Karma Komisyonun tanzim etmiş bulunduğu metni oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 80 nci maddede Karma Komisyonun tanzim etmiş bulunduğu

metin Yüce Meclisçe de benimsenmiş bulunmaktadır.

Yersiz olarak alınan primlerin geriverilmesi

MADDE 84. — Yanlış ve yersiz olarak alınmış olduğu anlaşılan primler, alındıkları tarihlerden on yıl geçmemiş ise, hisseleri oranında işverenlere ve sigortalılara geriverilir.

İşverenlere geriverilecek primler için Kurumca kanuni faiz de ödenir. Bu faiz, primin Kuruma yatırıldığı tarihi takibeden aybaşından iadenin yapıldığı ayın başına kadar geçen süre için hesaplanır.

Primleri geriverilenlere, primleri iptal edilen çalışmaları dolayısıyla, Kurumca iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından yapılmakta olan yardım ve ödemeler durdurulur. Hastalık, analık, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından yapılmakta olan yardımlar ile verilmekte olan ödenek ve aylıklar ise, ilgililer bu sebeple gerekli yardım, tahsis ve ödeme şartlarını yitirmiş olurlarsa durdurulur. Şu kadar ki, daha önce sağlanan yardımlara ait giderler ilgililerden geri alınmaz.

BAŞKAN — 84 ncu maddede Karma Komisyonun kabul etmiş olduğu metni oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici iş göremezlik ödeneğinin hesaplanması

MADDE 89. — İş kazası, meslek hastalığı veya hastalık halinde verilecek geçici iş göremezlik ödeneği, sigortalının 78 ve 88 nei maddeler gereğince hesaplanacak günlük kazanımın yarısıdır.

Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi varsa geçici iş göremezlik ödeneği günlük kazanımın üçte ikisi üzerinden hesaplanır.

Sağlık müesseselerine yatırılmak yahut bakımı Kurumca sağlanarak kaphea veya içmelere gönderilmek yoluyla tedavi ettirilen sigortalıya günlük kazanımın üçte biri verilir. Bu yoldan tedavi ettirilen sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi varsa, bu ödenek sigortalının günlük kazanımın yarısına çıkarılır.

Sürekli iş göremezlik geliri almakta olan sigortalı aynı ârıza veya meslek hastalığı dolayısıyla yeniden tedavi edilir ve yazılı istekte bulunursa, sürekli iş göremezlik gelirine esas tutulan kazanca göre hesaplanacak bir günlük geçici iş göremezlik ödeneği ile üç aylık sürekli

iş göremezlik gelirinin doksanda biri arasındaki fark, kendisine her gün için geçici iş göremezlik ödeneği olarak verilir.

Geçici iş göremezlik ödenekleri haftalık olarak ve işledikten sonra Kurumca verilir.

Kurumdan doğrudan doğruya alınmasında günlük bulunursa, bu ödenek, Kurumun talimatı uyarınca, işveren tarafından Kurum hesabına sigortalıya verilir. Kurum, bu kanuna uygun olarak verilen ödenekleri belgelerine dayanarak işverene öder.

Sigortalı kadının analığında verilecek günlük ödenek kazanımın üçte ikisidir.

BAŞKAN — 89 ncu maddede Karma Komisyonun kabul etmiş olduğu metni oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. 89 ncu maddede Karma Komisyonun kabul ettiği metin Yüce Meclisçe benimsenmiş bulunmaktadır.

Resim, hare ve Damga Vergisi muaflığı

MADDE 126. — Kurum tarafından yapılan bütün işlemlerle bu işlemler için ilgililere verilmesi veya bunlardan alınması gereken her türlü evrak ve belgeler ve bunların suretlerinden hiçbir resim, hare ve Damga Vergisi alınmaz.

BAŞKAN — 126 nei maddede Karma Komisyonun kabul etmiş olduğu metni oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. 126 nei maddede Karma Komisyonun kabul ettiği metin Yüce Meclisçe benimsenmiş bulunmaktadır.

Tüzükler

MADDE 135. —

A) :

a) İş kazası ve meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik hallerinde meslekte kazanma gücünü ne oranda azaltacağı;

b) Sigortalının hangi hallerde çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş ve hangi halde başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumunda sayılacakları;

c) İşe alıştırmamanın ne yoldan ve hangi esaslara göre yapılacağı ve 122 nei maddenin uygulanma tarzı;

d) Sigortalının hangi hallerde erken yaşlanmış sayılacakları;

e) 129 ncu madde gereğince kurulan Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun, bu kanunda belirtilenler dışında kalan ve bu kanunun

uygulanması ile ilgili bulunan görevleri ve çalışma şekil ve esasları;

f) Hangi hastalıkların meslek hastalığı sayılacağı ve bu hastalıkların, işten ayrıldıktan en geç ne kadar zaman sonra meydana çıktığı takdirde o işten ileri gelmiş kabul edileceği;

Çalışma ve Sağlık ve Sosyal Yardım bakanlıklarınca birlikte hazırlanacak bir tüzük ile,

B) :

a) Sigortalıların kazançları toplamı ile prim ödeme gün sayılarını ve sigorta primlerini gösteren kayıt ve belgelerin ve sigortalı hesap kartlarının nitelik, usul ve esasları ile verilme süreleri;

b) Primler hesabına esas tutulacak kazançlar toplamının hangi usul ve esaslara göre Kurumca ölçümleneceği ve prim itiraz komisyonlarının teşekkül tarzı, çalışma usul ve esasları ile ücretlerin ücretleri;

c) Sigortalıların tescili, işverenler tarafından tutulacak kayıtlar ve işverenlerin uymaya mecbur buldukları usul ve esaslar; isteğe bağlı sigortaya tabi tutulanların prim ödeme şekilleri;

d) Gelir ve aylıkların ödenme zamanı;

e) Bu kanun hükümlerinin, işin niteliğinin gerektireceği şartlarla ve ne gibi değişiklik usullerle kara, deniz ve hava ulaştırma işlerinde çalışanlarla 7 nei madde kapsamına girenlere ve bunların işverenlerine uygulanacağı;

f) 8 nei maddenin son fıkrasındaki devirle ilgili hükümlerin ne yolda uygulanacağı;

g) 118 nei madde hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili esaslar;

h) Bu kanun hükümlerinin uygulanma şekil ve esasları;

Çalışma Bakanlığınca hazırlanacak bir tüzük ile

Tesbit olunur.

BAŞKAN — 135 nei maddede Karma Komisyonca kabul edilmiş bulunduğu maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 135 nei madde Karma Komisyonca kabul edilen metin şeklinde kabul edilmiş ve Meclisimizce benimsenmiş bulunmaktadır.

İleri yaştakilere aylık bağlama şartları

GEÇİCİ MADDE 8. — A) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan kadın ve 35 yaşını geçmiş bulunan erkek

sigortalılardan, kadın iseler 55, erkek iseler 60 yaşını doldurmakla beraber 60 nei maddede yazılı şartları yerine getiremediklerinden yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamayan ve :

a) Sigortalılıklarının başladığı tarihten önceki 10 yıl içinde, 3 nei maddenin I nei bendinin (A, C ve D) fıkralarında belirtilen işlerden gayri işlerde en az 2 000 gün çalıştıklarını tevsih eden,

b) Sigortalılık süresince her yıl için en az ortalama 200 gün sigorta primi ödemiş olan,

c) En az beş yıl sigortalı bulunan,

Sigortalılara, sigortalılık süresi 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, 61 nei maddedeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

33 nei maddenin I nei bendinin (B, E, F, G, H, I, J ve K) fıkraları kapsamına giren çalışmalar yukardaki (a) fıkrasında belirtilen en az 2 000 günlük çalışma süresine katılamaz.

Eski çalışma süreleri, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sigortalı bulunanlar için bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, sigortalılıkları bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra başlayan sigortalılar için de sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren en geç bir yıl içinde Kuruma verilecek belgelerle tevsih edilir.

İşverenler bu çalışma belgelerini düzenlemekten kaçınırlarsa, sigortalıların ilgili işverenlerden zarar ve ziyan isteme hakları saklıdır.

Çalışma belgelerinin gerçeğe uymadığı bir hükümle tesbit edildiği takdirde, gerek bunu düzenliyen ve gerekse ilgili sigortalılar, Kurumun bu yüzden uğruyacağı zararları % 50 fazlasıyla ve kanuni faizi ile birlikte Kuruma ödemekle yükümlüdür.

Bu gibiler hakkında, ayrıca genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

B) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan kadın ve 35 yaşını geçmiş bulunan erkek sigortalılardan, 50 yaşını doldurup erken yaşlanmış oldukları tesbit edilen ve 60 nei maddede yazılı şartları yerine getiremediklerinden aylık bağlanmasına hak kazanamayan sigortalılar, (A) fıkrasındaki şartlarla, sigortalılık süreleri 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, 61 nei maddedeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

C) Sosyal Sigortalara 86 nci maddeye göre topluluk sigortası yoliyle tabi olanlar hakkında yukarıki (A ve B) fıkraları hükümleri uygulanmaz.

BAŞKAN — Geçici 8 nei maddede Karma Komisyonun kabul etmiş bulunduğu metni oyu-nuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici 8 nei maddede Karma Komisyonun ka-bul etmiş bulunduğu metin şeklinde kabul edilmiş ve Meclisimizce benimsenmiştir.

5417 ve 6900 sayılı kanunlara göre kazanılan haklar

GEÇİCİ MADDE 9. — Yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunların geçici 1 nei maddelerine göre bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar Kuruma eski hizmet çalış-ma belgesi vermiş bulunanların sözü edilen maddelerde belirtilen hakları saklıdır.

BAŞKAN — Geçici 9 neu maddede Karma Komisyon tarafından kabul edilmiş bulunan metni oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici 9 neu maddede Karma Ko-misyonun kabul etmiş bulunduğu metne göre kabul edilmiş, Meclisimizce benimsenmiştir.

Eski aylıkların artırılması

GEÇİCİ MADDE 18. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılmış olan mâlûliyet ve ihtiyarlık aylıklarıyla ölen sigortalıların hak sahibi kimselerine bağlanan aylıklara esas tutu-lan aylıklardan:

a) Tutarları, yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı Kanun ile ek ve değişiklikleri gereğince tesbit edilmiş olanlar ekli (2) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre,

b) Tutarları, yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanun gereğince tesbit edilmiş olanlar ekli (3) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre,

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten baş-lanarak artırılır.

Bu artırmaların hesaplanmasında, aylık tu-tarlarının, yürürlükten kaldırılmış 5417, 6708, 6900 ve 7231 sayılı kanunlarla tesbit edilen en az sınırlara çıkarılması için yapılan yükseltme-ler nazara alınmaz.

BAŞKAN — Müsaade ederseniz Karma Ko-misyonun bu hususta değiştirmiş bulunduğu üç numaralı cetveli de okutayım.

[3] NUMARALI CETVEL

(Geçici madde 18 - b)

Yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanun gereğince tesbit edilen aylıkların artırılmasında kullanılacak katsayılar.

Sigortalılığın sona ererek aylık bağlandığı yıllara göre aylık artırıma katsayıları

Sigortalılığın başladığı yıl	1957	1958	1959	1960	1961	1962 ve daha sonraki yıllar
1950	2,46	2,28	2,08	1,92	1,78	1,68
1951	2,36	2,18	1,99	1,84	1,71	1,61
1952	2,25	2,08	1,90	1,75	1,63	1,54
1953	2,14	1,98	1,80	1,66	1,55	1,47
1954	2,02	1,86	1,70	1,57	1,47	1,39
1955	1,87	1,75	1,60	1,48	1,38	1,32
1956	1,78	1,65	1,50	1,39	1,31	1,25
1957		1,55	1,40	1,30	1,23	1,18
1958			1,29	1,21	1,15	1,12
1959				1,12	1,08	1,06
1960					1,04	1,03
1961						1,00

BAŞKAN — Geçici madde 18 de Karma Komisyon tarafından kabul edilen metni ve buna uygun olarak üç numaralı cetvelde yapılacak değişikliği oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Karma Komisyon tarafından geçici 18 nci maddede ve buna ilişkin 3 numaralı cetvelde yapılan değişiklik kabul edilmiş ve Meclisimizce benimsenmiş bulunmaktadır.

Yürürlük tarihi

MADDE 142. — Bu kanunun 126 ncı maddesi 1 Kasım 1964 tarihinde, diğer hükümleri ise yayımı takibeden aybaşından altı ay sonra yürürlüğe girer.

Ancak, geçici 7, 17 ve 18 nci maddeler ile 96 ncı madde hükümlerine göre yapılacak zamlar bu kanunun yayım tarihini takibeden ilk üç aylık dönemden itibaren hesabedilerek kanun yürürlüğe girdikten sonra verilir.

BAŞKAN — 142 nci maddede Karma Komisyon tarafından kabul edilmiş bulunan metni oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler Kabul edilmiştir.

142 nci madde Karma Komisyon tarafından kabul edilen metin Meclisimizce benimsenmiştir.

Bu şekilde müzakeresini icra etmiş bulunduğumuz Sosyal Sigortalar Kanun tasarısı Karma Komisyon tarafından değişikliğe uğrayan bu şekliyle müzakeresini idrak etmiş bulunduğumuz Sosyal Sigortalar Kanun tasarısının Karma Komisyon tarafından değişikliğe uğrayan maddeleriyle birlikte tasarı kanunlaşmıştır. Memleketimize faydalı, başarılı, ve hayırlı olsun.

Gündemin ikinci maddesine geçiyoruz.

3. — *Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu tasarısına dair C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve C. Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında M. Meclisi Geçici Komisyonu raporu (M. Meclisi 1/4; C. Senatosu 1/407) (M. Meclisi S. Sayısı 634 e 2 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 469)*

BAŞKAN — Açık oylamaya oylarını kullanmayan arkadaşlar lütfen kuşlansınlar.

(1) 634 e 2 nci ek basmayazı tutanağın sonundadır.

Bu kanun ile ilgili verilmiş bulunan önermeleri okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Küçük Esnaf ve Sanatkârlar Kanun tasarısı Senato da kabul edilen metni Karma Komisyonumuza havale edilerek tetkik edilmiş ve komisyonumuz tarafından hazırlanan rapor basılıp üyelere dağıtılmıştır. Ancak dağıtım tarihinden itibaren 48 saat geçmemiş olduğundan bu günkü gündeme alınmamasının oya vazedilmesini saygı ile arz ve rica ederim.

Karma Komisyon Sözcüsü

Kayseri

Mehmet Göker

BAŞKAN — Üyelere dağıtılmış bulunan raporlar üzerinden 48 saat geçmediğinden, 48 saat geçme hükmüne bağlı kalmaksızın görüşülme talebini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önergede ayrıca tasarının öncelikle görüşülmesi teklifi vardır. Bu teklifi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Öncelikle görüşülmesi teklifi kabul edilmiştir.

Önergede ayrıca tasarının öncelikle görüşülmesi teklifi kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Küçük esnaf ve sanatkârlar kanun tasarısının bir kısım maddelerinde Cumhuriyet Senatosunca yapılmış olan değişikliklerin komisyonumuzca tamamı benimsenmiş ve değiştirilen maddelerinde mâna ve muhtevalarında büyük değişiklik olmayıp kelime ve redaksiyon değişikliği olduğundan bu maddelerin raporumuzda uygun mütalâa edilen ve benimsenen yeni tanzim şekilleriyle tamamının birden oya vaz'edilmesini arz ve teklif ederim.

Karma Komisyon

Sözcüsü

Kayseri

Mehmet Göker

BAŞKAN — Sayın arkadaşlar, Esnaf ve Küçük Sanatkârlar kanunu tasarısı Yüce Meclisimize daha evvel toptan müzakere edilmiş ve ancak üyelerinin değişiklik isteminde bulunacak maddeleri varsa bu maddeleri belirtsinler, ona göre o değişiklik istenilen maddeler müzakereye konu teşkil etsin ve bu şekilde

halledilsin, denmiş ve sonra değişiklik öner-
geleri verilmiş, Millet Meclisince bir metin
kabul edilmiş idi. Daha sonra Cumhuriyet
Senatosuna giden Millet Meclisinin metni bâzı
ufak değişikliklere tabi tutulmuştur. Şimdi
Anayasanın 92 nci maddesinin ikinci fıkrası
hükümüne göre, Cumhuriyet Senatosu, kendisi-
ne gelen metni değiştirerek veya aynen ka-
bul edebilir. Millet Meclisinin yapılan de-
ğişikliği benimsemesi halinde metin kanunla-
şır. Binaenaleyh, bu önerge bu noktâ nazar yö-
nünden verilmiştir.

Sayın Gökler önergeyi izah mı edeceksiniz?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ MEHMET GÖKER (Kayseri) — Üçüncü maddede bir bas-
kı hatası var, «benimsememiş» yazılmış; «be-
nimsemmiş» tir de, onun düzeltilmesini rica ede-
cektim.

BAŞKAN — Onu ayrıca yaparız. Şimdi, bu
vaziyet muvacesesinde elimizde bulunan rap-
orda, Cumhuriyet Senatosu tarafından yapılmış
bulunan bâzı değişiklikler mevcut, bu önerge
kabul edildiği takdirde maddeleri ayrı ayrı
okunmaya ve değişiklik yapılmış bulunan mad-
deler üzerinde karar almaya lüzum kalmak-
sızın toplan Senatoca yapılan değişikliği be-
nimseyeceğiz. Şayet bu şekli kabul etmezsek
ayrı ayrı değişiklik yapılan maddeler okuna-
cak ve bu maddelerin değişiklik yapılmış şekli
ile kabul edilip edilmediği oya sunulacaktır.

Nedir Sayın Gökler, şimdi rica edeceğim.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ MEHMET GÖKER (Kayseri) — Üçüncü maddede bâzı
baskı hatası olarak (Bu maddede yapılan de-
ğişiklik komisyonumuzca benimsememiştir.) ya-

zılmış. Benimsemmiştir olarak düzeltilmesini ri-
ca ediyorum.

BAŞKAN — 50 nci sayfada, üçüncü madde
de; peki.

Şimdi önergeyi oyunuzca sunacağım. Sayın
Mehmet Gökler tarafından verilmiş bulunan
ve yapılan değişikliklerin topunun birden kabul
edilmesi hususunu istihdaf eden önergeyi oyları-
nıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

Efendim raporların müzakeresine başlıyoruz.

3 nci madde, 6 nci madde, 12 nci madde, 13
nci madde, 14 nci madde, 15 nci madde, 16 nci
madde, 17 nci madde, 18 nci madde, 19 nci mad-
de, 20 nci madde, 22 nci madde, 24 nci madde,
26 nci madde, 27 nci madde, 28 nci madde, 29
nci madde, 30 nci madde, 34 nci madde, 39 nci
madde, 40 nci madde, 46 nci madde, 48 nci mad-
de, 49 nci madde, 50 nci madde, 51 nci madde,
52 nci madde, 53 nci madde, 55 nci madde, 59
nci madde, 62 nci madde, 64 nci madde, 65 nci
madde, 66 nci madde, 68 nci madde, 71 nci mad-
de, 72 nci madde 74 nci madde, 75 nci madde, 76
nci madde, 77 nci madde, 80 nci madde, 81 nci
madde, 86 nci madde, 87 nci madde, 88 nci mad-
de, 93 nci madde, 93, 94, 95, 96, 98, 101, 103,
104, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 121,
122, 123, 124, 125 nci maddelerle; geçici 1, 2, 3
ncü maddelerde Senato tarafından yapılmış bu-
lunan değişiklikleri oyunuzca sunuyorum. Kabul
edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bu şekliyle yapılan değişikliklerle birlikte Es-
naf ve Küçük Sanatkarlar kanun tasarısı kanun-
laşmış bulunmaktadır. Memlekete faydalı, başa-
rılı ve hayırlı olsun.

Açık oylamaya oyunu kullanmayan arkadaşı-
mız var mı? Yok. Lütfen kupayı kaldırmız.

5. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — *Partiler Grup başkanlarının, milletvekil-
lerinin seçmenleriyle temalarını, mahallî kongre-
lerde bulunmalarını ve bu arada dinlenmelerini de
mümkün kılmak için Meclisin 1 Kasım 1964 Pa-
zar gününe kadar tatile girmesi hakkındaki öner-
gesi.*

BAŞKAN — Sayın arkadaşlarımız; parti grup
başkanlarının imzalarını muhtevi bir önerge gel-

miştir, Yüce Heyetinizin ıttılama sevk edeceğim.
Önergeyi okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Gündemde mevcut işlerden biran evvel çıkarıl-
ması gerekli tasarı ve teklifler Meclisimizce kabul
edilmiş bulunmaktadır. Sayın milletvekillerinin
partileri kongrelerinde bulunmalarını ve bölge-
lerinin ihtiyaçlarını tesbit maksadıyle, seçmenle-
riyle temalarını mümkün kılmak ve bu arada

dinlenmelerini de temin etmek üzere Millet Meclisinin 1 Kasım 1964 Pazar gününe kadar tatile girmesine karar verilmesini arz ve teklif ederiz.

A.P. Grup Başkanı C.H.P. Grubu Başkan V.
Mahmut Rıza Bertan Dr. Kemal Bayazıt
C.K.M.P. Grup Başkan V.

Ramazan Demirsoy

M.P. Grup Başkan V. Y.T.P. Grup Başkan V.
İ. Hakkı Akdoğan Şekip İnal

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım; Millet Meclisimiz 1 Kasım 1963 gününden 17 Temmuz 1964 gününe kadar 129 birleşim iera etmiştir. Bu 129 birleşimde 161 kanun tasarısı kabul edilmiş ve kanunlaşmış bulunmaktadır. Ayrıca 38 Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı, 50 Millet Meclisi Kararı ve 45 Dilekçe Komisyonu Kararı verilmiş bulunmaktadır. Bu meyanda 83 iş Millet Meclisince Senato'ya sevk edilmiştir. 155 yazılı soru ile 256 sözlü soru cevaplandırılmış bulunmaktadır.

Meclis billhassa son zamanlarda her gün toplanmak suretiyle kesif bir faaliyet göstermiştir. Ana-

yasanın 5 aylık tatil hakkı vermiş olmasına rağmen bu şekliyle önerge 17 Temmuzdan 1 Kasım Pazar gününe kadar Meclisimizin, arkadaşlarımızın işlerini mahallinde görmeleri için tatile girmesi istenmektedir. Önergeyi oylamadan evvel müsaade ederseniz açık oylamanın neticesini bildireyim. Daha sonra önergeyi oyunuza sunacağım.

1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısının yapılan açık oylamaya 240 arkadaşımız katılmış; 3 çekinse, 12 ret oya mukabil 225 kabul oyla tasarı kanunlaşmıştır.

Önergeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... («Hayırlı olsun, hayırlı olsun» sesleri) Kabul edilmiştir.

1 Kasım 1964 Pazar günü saat 15 te toplanılmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Hepinize iyi günler, iyi tatiller, başarılar, sağlıklılar dilerim.

Kapanma saati : 15,45

6. — SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — *Diyarbakır Milletvekili Adnan Aral'ın, Ergani'de boğulan bir kadının cesedinin, otopsi yapılmak üzere, ilçe merkezine taşındığının doğru olup olmadığına dair soru önergesi ve Adalet Bakanı Sedat Çumralı'nın yazılı cevabı (7/112)*

Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Adalet Bakanından yazılı olarak sorulmasına delâletinizi saygularımla rica ederim.

21 . 2 . 1964

Diyarbakır Milletvekili
Adnan Aral

21 Şubat 1964 tarihli Cumhuriyet gazetesinin Yurt haberleri sütununda Ergani menseli bir haberde boğulan kadının cesedinin yollar

karla kapalı olduğundan merdivene bağlanarak otopsi yapılmak üzere kaza merkezine getirildiği bildirilmektedir.

1. Bu vaka doğru mudur?

2. Doğru ise mahallî C. Savevsi ile Hükümet Tabibinin olayın vukubulduğu köye gitmiyerek cesedi kasaba merkezine getirmeleri kanuna uygun mudur? Otopsi dışında (suç var ise) bunun maddi delillerinin ziyat olmuş mudur?

3. Köylüler şehre beraberlerinde bir ceset olmak üzere geldiklerine göre Hükümet Tabibi ile C. Savevsi'nin köye bu işin tahkiki için gitmelerinde kolaylık olduğu aşikâr iken, gitmemeleri adli görevlerini ihmal mahiyetinde mütalâa edilemez mi? Gerek cezai, gerek inzabati mahiyette mesul bu kişiler hakkında takibat yapılmakta mıdır? Neticesi neden ibarettir?

T. C.

Adalet Bakanlığı 27.4.1964
Ceza İş. G. Müdürlüğü
Sayı : 10674

Konu : Diyarbakır Milletvekili Adnan Aral'ın yazılı soru önergesi Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Genel Sekreterlik Kanunlar Müdürlüğü ifadesiyle alınan 24.2.1964 gün ve 7/442-8237/45774 sayılı yazılarına.

Diyarbakır Milletvekili Sayın Adnan Aral'ın 21.2.1964 tarihli yazılı soru önergesinde bahis konusu edilen hususlarla ilgili olarak, Ergani Cumhuriyet Savcısı Hacı Mehmet Odabaşı hakkında Hâkimler Kanununun 105 nci maddesi hükmüne tevfiқан yapılmakta bulunan tahkikat sonuçlandığında, soru önergesinin derhal cevaplandırılacağını arz ederim.

Sedat Çumralı
Adalet Bakanı

T. C.

Adalet Bakanlığı 22.6.1964
Ceza İş. G. Müdürlüğü
Sayı : 15815

Konu : Diyarbakır Milletvekili Adnan Aral'ın yazılı soru önergesinin cevaplandırıldığı Hk.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Genel Sekreterlik Kanunlar Müdürlüğü ifadesiyle alınan 24.2.1964 gün ve 7/442-8237/45774 sayılı yazılarına.

Diyarbakır Milletvekili Sayın Adnan Aral tarafından Yüksek Başkanlıklarına hitaben sunulup, Bakanlığımıza tevdi buyurulan 21.2.1964 tarihli soru önergesinde :

«21 Şubat 1964 tarihli Cumhuriyet gazetesinin Yurt haberleri sütununda Ergani menşeli bir haberde, boğulan kadının cesedinin yollarla kapalı olduğundan merdivene bağlanarak otopsi yapılmak üzere kaza merkezine getirildiği bildirilmektedir.

1. Bu vaka doğru mudur?

2. Doğru ise mahallî C. Savcısı ile Hükümet Tabibinin olayın vukubulduğu köye gitmiyerek cesedi kasaba merkezine getirmeleri kanuna uygun mudur? Otopsi dışında (Suç var ise) bunun maddi delillerinin ziyat olmuş mudur?

3. Köylüler şehre beraberlerinde bir ceset olmak üzere geldiklerine göre, Hükümet Tabibi ile C. Savcısının köye bu işin tahkiki için gitmelerinde kolaylık olduğu aşikâr iken, gitmemeleri adli görevlerini ihmal mahiyetinde mütalâa edilemez mi? Gerek cezai, gerek inzibati mahiyette mesul bu kişiler hakkında takibat yapılmakta mıdır? Neticesi neden ibarettir?» denilmekte ve sorunun Bakanlığımızca yazılı olarak cevaplandırılması talebedilmektedir.

Soru önergesinde bahis konusu edilen olaya, Cumhuriyet gazetesinin 21 Şubat 1964 tarihli nüshasında neşredilen haber üzerine muttali olunmuş ve derhal keyfiyetin ihzari mahiyette incelenmesi hususu, Ergani Cumhuriyet Savcısının bağlı bulunduğu Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığına yazılmıştır.

Bu konuda Diyarbakır C. Savcısı tarafından düzenlenip, Bakanlığımıza intikal ettirilen evrakın incelenmesi sonunda; belirtilen hususlar ve elde edilen deliller muvacehesinde, keyfiyet tahkiki müstelzim mahiyette bulunmuş ve Hâkimler Kanununun 105 nci maddesi hükmüne tevfiқан Ergani Cumhuriyet Savcısı hakkında tahkik izni verilerek, tahkikatın yine Diyarbakır C. Savcısı tarafından icrası uygun görülmüştür.

Hâkimler Kanununun 105 nci maddesi mucibince yapılan tahkikat neticesinde de : 19.2.1964 günü Ergani ilçesinin Gisto köyünden Meryem Yıldızhan adındaki kadının Maden Çayına düşüp, boğularak öldüğü ve ölümünün şüpheli görüldüğü, Köy iltiyar heyetinden Mehmet Özogul ve Meryem'in kardeşi Nusret Yıldızhan taraflarından aynı gün akşamı saat 18 sıralarında C. Savcısına ihbar edildiği, bunun üzerine C. Savcısının muhbir sıfatıyla adı geçenlerin ifadelerini aldıktan sonra, derhal Hükümet Tabibi ve zabıt kâtibi ile birlikte hâdise mahalline hareket etmesi gerekirken, cesedin muhafazası hususunda tedbir alınması için Jandarma Kumandanlığına emir vermekle iktifa ettiği ve ertesi gün cesedin köylüler tarafından ilçe merkezine nakledildiğini haber aldığı halde, icabeden otopsinin icrasına tevassül etmeyip, hasta olduğundan bahsile keyfiyeti Başkâtip Ahmet Karakaş'a bildirerek, muayene ve otopsinin C. Savcısı vekili sıfatıyla tarafından sevk ve idare edilmesini istediği ve o suretle muayene ve otopsinin yapıldığı, neticede; ölümün suda boğulmadan ileri geldiği, ceset üzerinde her hangi bir cebir ve

darb âsarına rastlanmadığı ve ölümün daha evvel vukubulmadığı tesbit edilerek, yapılan hazırlık tahkikatı sonunda takipsizlik kararı ittihaz olunduğu anlaşılmış ve filhakika otopsinin yapılacağı gün C. Savcısının evinde hasta yattığı da Hükümet Tabibinin ifadesiyle teeyyüdetmiştir.

Bu durum muvacehesinde, Ergani C. Savcısının söz konusu hâdisede, bir kasdi mahsusla hareket ettiğine dair delil bulunmamakla beraber, ilhbar edilen şüpheli ölüm vakasına lâzım-gelen ehemmiyeti vermiyerek cesedin kaza Sağlık Merkezine nakline imkân verip, binnetice hâdiseye yerindeki delillerin tesbit edilememesine mahal bırakması muahazeyi mucip mahiyette görüldüğünden, hakkında Hâkimler Kanununun 89/1 maddesi hükmüne tevfikân tevbih cezası verilmek üzere, bu konudaki evrakın Yüksek Savcılar Kurulu Başkanlığına tevdiî uygun görülmüştür.

Keyfiyetin önerge sahibine bildirilmesine delâlet buyurulmasını arz ederim.

Sedat Çumralı
Adalet Bakanı

2. — *Mardin Milletvekili Mehmet Ali Arıkan'ın, Midyat ilçesi civarında bir Gölet inşası konusunda bir çalışma olup olmadığına dair soru önergesi ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hüdaî Oral'ın yazılı cevabı.*

16 . 4 . 1964

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletinizi saygı ile arz ve rica ederim.

Mardin Milletvekili
Mehmet Ali Arıkan

Soru :

Midyat'ın Estel kesiminde kasabanın ortasında bulunan Gölet'in kurutulup mezkûr yerde

dükkanlar inşası sebebiyle hâsil olan susuz durumu bertaraf etmek üzere bu kasaba civarında bir gölet inşası hususunda Bakanlıkça bir hazırlık ve çalışma mevcut mudur? Gerek bu yerde gerekse Midyat'ın Gelinkaya ile İdil'in Kivah ve Araban köylerinde birer gölet inşası düşünülmekte midir?

İdil'in Filfil köyündeki sudan ne suretle istifade edilmesi düşünülmektedir?

T. C.

Enerji ve Tabii Kaynaklar

3.7.1964

Bakanlığı

Müsteşarlık Yazı İşleri Bürosu

Sayı : 01-2379-64

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Millet Meclisi Genel Sekreterliği Kanunlar Müdürlüğünün 30.4.1964 gün ve 7/494-8832-48777 sayılı yazıları.

Midyat ilçesi civarında bir gölet inşası hususunda bir çalışma olup olmadığına dair Mardin Milletvekili Mehmet Ali Arıkan tarafından verilen yazılı soru önergesi üzerine keyfiyet tetkik ettirilmiştir.

Midyat civarında (Derizbin, Keferallap, Keferhaver, Estel) 4 aded gölet, 1964 yılı etüt programımızda bulunmaktadır. Etüt neticesi, müspet çıktığı takdirde ileriki yıllar programına alınacaktır.

Midyat Keferhaver (Gelinkaya) köyünde 1961 yılında bir araştırma kuyusu açılmıştır. Bu sene tulumba montaj programında olup, tulumba tahsisi not edilmiştir.

İdil'in Kivah, Filfil ve Araban göletleri de bölgenin ek etüt programına alınmıştır. Filfil köyündeki sudan istifade edilmesi gölet etüdünde nazarı itibara alınacaktır.

Keyfiyet arz olunur.

Hüdaî Oral
Enerji ve Tabii Kaynaklar
Bakanı

1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretili cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarisına verilen oylarin sonucu

(Tasari kanunlaşmıştır.)

Üye sayısı : 450
Oy verenler : 240
Kabul edenler : 225
Reddedenler : 12
Çekinserler : 3
Oya katılmıyanlar : 199
Açık üyelikler : 11

[Kabul edenler]

ADANA
Yusuf Aktimur
Mehmet Geçioğlu
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçük-
tepepınar
Ahmet Savrun
Ahmet Topaloğlu
ADIYAMAN
Mahmut Deniz
AFYON KARAHİSAR
Halûk Nur Bâki
Veli Başaran
Şevki Güler
Mehmet Turgut
Asım Yılmaz
AĞRI
Nevzat Güngör
Rıza Polat
AMASYA
İsmail Sarıgöz
Nevzat Şener
ANKARA
İsmail Rüştü Aksal
Nihat Berkkan
Bülent İcevit
Muhlis Ete
İsmail Gence
İhsan Köknal
Emin Paksüt
Zühtü Pehlivanlı
Abdülhak Kemal Yörük
ANTALYA
Etem Ağva
İhsan Ataöv
Hasan Fehmi Boztepe

Rafet Eker
Nazmi Kerimoğlu
Nihat Su
ARTVİN
Nihat Ata
Sabit Osman Avcı
Saffet Eminagaoglu
AYDIN
İsmet Sezgin
BALIKESİR
Cihat Bilgehan
Mithat Şükrü Çavdar-
oğlu
Fennî İslimyeli
Süreyya Koc
Mehmet Tiritoğlu
Cihat Turgut
BİTLİS
Nafiz Giray
Müştak Okumus
BOLU
Kâmil İnal
Fuat Ümit
BURSA
Hikmet Akalın
Edip Rüştü Akyürek
Sadrettin Çanga
Ahmet Türkel
Ziya Uğur
İsmail Yılmaz
Baha Cemal Zağra
ÇANAKKALE
Süreyya Endik
Refet Sezgin

ÇANKIRI
Rahmi İnceler
Şaban Keskin
ÇORUM
Muzaffer Dünder
Hilmi İncesulu
İhsan Tombuş
DENİZLİ
Sinan Bosna
Mehmet Çobanoğlu
DIYARBAKIR
Adnan Aral
Hilmi Güldoğan
Recai Iskenderoğlu
Vefik Pirinçcioğlu
EDİRNE
Talât Asal
Süleyman Bilgen
İlhami Ertem
Nazmi Özoğul
ELAZIĞ
Nurettin Ardicioğlu
Ömer Faruk Sanaç
ERZİNCAN
Zeynel Gündoğdu
Naci Yıldırım
ERZURUM
Cevat Durmuşoğlu
Gıyasettin Karaca
Şerafettin Konuray
Adnen Şenyurt
ESKİŞEHİR
Şevket Asbuzoğlu
Ertuğrul Gazi Sakarya
Seyfi Öztürk
Aziz Zeytinoglu

GAZİANTEP
Muzaffer Canbolat
Hüseyin İncioğlu
Kudret Mavitan
GİRESUN
Mustafa Kemal Çilesiz
Nizamettin Erkmen
Ali Köymen
Naim Tiralı
GÜMÜŞANE
Necmeddin Kügüker
Nureddin Özdemir
HAKKÂRI
Ahmet Zeydan
HATAY
Ali Muhsin Bereketoğlu
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Şekip İnal
İÇEL
Mazhar Arıkan
Mehmet Ali Arslan
Yahya Dermaneri
Celâl Kılıç
İhsan Önal
İSPARTA
Ali İhsan Balın
İSTANBUL
Cihad Baban
Suphi Baykam
Ferruh Bozbeylı
Tahsin Demiray
Fehrettin Kerim Gökay
Muhiddin Güven
Ahmet Oğuz
İlhami Saucar

Selim Sarper
İsmail Hakkı Tekinel
İZMİR

Necip Mirkelâmoğlu
Şinasi Osma
Kadri Özek
Mustafa Uyar
KARS

Hasan Erdoğan
Kemal Kaya
Kemal Okyay
Bahtiyar Vural
Rıza Yalçın
KASTAMONU

İhsan Şeref Dura
KAYSERİ
Mehmet Göker
KIRKLARELİ

Abdurrahman Altuğ
Hasan Tahsin Uzun
KIRŞEHİR

Memduh Erdemir
KOCAELİ
Şahabettin Bilgisu
Nihat Erim.

Hâldan Kısayol
KONYA

İrfan Baran
Ahmet Gürkan
İhsan Kabadayı
Ömer Kart
Mekki Keskin
Abdüssamet Kuzucu
Rüştü Özal
Fakih Özfakih
Fakih Özlen
Cahit Yılmaz
Sait Sina Yücesoy

KÜTAHYA
Ahmet Bozbay
Ali Erbek
Rauf Kiray
Sezai Sarpaşar
MALATYA
H. Avni Akşit
Mehmet Delikaya

Ahmet Fırat
İsmet İnönü
MANİSA
Neriman Ağaoglu
Süleyman Çağlar
Muammer Ertan
Şevket Raşit Hatipoğlu
Yakup Kadri Karaos-
manoğlu

Nusret Köklü
Yakup Yakut
Nâbit Yenişehirlioğlu
MARAŞ

Kemalî Bayazıt
Hasan Fehmi Evliya
Ali Hüdayioğlu
Ali İnan Karaküçük

MARDİN
Mehmet Ali Arıkan
Şevki Aysan
Vahap Dizdaroğlu
Seyfi Güneşan
Talât Oğuz
MUĞLA

Hilmi Baydur
Cevdet Oskay
Turan Şahin
MUŞ
Sait Mutlu
Sami Öztürk

NEVŞEHİR
Halit Fikret Aka
Ali Baran Numanoglu
NİĞDE
Asım Eren
Ruhi Soyer
Oğuzdemir Tüzün
ORDU

Yusuf İzzettin Ağaoglu
Arif Hikmet Onat
Ata Topaloğlu
RİZE
Arif Hikmet Güner
SAKARYA
Burhan Akdağ
Ekrem Alican
Muslihittin Gürer
Yusuf Ulusoy

SAMSUN
Nurettin Ceritoğlu
Fevzi Geveci
Hamit Kiper
SİİRT

Cevdet Aydın
Süreyya Öner
Adil Yaşa

SİNOP
Mahmut Alicanoğlu
Mustafa Kaptan
Haşim Tari

SİVAS
Adil Altay
İbrahim Göker
Rahmi Günay
Ahmet Kangal
Cevad Odyakmaz
Güner Sarısözen

Reşat Turhan
Tahsin Türkay
TEKİRDAĞ
Turhan Kut
Hayri Muineuoğlu

TOKAT
Mehmet Kazova
Bekir Şeyhoğlu

TRABZON
Ali Şakir Ağaoglu
Ekrem Dikmen
Selâhattin Güven
Nazmi Öktem
Ahmet Şener
Ali Rıza Uzuner
Zeki Yağmurdereli

URFA
Atalay Akan
Kemal Badıllı
Bekir Sami Karahanlı
Sabri Kılıç
Celâl Üncel

UŞAK
Ali Rıza Akbıyıkoglu
İbrahim Bulanalp
Ahmet Tahtaklıç

VAN
İhsan Bedirhanoglu
Şükri Kösercioğlu
YOZGAT

İsmet Kapısız
Mustafa Kepir
Turgut Nizamoglu
ZONGULDAK
Ahmet Fuat Ak
Kenan Esengin
Feyzi Fırat

[Reddedenler]

ADANA
Hasan Aksay
AYDIN
Melâhat Gedik
ÇANKIRI
Kâzım Arar

ERZURUM
Turhan Bilgin
Tahsin Telli
İZMİR
Mehmet Ali Aytas

Saim Kaygan
KIRŞEHİR
Ahmet Bilgin
MARAŞ
Enver Kaplan

MUĞLA
Aduan Akarea
İhsan Tekinalp
ZONGULDAK
Mehmet Ali Pestilci

[Çekinserler]

YOZGAT
İsmail Hakkı Akdoğan

MARDİN
Esat Kemal Aybar

ERZURUM
Nihat Diler

[Oya katılmayanlar]

ADANA

Ali Bozdoğanoglu
Kasım Gülek
Cavit Oral
Kemal Sarıbrahimoğlu
İbrahim Tekin

ADİYAMAN

Arif Atalay
Mehmet Özbay
Ali Turanlı

AFYON KARAHİSAR

Hasan Dinçer
Şükrü Yüzbaşıoğlu

AĞRI

Kerem Özcan

AMASYA

Reşat Arpacıoğlu
Mustafa Kemal Karan

ANKARA

Burhan Apaydın
Hüseyin Ataman (İ.)
Raif Aybar

Osman Bölükbaşı

Fuat Börekçi
Mustafa Kemal Erkovan
İbrahim Sıtkı Hatip-
oğlu (İ. Ü.)
İbrahim İmirzalıoğlu
Mehdi Mihçioğlu
İlyas Seçkin
Ahmet Üstün
Ferhat Nuri Yıldırım

ANTALYA

Ömer Eken

AYDIN

Orhan Apaydın
Hilmi Aydınçer
Mustafa Şükrü Koç
Nedim Müren
Reşat Özarda

BALIKESİR

Ahmet Aydın Bolak
Kaya Bulut (İ.)
Gökhan Evliyaoglu
Cevat Kanpulat
Ahmet İhsan Kırmıllı
(İ.)

BİLECİK

Şadi Binay
Orhan Tuğrul

BİNGÖL

M. Sıddık Aydar
Halit Rıza Ünal

BOLU

Zeki Baltacıoğlu
Ahmet Çakmak
Turgut Çulha
Kemal Demir (B.)

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Mehmet Özbey
Nadir Yavuzkan

BURSA

İbrahim Öktem (B.)
Ekrem Paksoy
Cevdet Perin
Mustafa Tayyar

ÇANAKKALE

Ahmet Nihat Akay
Burhat Arat
Şefik İnan

ÇANKIRI

Nurettin Ok (Bşk.V.)

ÇORUM

Nuri Ahıskaloğlu
Abdurrahman Güler
Faruk Küreli
Neemi Ökten (İ.)

DENİZLİ

İsmail Ertan
İbrahim Kocatürk.
Hüdaî Oral (B.)
Remzi Şenel
Âtîf Şohoğlu

DIYARBAKIR

Şehmuz Arslan
Yusuf Azizoğlu
Alp Doğan Şen

EDİRNE

Fahir Giritlioğlu

ELAZIĞ

Naci Güray
Hürrem Müftügil (İ.)
Kemal Satır (B.)

ERZİNCAN

Hüsamettin Atabeyli
Sadık Perinçek

ERZURUM

Ertuğrul Akça

ESKİŞEHİR

İbrahim Cemalcılar
Celâlettin Uzer (B.)

GAZİANTEP

Osman Orhan Bilen
(İ.)

Ali İhsan Göğüş (B.)

Mithat San

Süleyman Ünlü

GİRESUN

Ali Cüceoğlu

İbrahim Etem Kılıçoğlu

GÜMÜŞANE

Halis Bayramoğlu
Sabahattin Savacı

HATAY

Bahri Bahadır
Abdullah Cilli
Saki Zorlu

İÇEL

Burhan Bozdoğan
Sadık Kutlay
(İ.)

İSPARTA

Lokman Başaran
Sadettin Bilgiç

İSTANBUL

İbrahim Abak
Ziya Altınoglu
Mahmut Rıza Bertan
Nurettin Bulak
Ratip Tahir Burak
Ömer Zekâî Doğan
Saadet Evren
Orhan Eyüboğlu
Ali Coşkun Kırcı
Hilmi Oben
(İ.)
Oğuz Oran
Şahabettin Orhon
Naci Öktem
Vahyi Özarar
Hüsamettin Tiyaşan

Reşit Ülker

Sabri Vardarlı
Abdurrahman Yazgan
Malik Yolaç (B.)
Zeki Zeren

İZMİR

Osman Sabri Adal
Şükrü Akkan
Şeref Bakşık
Muzaffer Döşemeci
Ali Naili Erdem
Arif Ertunga
İhsan Gürsan
Ziya Hanhan
Nihat Kürşat
Lebit Yurtoğlu (B.)

KARS

Necmettin Akan
Lâtif Aküzüm
Kemal Güven
Sırrı Öktem

KASTAMONU

Avni Doğan
Fethi Doğançay
Sabri Keskin
Osman Zeki Oktay
Ali Özdikmenli
İsmail Hakkı Yılanlı
oğlu (İ.)

KAYSERİ

Abdülhalim Aras
Turhan Feyzioğlu
Hüsamettin Gümüşpala
Vedat Âli Özkan
Mehmet Sağlam
Bahri Yazır
Mehmet Yücel (B.)

KIRKLARELİ

Mehmet Alâeddin Eriş
(İ.)
Fikret Filiz

KIRŞEHİR

Halil Özmen

KOCAELİ

Süreyya Sofuoğlu

KONYA
Kemal Ataman
Selçuk Aytan
Kadircan Kafılı
Faruk Sükan
Vefa Tanır
KÜTAHYA
Mehmet Kesen
Sadrettin Tosbi
MALATYA
Nurettin Akyurt
Halit Ziya Özkan
MANISA
Hurrem Kubat
Hilmi Okçu
MARAŞ
Kemal Bağcıoğlu
NEVŞEHİR
Ramazan Demirsoy
NİĞDE
Mehmet Altınsoy

Haydar Özalp
ORDU
Refet Aksoy
Ata Bodur
Ferda Güley
Orhan Naim Hazinedar
Şadi Pehlivanoglu
RİZE
Erol Yılmaz Akçal
Fuad Sirmen (Başkan)
Cevat Yalçın (İ.)
SAKARYA
Nuri Bayar
Hami Tezkan
SAMSUN
Ali Fuat Alişan
Mehmet Başaran
Fevzi Ceylân
Bahri Cömert
Kâmran Evliyaoglu
İlyas Kılıç

Hüseyin Özalp (İ. Ü.)
Osman Şahinoğlu
SİİRT
Hayrettin Özgen
SİNOP
Cemil Karahan (İ.)
SİVAS
Rahmi Çeltekli
Sebati Hastaoğlu
Mahmut Vural (İ.)
TEKİRDAĞ
Fethi Mahramlı
Orhan Öztrak (B.)
TOKAT
Sabahattin Baybura
İl. Ali Dizman
Zeyyat Kocamemi
Reşit Önder
Ali Rıza Ulusoy (İ.)

TRABZON
Kâmuran Ural
TUNCELİ
Vahap Kışoğlu
Fethi Ülkü
URFA
Osman Ağan (İ.)
Kadri Eroğan
VAN
Muslih Görentaş
(İ. U.)
YOZGAT
Celâl Sungur (İ.)
Veli Uyar
ZONGULDAK
Ramiz Karakaşoğlu
Suphi Konak
Sadık Tekin Müftüoğlu
Yusuf Ziya Yücebilgin

[Açık üyelikler]

Aydın	1	Manisa	1
Erzurum	1	Muş	1
Hatay	1	Trabzon	1
İsparta	1	Zonguldak	1
İstanbul	1		
İzmir	1		
Kocaeli	1	Yekûn	11

Millet Meclisi

GÜNDEMİ

YÜZ YIRMİDOKUZUNCU BİRLEŞİM

17 . 7 . 1964 Cuma

Saat : 15,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

× 1 . — 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporuna dair C. Senatosu ve Karma Bütçe Komisyonu Başkanlıkları tezkere-leri (M. Meclisi 1/705; C. Senatosu 1/428) (M. Meclisi S. Sayısı : 744; C. Senatosu S. Sa-yısı : 475) [Dağıtma tarihi : 15 . 7 . 1964]

II

SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞ- TIRILAN İŞLER

1. — Sosyal Sigortalar kanunu tasarısının C. Senatosunca değiştirilen ve M. Meclisince benimsenmiyen maddeleri hakkında Karma Ko-misyon raporu ile M. Meclisi, C. Senatosu ve

Karma Komisyon metinleri (M. Meclisi 1/462; C. Senatosu 1/324) (M. Meclisi S. Sayısı : 338 e 2 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 414) [Da-ğıtma tarihi : 16 . 7 . 1964]

2. — Esnaf ve Küçük Sanatkârlar kanunu tasarısına dair C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve C. Senatosunca yapılan değişiklikler hakkın-da M. Meclisi Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/4; C. Senatosu 1/407) (M. Meclisi S. Sayısı 634 e 2 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 469) [Dağıtma tarihi : 16 . 7 . 1964]

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜ- ŞÜLECEK İŞLER

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

Dönem : 1

Toplantı : 3 MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 634 e | nci ek

**Esnaf ve küçük sanatkârlar kanunu tasarısına dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Millet Meclisi Geçici Komisyonu raporu
(M. Meclisi 1/4; C. Senatosu 1/407)**

(Not : Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı : 469)

*Cumhuriyet Senatosu
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 3770 1/407*

9 . 7 . 1964

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 21 . 4 . 1964 gün ve 51 - 17863 sayılı yazınıza karşılıktır :

Esnaf ve küçük sanatkârlar kanunu tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun 8 . 7 . 1964 tarihli 84 ncü Birleşiminde değiştirilerek kabul edilmiş, dosya ilişkide sunulmuştur.

Arz ederim.

Enver Aka
Cumhuriyet Senatosu Başkanı

Not : Açık oya arz edilen maddeler işaretlenmiş ve bu maddelere ait oy puslaları ilişkide gönderilmiştir.

Geçici Komisyonu raporu

*Millet Meclisi
Geçici Komisyonu
Esas No. : 1/4
Karar No. : 3*

14 . 7 . 1964

Yüksek Başkanlığa

Daha evvel Millet Meclisinde müzakeresi ilkmal edilen Esnaf ve küçük sanatkârlar kanunu tasarısı Cumhuriyet Senatosuna havale edilmiş ve Cumhuriyet Senatosunda bir kısım maddelerde değişiklik yapılması sebebiyle tekrar Millet Meclisi Geçici Komisyonuna havale edilen tasarı değiştirilmiş maddelerine hassen tetkik ve müzakere edilmiş ve Cumhuriyet Senatosu tarafından yapılmış olan değişikliklerin tamamı komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Madde 3. — Yapılan değişikliği komisyonumuz uygun mütalâa etmiştir.

Madde 6. — İkinci fıkraya «birliği» kelimesi ilâvesi komisyonumuzca uygun görülmüştür.

Madde 12. — Değişikliği komisyonumuz benimsemiştir.

Madde 13. — Değişiklik aynen kabul edilmiştir.

Madde 14. — Değişiklik aynen kabul edilmiştir.

Madde 15. — Değişiklik aynen kabul edilmiştir.

- Madde 109. — Değişiklik aynen kabul edilmiştir.
Madde 110. — Değişiklik aynen kabul edilmiştir.
Madde 111. — Değişiklik aynen kabul edilmiştir.
Madde 112. — Değişiklik aynen kabul edilmiştir.
Madde 113. — Değişiklik aynen kabul edilmiştir.
Madde 115. — Değişiklik aynen kabul edilmiştir.
Madde 121. — Değişiklik aynen kabul edilmiştir.
Madde 122. — Değişiklik aynen kabul edilmiştir.
Madde 123. — Değişiklik aynen kabul edilmiştir.
Madde 124. — Değişiklik aynen kabul edilmiştir.
Madde 125. — Değişiklik aynen kabul edilmiştir.
Geçici madde 1. — Değişiklik aynen kabul edilmiştir.
Geçici madde 2. — Değişiklik aynen kabul edilmiştir.
Geçici madde 3. — Değişiklik aynen kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Geçici Komisyon Başkanı
Elâzığ
Ö. F. Sanaç

Sözcü
Kayseri
M. Göker

Kâtip
Adana
İ. Tekin

Ankara
Z. Pehlivanlı

Balıkesir
C. Turgut
İmzada bulunamadı

İzmir
Ş. Bakşık

Sakarya
Y. Ulusoy

Zonguldak
M. A. Pestilci

Esnaflık ve Küçük Sanatkârlar Kanunu

Derneklerin kuruluşu

MADDE 3. — Esnaf ve küçük sanatkârlar dernekleri, dernek kurulması istenen yerde çalışmakta olan sanat, hizmet, meslek sahipleri ile esnaftan en az 50 kişinin isteği ve o yer idare âmirliğinin izni ile kurulur.

Bu izin âzami 15 gün içinde verilir. İdare âmirinin izin vermemesi halinde durumun ilgililere yazı ile bildirilmesinden itibaren bir hafta içinde ticari dâvaları görmekle yetkili mahkemede dâva açılabilir.

Bu hususta Ticaret Bakanlığınca hazırlanan örneğe uygun düzenlenmiş tutanak ile birlikte statünün üç nüshası dilekçeye birleştirilip o yer idare âmirliğine verilir.

Tutanak ve statüleri Bakanlığa gönderilen dernekler, statülerinin Bakanlıkça onama ve durumun yazılı ile bildirilmesinden sonra çalışmaya başlarlar.

Statüde yapılacak değişiklikler de aynı usul ve hükme bağlıdır.

Dernek kurulmayan yerlerde idare âmiri bütün esnaf ve küçük sanatkârları bir dernek içinde toplanmaya çağırır.

Kayıt zorunluluğu yönünden odalarla dernekler arasında çıkacak anlaşmazlıkların çözümü

MADDE 6. — Bu kanunun 2 nci maddesi kapsamına girmeleri dolayısıyla, dernekler tarafından kayda tabi tutulan kişiler bakımından ticaret ve sanayi odaları ile dernek arasında çıkacak anlaşmazlıkları gidermek üzere bölge ticaret müdürü «olmadığı takdirde idare âmiri veya yerine görevlendireceği kimsenin» başkanlığı altında ticaret veya sanayi odası «her iki odanın ayrı ayrı bulunduğu yerlerde ilgili oda» ve ilgili esnaf ve küçük sanatkârlar dernekleri tarafından atanacak bir temsilcinin katılması ile devamlı olarak çalışmak üzere 3 kişilik bir komite kurulur.

Anlaşmazlığın çıktığı yerde, ayrıca esnaf ve küçük sanatkârlar dernekleri birliği bulunduğu takdirde ilgili derneğin temsilcisi yerine birlik temsilcisi alınır.

Komite tacir durumunda olmalarına rağmen derneklere, esnaf ve küçük sanat sahipleri oldukları halde ticaret ve sanayi odalarına kaydolduklarını her hangi bir şekilde tesbit ettiği kimselerin kayıtlarının düzeltilmesi ile her iki teşekkül tarafından kayda tabi tutulmak istenen kişiler yönünden çıkacak anlaşmazlıkları karara bağlar.

Komite kararları aleyhine ilgililer tarafından yazılı bildirme tarihinden itibaren 8 gün içinde ticari dâvalara bakmakla görevli mahkemeye itirazda bulunulabilir.

Genel kurulun görevleri ve yetkileri

MADDE 12. — Genel kurulun başlıca görevleri ve yetkileri :

- a) Yönetim kurulu asıl ve yedek üyeleri ile birlik ve federasyon delegelerini seçmek,
- b) Denetçiler ve yedeklerini seçmek,
- c) Haysiyet divanı asıl ve yedek üyelerini seçmek,
- ç) Yönetim kurulunun teklif edeceği bütçe ile çalışma programını aynen veya değiştirerek kabul etmek,
- d) Kesinhesapları kabul veya reddetmek,
- e) Yıllık raporları tetkik, yönetim kurulu ve denetçileri ibra etmek,
- f) Sorumluluğu görülen yönetim kurulu üyeleri hakkında dâva açılmasına karar vermek ve ilgililerin aynı süre içinde işten el çektirilmelerini karar altına almak,

CUMHURİYET SENATOSUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu

Derneklerin kuruluşu

MADDE 3. — Esnaf ve küçük sanatkârlar dernekleri, dernek kurulması istenen yerde çalışmakta olan sanat, hizmet, meslek sahipleri ile esnaftan en az 50 kişinin isteği ve Bakanlığın izni ile kurulur.

Bu hususta yapılacak müracaat dilekçesine, Ticaret Bakanlığınca hazırlanan örneğe uygun düzenlenmiş tutanak ile birlikte statünün üç nüshası eklenerek İdare Amirliğine verilir.

İdare Amirliği kendi yapacağı incelemeden sonra mütalâasıyla birlikte onbeş gün içinde belgeleri Ticaret Bakanlığına gönderir.

Bakanlık iki ay içinde izin verip vermediğini bildirmediği takdirde dernek kendiliğinden kurulmuş olur.

Bu maddeye göre Danıştayda açılacak dâvalar altı ay içinde hükme bağlanır.

Kayıt zorunluğu yönünden odalarla dernekler arasında çıkacak anlaşmazlıkların çözümü

MADDE 6. — Bu kanunun 2 nci maddesi kapsamına girmeleri dolayısıyla, dernekler tarafından kayda tabi tutulan kişiler bakımından Ticaret ve Sanayi Odaları ile dernek arasında çıkacak anlaşmazlıkları gidermek üzere Bölge Ticaret Müdürü «olmadığı takdirde İdare Amiri veya yerine görevlendireceği kimsenin» başkanlığı altında Ticaret ve Sanayi Odası «her iki odanın ayrı ayrı bulunduğu yerlerde ilgili oda» ve ilgili Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Dernekleri tarafından atanacak bir temsilcinin katılması ile devamlı olarak çalışmak üzere 3 kişilik bir komite kurulur.

Anlaşmazlığın çıktığı yerde, ayrıca Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Dernekleri Birliği bulunduğu takdirde ilgili derneğin temsilcisi yerine birlik temsilcisi alınır.

Komite tacir durumunda olmalarına rağmen derneklere, esnaf ve küçük sanat sahipleri oldukları halde Ticaret ve Sanayi Odalarına kaydolduklarını her hangi bir şekilde tesbit ettiği kimselerin kayıtlarının düzeltilmesi ile her iki teşekkül tarafından kayda tabi tutulmak istenen kişiler yönünden çıkacak anlaşmazlıkları karara bağlar.

Komite kararları aleyhine ilgililer tarafından yazılı bildirme tarihinden itibaren 8 gün içinde ticari dâvalara bakmakla görevli mahkemeye itirazda bulunulabilir.

Genel kurulun görevleri ve yetkileri

MADDE 12. — Genel kurulun başlıca görevleri ve yetkileri :

- a) Yönetim kurulu asıl ve yedek üyeleri ile birlik ve federasyon delegelerini seçmek,
- b) Denetçiler ve yedeklerini seçmek,
- c) Haysiyet Divanı asıl ve yedek üyelerini seçmek,
- g) Yönetim kurulunun teklif edeceği bütçe ile çalışma programını aynen veya değiştirerek kabul etmek,
- d) Kesinhesapları kabul veya reddetmek,
- e) Yıllık raporları tetkik, yönetim kurulu ve denetçileri ibra etmek,
- f) Sorumluluğu görülen yönetim kurulu üyeleri hakkında dâva açılmasına karar vermek ve ilgililerin aynı süre içinde işten el çektirilmelerini karar altına almak,

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

g) Bakanlıkça düzenlenen tip statüde değişiklik yapılması hakkında Bakanlığa teklifte bulunmasına, statünün derneklerin ihtiyarına bırakılan kısımları hakkında yönetim kurulunca Bakanlıktan alınacak ön izine dayanarak,

h) Mensubu olduğu birliğin muvafakati alınmak şartıyla taşınamaz mallar alım ve satımına, taşınamaz malların karşılığında veya sair surette ödünç para alınmasına karar vermek,

ı) İmkânları nisbetinde öğrenci okutmasına, bir evvelki yıl gelirlerinin % 5 ini geçmemek kaydıyla umumi menfaate hadim kuruluşlara yardımlarda bulunulmasına karar vermek,

ı) Bakanlıktan alınan ön izne dayanarak feshi teklifi hakkında karar vermek,

j) Yönetim kurulu tarafından düzenlenecek kayıt ücretleri ve yıllık aidat miktarları ile derneklerce yapılacak hizmetler, düzenlenecek veya onaylanacak belgeler karşılığında alınacak ücret tarifelerini onamak,

k) Yönetim kurulunu derneğin gayesine uygun olarak yukardaki fıkralar dışında kalan konularda görevlendirmektir.

Genel Kurul toplantıları

MADDE 13. — Genel Kurul yılda bir defa dernek statüsünde belirtilen zamanlarda belli yer ve saatte âdiyen toplanır. Genel Kurul ayrıca;

a) Yönetim kurulu üye tamsayısının yarısından bir fazlasının kararı ile,

b) Üyelerden beşte birince (500 den fazla üyeli derneklerde onda biri) düzenlenecek tutanak ve gündemle yapılacak başvurma üzerine yönetim kurulu tarafından,

c) Denetçiler çoğunluğu,

ç) Gerektiğinde Bakanlıkça,

Her zaman için olağanüstü olarak toplantıya çağırılabilir.

Toplantıya çağrı ve çoğunluk

MADDE 14. — Genel Kurul toplantısının yeri, günü, saati ve gündemi on gün evvel yerinde iki ayrı yayın organı ile bir defa ilân olunur. Yayın organı bulunmayan yerlerde o yerin gelenek ve teamülüne göre ilân yapılır ve nitelik bir tutanakla tesbit olunur.

Toplantının açılabilmesi için kayıtlı üyelerden en az üçte birinin (300 den fazla üyesi olan derneklerde dörtte birinin) bulunması zorunludur.

Yukardaki fıkrada belirtilen çoğunluk hâsıl olmadığı takdirde toplantı enaz üç gün sonraya bırakılır ve durum toplantıya katılan iki üye ile komiserin imzasını taşıyan tutanakla tesbit olunur. Bu süre hiçbir surette bir ayı geçemez.

İkinci toplantının yeri, günü, saati ve gündemi aynı şekilde ilân olunur. Bu toplantıda kayıtlı üyenin en az onda birinin bulunması zorunludur. Bu sayı her halde dernek organlarının asil ve yedek üye sayısı ile genel kurul başkanlık divanı için lüzumlu miktardan az olamaz.

Toplantıya katılanlar listesi

MADDE 15. — Toplantıya katılanlar üye kayıt defterlerine nazaran dernek sicil numaraları ad ve soyadları ile çalışma konularını belirtecek şekilde hazırun listesindeki yerlerini imza sureti ile katılmalarını belirtirler.

Üyelerin toplantıya bizzat katılmaları gerekli olup vekâlet caiz değildir.

Hazırun listesi, başkanlık divanını teşkil eden başkan, başkanvekili, tutanak kâtipleri ve ayrıca komiser tarafından imza olunur.

Cumhuriyet Senatosunca Kabul Edilen Metin

g) Bakanlıkça, düzenlenen tip statüde değişiklik yapılması hakkında Bakanlığa teklifte bulunulmasına, statünün derneklerin ihtiyarına bırakılan kısımları hakkında yönetim kurulunca Bakanlıktan alınacak ön izine dayanarak karar vermek,

h) Mensubu olduğu birliğin muvafakati alınmak şartıyla taşınamaz mallar alım ve satımına, taşınamaz malların karşılığında veya sair surette ödünç para alınmasına karar vermek,

i) İmkânları nisbetinde öğrenci okutulmasına, bir evvelki yıl gelirlerinin % 5 ini geçmemek kaydıyla umumi menfaate hadim kuruluşlara yardımlarda bulunulmasına karar vermek,

1) Bakanlıktan alınan ön izne dayanarak fesih teklifi hakkında karar vermek,

j) Yönetim kurulu tarafından düzenlenecek kayıt ücretleri ve yıllık aidat miktarları ile derneklerce yapılacak hizmetler, düzenlenecek veya onaylanacak belgeler karşılığında alınacak ücret tarifesini onamak,

k) Yönetim Kurulunu derneğin gayesine uygun olarak yukardaki fıkralar dışında kalan kollarında görevlendirmektir.

Genel Kurul toplantıları

MADDE 13. — Genel Kurul yılda bir defa dernek statüsünde belirtilen zamanlarda belli yer ve saatte âdiyen toplanır. Genel kurul ayrıca;

a) Yönetim kurulu üye tamsayısının yarısından fazlasının kararı ile,

b) Üyelerden beşte birince (500 den fazla üyeli derneklerde onda biri) düzenlenecek tutanak ve gündemle yapılacak başvurma üzerine yönetim kurulu tarafından,

c) Denetçiler çoğunluğu,

ç) Gerektiğinde Bakanlıkça,

Her zaman için olağanüstü olarak toplantıya çağırılabilir.

Toplantıya çağrı ve çoğunluk

MADDE 14. — Genel kurul toplantısının yeri, günü, saati ve gündemi on gün evvel yerinde iki ayrı yayın organı ile bir defa ilân olunur. Yayın organı bulunmayan yerlerde o yerin gelenek ve teamülüne göre ilân yapılır ve durum bir tutanakla tesbit olunur.

Toplantının açılabilmesi için kayıtlı üyelerden en az üçte birinin (300 den fazla üyesi olan derneklerde dörtte birinin) bulunması zorunludur.

Yukardaki fıkrada belirtilen çoğunluk hâsıl olmadığı takdirde toplantı en az üç gün sonraya bırakılır ve durum toplantıya katılan iki üye ile komiserin imzasını taşıyan tutanakla tesbit olunur. Bu süre hiçbir surette bir ayı geçemez.

İkinci toplantının yeri, günü, saati ve gündemi aynı şekilde ilân olunur. Bu toplantıda kayıtlı üyenin en az onda birinin bulunması zorunludur. Bu sayı her halde dernek organlarının asil ve yedek üye sayısı ile genel kurul başkanlık divanı için lüzumlu miktardan az olamaz.

Toplantıya katılanlar listesi

MADDE 15. — Toplantıya katılanlar üye kayıt defterlerine nazaran dernek sicil numaraları ad ve soyadları ile çalışma konularını belirticek şekilde listedeki yerlerini imza suretiyle katılmalarını belirtirler.

Üyelerin toplantıya bizzat katılmaları gerekli olup vekâlet caiz değildir.

Toplantıya katılanlar listesi, başkanlık divanını teşkil eden başkan, başkanvekili, tutanak kâtipleri ve ayrıca komiser tarafından imza olunur.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Komiser

MADDE 16. — Genel kurul toplantılarının muteber olabilmesi için Ticaret Bakanlığını temsilen bir komiserin, toplantının süresince bulunması zorunludur.

Komiser Bakanlık veya verilen yetki ile idare âmiri tarafından görevlendirilir.

Komiserin imzasını taşımayan hazırun listesi ile tutanaklar ve dolayısıyla toplantı belgeleri hüküm ifade etmez.

Toplantıdan en az on gün evvel idare âmirliğine müracaatle toplantı yeri, günü, saati ve gündemi bildirilmek suretiyle Bakanlık komiseri tâyini talebedilmesi, ayrıca derneklerin birliğe bilgi vermesi lâzımdır. Toplantı başlamadan evvel çağırının usule uygun olarak yapıldığı, hazırun listesinin istenen biçimde düzenlendiği ve çoğunluğun tamam olduğu komiser tarafından incelenip tesbit edilerek görüşmelere başlanmasına izin verilir.

Komiser toplantının mevzuat, statü ve gündem esasları içinde yürümesini denetleme ve teminle görevlidir.

Bu suretle görevlendirilecek komiserlerin, miktar ve esasları Bakanlıkça tesbit edilecek zaruri masrafları dernek tarafından ödenir.

Ancak; usulüne uygun müracaat yapıldığı halde, komiser toplantıya gelmezse, toplantı icrasını temin etmek üzere, mahallî idare âmirine durum bildirilir. Komiser yine gelmez ise bir saat sonunda toplantıya başlanır.

Başkanlık Divanı

MADDE 17. — Komiser tarafından verilen izin üzerine hazır bulunan dernek üyeleri veya derneğin bağlı bulunduğu birlik veyahut da konfederasyon tarafından görevlendirilen temsilciler arasından bir başkan bir başkanvekili ve yeteri kadar kâtip gösterme oyu ile seçilir.

Üyelerden onda birinin teklifi halinde seçim gizli oyla yapılır.

Âdi toplantı gündemi

MADDE 18. — Genel kurulun âdi toplantı gündemine:

1. Başkanlık divanı seçimi,
2. Yönetim kurulu çalışma raporunun müzakeresi, hesapların tetkiki ve denetçiler raporunun okunması,
3. Yönetim kurulu ve denetçilerin ibrası,
4. Bütçe ve çalışma programının görüşülmesi ve kabulü,
5. Denetçilerle, haysiyet divanının (seçim yılı olduğu takdirde) yönetim kurulu üyeleri ile birlik ve federasyon delegelerinin seçimi,
6. Dileklerin tesbiti,
7. Gündemde bulunmayan hususlar hazır bulunan üyelerden yirmide birinin yazılı isteği veya Bakanlık, konfederasyon, ilgili federasyon ve derneğin bağlı bulunduğu birlik tarafından müzakeresi istenilen hususlar gündeme alınır. Statü değiştirilmesi ile feshi hususu ilân edilen gündeme dâhil olmadıkça görüşülemez.

Statü değiştirme, fesih vesair konularda karar çoğunluğu

MADDE 19. — Derneğin feshi hususunda karar alınabilmesi için derneğe kayıtlı üyelerin üçte ikisinin, statü değiştirme için kayıtlı üyelerin yarısından bir fazlasının, sair konularda ise toplantıda bulunanların yarısından bir fazlasının çoğunluğu zorunludur.

Komiser

MADDE 16. — Genel Kurulu toplantılarının muteber olabilmesi için Ticaret Bakanlığını temsil eden bir komiserin, toplantının süresince bulunması zorunludur.

Komiser Bakanlık veya verilen yetki ile idare âmiri tarafından görevlendirilir.

Komiserin imzasını taşımayan toplantıya katılanlar listesi ile tutanaklar ve dolayısıyla toplantı belgeleri hüküm ifade etmez.

Toplantıdan en az on gün evvel idare âmirliğine müracaatla toplantı yeri, günü, saati ve gündemi bildirilmek suretiyle Bakanlık komiseri tâyini talebedilmesi, ayrıca derneklerin birliğe bilgi vermesi lâzımdır. Toplantı başlamadan evvel çağrının usule uygun olarak yapıldığı, toplantıya katılanlar listesinin istenen biçimde düzenlendiği ve çoğunluğun tamam olduğu komiser tarafından incelenip tesbit edilerek görüşmelere başlanmasına izin verilir.

Komiser toplantının mevzuat, statü ve gündem esasları içinde yürümesini denetleme ve teminle görevlidir.

Bu suretle görevlendirilecek komiserlerin, miktar ve esasları Bakanlıkça tesbit edilecek zaruri masrafları dernek tarafından ödenir.

Ancak; usulüne uygun müracaat yapıldığı halde, komiser toplantıya gelmezse, toplantı icrasını temin etmek üzere, mahallî idare âmirine durum bildirilir. Komiser yine gelmez ise bir saat sonunda toplantıya başlanır.

Başkanlık Divanı

MADDE 17. — Komiser tarafından verilen izin üzerine hazır bulunan dernek üyeleri veya derneğin bağlı bulunduğu birlik veyahut da konfederasyon tarafından görevlendirilen temsilciler arasından bir başkan bir başkanvekili ve yeteri kadar kâtip işari oy ile seçilir.

Üyelerden onda birinin teklifi halinde seçim gizli oyla yapılır.

Âdi toplantı gündemi

MADDE 18. — Genel Kurulun âdi toplantı gündeminde aşağıdaki hususlar bulunur:

1. Başkanlık divanı seçimi,
2. Yönetim Kurulu çalışma raporunun müzakeresi, hesapların tetkiki ve denetçiler raporunun okunması,
3. Yönetim kurulu ve denetçilerin ibrası,
4. Bütçe ve çalışma programının görüşülmesi ve kabulü,
5. Haysiyet divanının (seçim yılı olduğu takdirde) yönetim kurulu üyeleri ile denetçiler, birlik ve federasyon delegelerinin seçimi,
6. Dileklerin tesbiti,

Gündemde bulunmayan hususlar hazır bulunan üyelerden yirmide birinin yazılı isteği veya Bakanlık, konfederasyon, ilgili federasyon ve derneğin bağlı bulunduğu birlik tarafından müzakeresi istenilen hususlar gündeme alınır. Statü değiştirilmesi ile fesih hususu ilân edilen gündeme dâhil olmadıkça görüşülemez.

Statü değiştirme, fesih vesair konularda karar çoğunluğu

MADDE 19. — Derneğin feshi hususunda karar alınabilmesi için derneğe kayıtlı üyelerin üçte ikisinin, statü değiştirme için kayıtlı üyelerin yarısından fazlasının, sair konularda ise toplantıda bulunanların yarısından fazlasının çoğunluğu zorunludur.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Yönetim Kurulu

MADDE 20. — Yönetim kurulu, genel kurulca dernek üyeleri arasından iki yıl için gizli oyla seçilen 5 - 9 kişiden kurulur. Toplantıda hazır bulunanların üçte ikisinin isteği üzerine seçim gösterme oyu ile yapılır. 200 den az üyeli dernekler 5, 200 - 500 üyesi olanlar 7, 500 den fazla üyeli dernekler 9 kişilik yönetim kurulu seçer. Seçimde en fazla oy alanlardan gerekli miktarda asıl üyeden başka ayrıca aynı sayıda yedek üye tesbit olunur.

Yönetim kurulu asıl üyeleri arasında açılma olursa yerine yedeklerden sırası ile en fazla oy alanlar getirilir.

Kurulun toplu olarak görevinden ayrılması veya asıl üye sayısı yarıdan aşağı düşmesi ve yedeklerinin de kalmaması halinde, genel kurulun, denetçiler ve yönetim kurulunun mevcut üyelerinin müşterek çağrısı ile bir ay içinde toplanarak yönetim kurulu yeniden kurulur.

Bu süre içinde yönetim kurulu görev ve yetkileri de; denetçiler ve haysiyet divanınca dernek üyeleri arasından seçilen üç kişilik bir kurula aittir.

Dernek yönetim kurulu üyesi seçilebilmesi için;

1. Okur - yazar olmak,
2. Yüz kızartıcı bir suçtan veya ağır hapis cezası ile hükümlü olmamış bulunmak,
3. Derneğin istigal konusunda, «Çıraklığı icabettiren meslek veya sanat kollarında bu devrenin ikmalinden sonra» en az üç sene bilfiil çalışmış bulunmak,
4. Haysiyet divanınca ihtar ve tevbih cezaları dışında disiplin cezası veya mükerrer para cezası ile cezalandırılmamış olmak.

Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 22. — Yönetim Kurulunun başlıca görev ve yetkileri :

- a) Dernek işlerini mevzuat dairesinde yürütmek,
- b) Genel kurulca verilecek kararları yürütmek,
- c) Yeni yıl bütçesi ile çalışma programını hazırlamak ve genel kurula vermek,
- ç) Uyulması zorunlu meslekî kararlar almak hususunda bağlı bulunduğu birliğe teklifte bulunmak,
- d) Bölgeleri içinde küçük sanatkâr ve esnafı ilgili teamülleri tesbit etmek, gelenek ve alışkanlıkları onamak ve ilân edilmek üzere birliğe vermek,
- e) Üyelerinin çalışma konularına giren işlerde gelişmelerini sağlamak ve ihtiyaçlarını karşılamak bakımından lüzumlu ve yararlı tedbirleri almak ve icabeden tesisleri kurmak,
- f) Bakanlıkça bağlı bulunduğu birlik kanalı ile verilecek emir ve talimatı yerine getirmek,
- g) Dernek üyeleri için resmî dairelere gösterilmesi gereken belgeleri düzenlemek ve onamak,
- h) Dernek mensubu olan esnaf ve küçük sanat sahiplerinin çalışma konuları ile ilgili durumları hakkında resmî makamların talebedeceği bilgiyi vermek,
- i) Dernek mensuplarının sicillerini tutmak,
- ı) Resmî ve hususi mercilerden istenecek temsilciyi atamak ve görevlendirmek,
- j) Dernek üyelerinden alınacak kayıt ücreti ile yıllık aidata ait tarife ile dernekçe yapılacak hizmetler ve düzenlenecek veya onanacak belgeler karşılığında alınacak ücretlere ait tarifeleri düzenlemek ve genel kurula vermek,
- k) Konfederasyon (federasyon) ve bağlı bulunduğu birlikçe verilecek mevzuata uygun ödevleri yerine getirmek,
- l) Dernek üyeleri ile müşterileri arasında iş münasebetleri dolayısıyla çıkacak anlaşmazlıklara muhatabolmak ve icabında zararın ödenmesine karar vermek ve cezayı icabettiren hallerde haysiyet divanına göndermek,

Cumhuriyet Senatosunca Kabul Edilen Metin

Yönetim Kurulu

MADDE 20. — Yönetim kurulu, genel kurulca dernek üyeleri arasından iki yıl için gizli oyla seçilen 5 - 9 kişiden kurulur. Toplantıda hazır bulunanların üçte ikisinin isteği üzerine seçim işari oy ile yapılır. 200 den az üyeli dernekler 5, 200 - 500 üyesi olanlar 7, 500 den fazla üyeli dernekler 9 kişilik yönetim kurulu seçer. Seçimde en fazla oy alanlardan gerekli miktarda asıl üyeden başka ayrıca aynı sayıda yedek üye tesbit olunur.

Yönetim kurulu asıl üyeleri arasında boşalma olursa yerine yedeklerden sırasıyla en fazla oy alanlar getirilir.

Kurulun toplu olarak görevinden ayrılması veya asıl üye sayısı yarısından aşağı düşmesi ve yedeklerinin de kalmaması halinde, genel kurul, denetçiler ve yönetim kurulunun mevcut üyelerinin müşterek çağrısı ile bir ay içinde toplanarak yönetim kurulu yeniden kurulur.

Bu süre içinde yönetim Kurulu görev ve yetkileri de; denetçiler ve haysiyet divanınca dernek üyeleri arasından seçilen üç kişilik bir kurula aittir.

Dernek yönetim kurulu üyesi seçilebilmesi için;

1. Okur - yazar olmak,
2. Yüz kızartıcı bir suçtan veya ağır hapis cezasıyla hükümlü olmamış bulunmak,
3. Derneğin iştiğal konusunda, «çıraklığı icabettiren meslek veya sanat kollarında bu devrenin ikmalinden sonra» en az üç sene bilfiil çalışmış bulunmak,
4. Haysiyet divanınca ihtar ve tevbih cezaları dışında disiplin cezası veya mükerrer para cezası ile cezalandırılmamış olmak.

Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 22. — Yönetim Kurulunun başlıca görev ve yetkileri :

- a) Dernek işlerini mevzuat dairesinde yürütmek,
- b) Genel kurulca verilecek kararları yürütmek,
- c) Yeni yıl bütçesiyle çalışma programını hazırlamak ve genel kurula vermek,
- ç) Uyulması zorunlu meslekî kararlar almak hususunda bağlı bulunduğu birliğe teklifte bulunmak,
- d) Bölgeleri içinde küçük sanatkâr ve esnafı ilgili teamülleri tesbit etmek, gelenek ve alışkanlıkları onamak ve ilân edilmek üzere birliğe vermek,
- e) Üyelerinin çalışma konularına giren işlerde gelişmelerini sağlamak ve ihtiyaçlarını karşılamak bakımından lüzumlu ve yararlı tedbirleri almak ve icabeden tesisleri kurmak,
- f) Bakanlıkça bağlı bulunduğu birlik kanalı ile verilecek emir ve talimatı yerine getirmek,
- g) Dernek üyeleri için resmî dairelere gösterilmesi gereken belgeleri düzenlemek ve onamak,
- h) Dernek mensubu olan esnaf ve küçük sanat sahiplerinin çalışma konularıyla ilgili durumları hakkında resmî makamların talebedeği bilgiyi vermek,
- ı) Dernek mensuplarının sicillerini tutmak,
- ı) Resmî ve hususi mercilerden istenecek temsilciyi atamak ve görevlendirmek,
- j) Dernek üyelerinden alınacak kayıt ücreti ile yıllık aidata ait tarife ile dernekçe yapılacak hizmetler ve düzenlenecek veya onanacak belgeler karşılığında alınacak ücretlere ait tarifeleri düzenlemek ve genel kurula vermek,
- k) Konfederasyon (federasyon) ve bağlı bulunduğu birlikçe verilecek mevzuata uygun ödevleri yerine getirmek,
- l) Dernek üyeleri ile müşterileri arasında iş münasebetleri dolayısıyla çıkacak anlaşmazlıklara muhatabolmak ve icabında 34 ve 124 ncü maddelerin esasları dairesinde zararın ödenmesine karar vermek ve cezayı icabettiren hallerde haysiyet divanına göndermek,

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

- m) Dernek üyelerinin çalışma konularına giren hususlarda haklarını korumak için resmî ve özel kuruluşlarda gerekli teşebbüslerde bulunmak,
- n) Genel kurulu gerektiğinde olağanüstü toplantıya çağırarak,
- o) Dernek kâtibi memur ve hizmetlilerin atanma, terfi, cezalandırma ve âzillerini yapmak,
- ö) Ana sözleşme değiştirmeleri hususunu genel kurula teklif etmek,
- p) Gerektiğinde üyelere yazılı ihtarda bulunmak.

Huzur hakkı ve ücretler

MADDE 24. — Yönetim kurulu üyelerine toplantıları için huzur hakkı verilip verilmeyeceği ve miktarı genel kurulca kararlaştırılır.

Yönetim kurulu başkan ve üyelerine kanunun veya genel kurulun yüklediği görevlerden dolayı genel kurula katılan üyelerin üçte ikisinin kararlarıyla aylık ücret verilebilir.

Denetçiler

MADDE 26. — Denetçiler genel kurulca dernek üyeleri arasından (veya gerektiğinde derneğe kayıtlı olmıyan kişilerden) iki yıl süre için gizli oyla seçilecek üç kişiden kurulur.

Toplantıda hazır bulunanların üçte ikisinin isteği üzerine seçim gösterme oyu ile yapılabilir. Seçimde en fazla oy alanlardan üç kişi asıl ayrıldıktan sonra sıra ile en fazla oy alanlardan aynı sayıda yedek ayrılır.

Asıl ve yedek denetçilerin tamamen görevlerinden ayrılması halinde haysiyet divanunca ilk genel kurul toplantısına kadar bu görevi yapmak üzere bir denetçi atanır. Denetçilere bu husustaki hizmetleri karşılığı ücret verilip verilmemesi verilecekse miktarı genel kurulca kararlaştırılır.

Denetçilerin çalışma görev ve yetkileri

MADDE 27. — Denetçilerin başlıca görev ve yetkileri :

- a) Genel kurul tarafından alınan kararların yönetim kurulunca yerine getirilip getirilmediğini araştırmak,
- b) Dernek işlerinin mevzuat ve statü esasları dairesinde yürütülüp yürütülmediğini denetlemek,
- c) Bakanlıkça, bağlı bulunduğu birlik tarafından icabında federasyon ve konfederasyonca verilecek görevlerin yerine getirilip getirilmediğini incelemek,
- d) Dernek işlem, hesap ve defterlerini her zaman ve her halde en az üç ayda bir defa kontrol etmek,
- e) Derneğin bir yıllık işlem ve hesapları hakkında genel kurula rapor vermek,
- f) Lüzumunda genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırarak.

Denetçiler yukarıda sayılan görev ve yetkilerini (e) fıkrasında çoğunlukla diğer hususlarda çoğunlukla veya tek başlarına yaparlar.

Haysiyet divanı

MADDE 28. — Haysiyet divanı genel kurulca dernek üyeleri arasından bir yıl süre için gizli oyla seçilecek üç ilâ beş kişiden kurulur.

Binden fazla üyeli derneklerde haysiyet divanı üye adedi 5 kişidir.

Toplantıda hazır bulunanların üçte ikisinin isteği üzerine seçim gösterme oyu ile yapılır.

Seçimde en fazla oy alanlardan gerekli sayıda asıl üye ayrıldıktan sonra aynı sayıda yedek üye ayrılır.

Cumhuriyet Senatosunca Kabul Edilen Metin

- m) Dernek üyelerinin çalışma konularına giren hususlarda haklarını korumak için resmî ve özel kuruluşlarda gerekli teşebbüslerde bulunmak,
- n) Genel kurul gerektiğinde olağanüstü toplantıya çağırmak,
- o) Dernek kâtibi memur ve hizmetlilerin atanma, terfi, cezalandırma ve azillerini yapmak,
- ö) Ana sözleşme değiştirmeleri hususunu genel kurula teklif etmek,
- p) Gerektiğinde üyelere yazılı ihtarda bulunmak,

Huzur hakkı ve ücretler

MADDE 24. — Yönetim Kurulu üyelerine toplantıları için huzur hakkı verilir verilmeyeceği ve miktarı, Yönetim Kurulu başkan ve üyelerine kanunun veya genel kurulun yüklediği görevlerden dolayı aylık ücret verilir verilmeyeceği ve miktarı, genel kurulun üçte iki çoğunluğu ile kararlaştırılır.

Denetçiler

MADDE 26. — Denetçiler genel kurulca dernek üyeleri arasından (veya gerektiğinde derneğe kayıtlı olmıyan kişilerden) iki yıl süre için gizli oyla seçilecek üç kişiden kurulur.

Toplantıda hazır bulunanların üçte ikisinin isteği üzerine seçim işari oyla yapılır. Seçimden en fazla oy alanlardan üç kişi asıl ayrıldıktan sonra sıra ile en fazla oy alanlardan aynı sayıda yedek ayrılır.

Asıl ve yedek denetçilerin tamamen görevlerinden ayrılması halinde haysiyet divanınca ilk genel kurul toplantısına kadar bu görevi yapmak üzere bir denetçi atanır. Denetçilere bu husustaki hizmetleri karşılığı ücret verilir verilmemesi verilecekse miktarı genel kurulca kararlaştırılır.

Denetçilerin çalışma görev ve yetkileri

MADDE 27. — Denetçilerin başlıca görev ve yetkileri :

- a) Genel kurul tarafından alınan kararların yönetim kurulunca yerine getirilip getirilmediğini araştırmak,
- b) Dernek işlerinin mevzuat ve statü esasları dairesinde yürütülüp yürütülmediğini denetlemek,
- c) Bakanlıkça, bağlı bulunduğu birlik tarafından, icabında federasyon ve konfederasyonca verilecek görevlerin yerine getirilip getirilmediğini incelemek,
- d) Dernek işlem, hesap ve defterlerini her zaman ve her halde en az üç ayda bir defa kontrol etmek,
- e) Derneğin bir yıllık işlem ve hesapları hakkında genel kurula rapor vermek,
- f) Lüzumunda genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırmak.

Denetçiler yukarıda sayılan görev ve yetkilerini (e ve f) bendlerinde çoğunlukla diğer hususlarda çoğunlukla veya tek başlarına yaparlar.

Haysiyet divanı

MADDE 28. — Haysiyet divanı genel kurulca dernek üyeleri arasından bir yıl süre için gizli oyla seçilecek üç ilâ beş kişiden kurulur.

Binden fazla üyeli derneklerde haysiyet divanı üye adedi 5 kişidir.

Toplantıda hazır bulunanların üçte ikisinin isteği üzerine seçim işari oyla yapılır.

Seçimde en fazla oy alanlardan gerekli sayıda asıl üye ayrıldıktan sonra aynı sayıda yedek üye ayrılır.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Haysiyet Divanı kendi arasından birini Başkanlığa seçer.

Haysiyet divanı görev ve yetkilerine giren hususları üye tamsayısının tamamı ile görüşür ve asgari çoğunlukla karara bağlar.

Haysiyet divanı asıl üyelerinden bir veya birkaçının yapılacak çağrıya rağmen toplantıya katılmamaları halinde toplantı uygun zamana bırakılır ve bu toplantıya asıl üyelerle birlikte yedeklerden sıra ile en fazla oy sahibi olanlar çağrılır.

Haysiyet divanının yedeklerle tamamlanmasında dahi üyeler üye tamsayısı ile toplanmadığı takdirde noksan kalan üyeler seçim süresi tamamlanmak üzere derneğin bağlı bulunduğu birlik tarafından o derneğin yönetim kurulu ve denetçileri dışındaki üyeler arasından yapılacak atanma ile tamamlanır.

Toplantıya katılmıyan asıl üye olduğu takdirde çağrılan yedek üye yalnız bu toplantı için asıl üye nitelik ve yetkisiyle müzakerelere katılır.

Asıl üyelerin tamamının katılması halinde ise davetli yedek üye müşahit niteliği ile toplantıya katılabilir. Ve asıl üyelere ait maddi haklardan yararlanır.

Haysiyet divanı diğer organlar tarafından verilecek hususlarla doğrudan doğruya bilgi edineceği konuları 101 nci maddenin (o) fıkrasına göre hazırlanacak yönetmelik esasları dairesinde müzakereder ve karara bağlar.

Haysiyet divanı toplantı zamanı kendisine intikal eden konuların karara bağlanma süresi bu kararlara karşı itiraz usul ve mercileri cezayı gerektiren eylem ve hareketlerle, bunları karşılayan cezalar, kesinleşen kararların yürütülme biçimi ve esasları yönetmelikle gösterilir.

Haysiyet divanı üyeleri kendilerine veya karı veya kocası ile, usul, furuğ ve kardeşlerini ilgilendiren hususlarda müzakereye katılamazlar. Bu gibi hallerde 7 nci fıkraya göre noksanlık ikmal olunur.

Haysiyet divanına üye olabilme şartları

MADDE 29. — Haysiyet divanı üyesi olabilmek için :

- a) Okur - yazar olmak,
- b) 30 yaşını ikmal etmiş bulunmak,
- c) Hapis cezası ile hükümlü bulunmamak, veya dernek haysiyet divanında ihtar cezası dışındaki disiplin cezaları veya mükerrer para cezaları ile cezalandırılmamış olmak,
- ç) Derneğin çalışma konusuna giren hususlarda en az beş sene bilfiil çalışmış olmak.

Haysiyet divanı üyeleri seçim süresi içinde genel kurulca düşürülemezler.

Kanun, yönetmelik ve dernek statüsü ile kendilerine verilmiş görevlerin yapılmasında ihmal ve kayıtsızlık gösteren, muhtelif sebeplerle görev ve yetkilerini kötüye kullanan veya yetkileri sınırlarını aştığı sabit olan haysiyet divanı üyelerinin görevlerine derneğin bağlı bulunduğu birliğin teklifi üzerine birlik başkanlar meclisince son verilebilir.

Bu takdirde üyelerin noksan kalan seçim süreleri için 28 nci maddenin 7 nci fıkrası hükmüne göre işlem yapılır.

Haysiyet divanı üyelerinin görevlerine son verilmelerini neticelendiren konu, yeniden kurulacak haysiyet divanına kendiliğinden intikal eder ve ilgililer hakkında mağduriyeti sebebolma hali de dikkate alınarak yönetmelik hükümlerine göre gerekli karar alınır.

Cezalar

MADDE 30. — Dernek üyelerine haysiyet divanınca verilecek cezalar :

- a) İhtar,
- b) Tevbih,
- c) Para cezası,

Cumhuriyet Senatosunca Kabul Edilen Metin

Haysiyet divanı kendi arasında birini Başkanlığa seçer.

Haysiyet divanı görev yetkilerine giren hususları üye tamsayısının tamamı ile görüşür ve asgari çoğunlukla karara bağlar.

Haysiyet divanı asıl üyelerinden bir veya birkaçının yapılacak çağrıya rağmen toplantıya katılmamaları halinde toplantı uygun zamana bırakılır. Ve bu toplantıya asıl üyelerle birlikte yedeklerden sıra ile en fazla oy sahibi olanlar çağrılır.

Haysiyet divanının yedeklerle tamamlanmasında dahi üyeler üye tamsayısı ile toplanmadığı takdirde noksan kalan üyeler seçim süresi tamamlanmak üzere derneğin bağlı bulunduğu birlik tarafından o derneğin yönetim kurulu ve denetçileri dışındaki üyeler arasından yapılacak atanma ile tamamlanır.

Toplantıya katılmıyan asıl üye olduğu takdirde çağrılan yedek üye yalnız bu toplantı için asıl üye nitelik ve yetkisiyle müzakerelere katılır.

Asıl üyelerin tamamının katılması halinde ise davetli yedek üye müşahit niteliği ile toplantıya katılabilir. Ve asıl üyelere ait maddi haklardan yararlanır.

Haysiyet divanı diğer organlar tarafından verilecek hususlarla doğrudan doğruya bilgi edineceği konuları 101 nci maddenin (o) fıkrasına göre hazırlanacak yönetmelik esasları dairesinde müzakere eder ve karara bağlar.

Haysiyet divanı toplantı zamanı kendisine intikal eden konuların karara bağlanma süresi bu kararlara karşı itiraz usul ve mercileri cezayı gerektiren eylem ve hareketlerle, bunları karşılayan cezalar, kesinleşen kararların yürütülme biçimi ve esasları yönetmelikle gösterilir.

Haysiyet divanı üyeleri kendilerine veya karı ve kocası ile, usul, füruğ ve kardeşlerini ilgilendiren hususlarda müzakereye katılamazlar. Bu gibi hallerde 7 nci fıkraya göre noksanlık ikmal olunur.

Haysiyet divanına üye olabilme şartları

MADDE 29. — Haysiyet divanı üyesi olabilmek için :

- a) Okur - yazar olmak,
- b) 30 yaşını ikmal etmiş bulunmak,
- c) Hapis veya ağır hapis cezası ile hükümlü bulunmamak, veya dernek haysiyet divanında ih-tar cezası dışındaki disiplin cezaları veya mükerrer para cezaları ile cezalandırılmamış olmak,
- ç) Derneğin çalışma konusuna giren hususlarda en az beş sene bilfiil çalışmış olmak.

Haysiyet divanı üyeleri seçim süresi içinde genel kurulca düşürülemezler.

Kanun, yönetmelik ve dernek statüsü ile kendilerine verilmiş görevlerin yapılmasında ihmâl ve kayıtsızlık gösteren, muhtelif sebeplerle görev ve yetkilerini kötüye kullanan veya yetkileri sınırlarını aştığı sabit olan haysiyet divanı üyelerinin görevlerine derneğin bağlı bulunduğu birliğin teklifi üzerine birlik başkanlar meclisince son verilebilir.

Bu takdirde üyelerin noksan kalan seçim süreleri için 28 nci maddenin 7 nci fıkrası hükmüne göre işlem yapılır.

Haysiyet divanı üyelerinin görevlerine son verilmelerini neticelendiren konu, yeniden kurulacak haysiyet divanına kendiliğinden intikal eder ve ilgililer hakkında mağduriyete sebeb olma hali de dikkate alınarak yönetmelik hükümlerine göre gerekli karar alınır.

Cezalar

MADDE 30. — Dernek üyelerine haysiyet divanınca verilecek cezalar :

- a) İhtar,
- b) Tevbih,
- c) Para cezası,

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

ç) Geçici veya devamlı dernekten çıkarma.

a) İhtar cezası : Üyeyi mevzuat ve meslekî ahlâk yönünden hareketlerini düzeltme bakımından dikkatinin çekilmesidir.

Kesin olup itirazı kabil değildir.

b) Tevbih cezası : Dernek üyelerinin meslek ve sanatlarına veya meslekin disiplinine aykırı düşen hareketlerinden dolayı muaheze edilmesidir.

Tevbih cezası kesin olup itiraz edilemez.

c) Para cezası : Haysiyet divanınca, Bakanlık o yer idare âmiri, konfederasyon, derneğin bağlı bulunduğu birlik veya federasyon ve dernek organları tarafından mevzuata uygun olarak alınmış kararlar aksine hareket edenlerle, her hangi bir şekilde yasak hareketlerde bulunan dernek mensuplarına verilecek para cezaları aşağıda gösterilmiştir.

Yukarı fıkrada sayılan kararlarla tebligata uymıyan dernek mensuplarına ilk defa verilecek para cezası 10 liradan 50 liraya kadardır. Aynı meslek kolunda mükerrer olarak vukubulacak ayrı veya benzeri fiillerde 50 liradan 500 liraya kadar para cezası hükmolunur.

Bu cezalar için on gün zarfında ticari dâvalara bakmakla görevli mahkeme nezdinde itiraz olunabilir.

Mahkemenin vereceği karar kesindir.

ç) Geçici veya devamlı dernekten çıkarılma : Süresi zarfında dernek üyeliği hak ve yetkilerinden hiçbir surette faydalanılmaması ve üyenin cezayı gerektiren fiili ile ilgili meslek kolunda doğrudan doğruya veya dolayısıyla meslek, sanat ve hizmet görülmesinin yasaklanmasını içine alır.

Geçici ihraç cezasının süresi 6 aya kadardır.

İhraç cezaları o yer ticari dâvalara bakmakla görevli mahkeme kararı ile kesinleşir.

Haysiyet divanı ilgili dosyayı on gün zarfında mahkemeye gönderir.

Mahkeme niteliği tetkik ve alınacak karar kesinleşmeyi mütaakıp umumi hükümlere göre yerine getirilir.

İhtiyari tahkim usulünü gösteren yönetmelik

MADDE 34. — Esnaf ve küçük sanat sahipleri tarafından tamamlanması ve sonuçlandırılması zamana bağlı işlerden dolayı, iş sahipleri ile meydana gelecek anlaşmazlıkları halletmekle görevli bir hakem kurulu kurulur.

Kurulun vereceği kararların yürürlüğe konulması zorunludur. Ancak, itiraz etmek isteyen taraf kararın yazılı bildirme tarihinden itibaren bir hafta içinde ticari dâvalara bakmakla görevli mahkemeye itiraz edebilirler. Bu kurulun kuruluş, görev, yetki ve çalışma şekilleri Ticaret Bakanlığınca ve Sanayi Bakanlığınca tesbit olunacak bir yönetmelikte gösterilir.

Dernek kararları

MADDE 39. — Derneklerin kayıt ücretleri ve yıllık aidatı ile para cezaları ile ilgili ve usulü dairesinde itiraz mercilerinden geçerek kesinleşmiş olan kararları ilâm hükmünde olup genel hükümler dairesinde yerine getirilir.

30 ncu maddeye göre verilecek çıkarma cezası dolayısıyla ticaret, sanat, meslek ve hizmetten men hususunda alınan kararlar da aynı esaslar dâhilinde yerine getirilir.

Cumhuriyet Senatosunca Kabul Edilen Metin

ç) Geçici veya devamlı dernekten çıkarma.

a) İhtar cezası : Üyeyi mevzuat ve mesleki ahlâk yönünden hareketlerini düzeltme bakımından dikkatinin çekilmesidir.

Kesin olup itirazı kabil değildir.

b) Tevbih cezası : Dernek üyelerinin meslek ve sanatlarına veya meslekin disiplinine aykırı düşen hareketlerinden dolayı muaheze edilmesidir.

Kesin olup itiraz edilemez.

c) Para cezası : Haysiyet Divanınca, Bakanlık, o yer idare âmiri; konfederasyon, derneğin bağlı bulunduğu birlik veya federasyon ve dernek organları tarafından mevzuata uygun olarak alınmış kararlar aksine hareket edenlerle, her hangi bir şekilde yasak hareketlerde bulunan dernek mensuplarına verilecek para cezaları aşağıda gösterilmiştir.

Yukarı fıkrada sayılan kararlarla tebligata uymıyan dernek mensuplarına ilk defa verilecek para cezası 10 liradan 50 liraya kadar olup kesindir. Aynı meslek kolunda mükerrer olarak vukubulacak aynı veya benzeri fiillerde 50 liradan 500 liraya kadar para cezası hükümlenir.

Bu ceza için on gün zarfında ticari dâvalara bakmakla görevli mahkeme nezdinde itiraz olunabilir.

Mahkemenin vereceği karar kesindir.

ç) Geçici veya devamlı dernekten çıkarılma : Süresi zarfında dernek üyeliği hak ve yetkilerinden hiçbir surette faydalanılmaması ve üyenin cezayı gerektiren fiil ile ilgili meslek kolunda doğrudan doğruya veya dolayısıyla meslek, sanat ve hizmet görülmesinin yasaklanmasını içine alır.

Geçici ihraç cezasının süresi 6 aya kadardır.

İhraç cezaları o yer ticari dâvalara bakmakla görevli mahkeme kararı ile kesinleşir.

Haysiyet dıvanı ilgili dosyayı on gün zarfında mahkemeye gönderir.

Mahkeme durumu tetkik ve alınacak karar, kesinleşmeyi mütaakıp umumi hükümlere göre yerine getirilir.

İhtiyari tahkim usulünü gösteren yönetmelik

MADDE 34. — Esnaf ve küçük sanat sahipleri tarafından tamamlanması ve sonuçlandırılması zamana bağlı işlerden dolayı, iş sahipleri ile meydana gelecek anlaşmazlıkları halletmekle görevli bir hakem kurulu kurulur.

Kurulun vereceği kararların yürürlüğe konulması zorunludur. Ancak, taraflar kararın yazılı bildirme tarihinden itibaren bir hafta içinde ticari dâvalara bakmakla görevli mahkemeye itiraz edebilirler. Bu kurulun kuruluş, görev, yetki ve çalışma şekilleri Ticaret ve Sanayi bakanlıklarınca müştereken tesbit olunacak bir yönetmelikle gösterilir.

Dernek kararları

MADDE 39. — Derneklerin kayıt ücretleri, yıllık aidatı ve para cezaları ile ilgili ve usulü dairesinde itiraz mercilerinden geçerek kesinleşmiş olan kararları ilâm hükmünde olup genel hükümler dairesinde yerine getirilir.

30 ncu maddeye göre verilecek çıkarma cezası dolayısıyla ticaret, sanat, meslek ve hizmetten men hususunda alınan kararlar da aynı esaslar dâhilinde yerine getirilir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Fesih

MADDE 40. — Dernekler aşağıdaki sebeplerle fesholunur :

a) Üye mevcudu kanunun 3 ncü maddesinde gösterilen asgari miktardan aşağıya düştüğü takdirde,

b) Genel kurulların mevzuata aykırı olan kararlarının Bakanlıkça yapılacak uyarıya rağmen «2 ay içinde genel kurul toplanarak» ıslah edilmemesi halinde,

c) Konfederasyonca her konu ve yere göre genel olarak tesbit edilecek yıllık zaruri giderleri karşılayacak miktarda gelir sağlıyamayan ve konfederasyonun bu hususta uyarmasına rağmen durumunu ıslah etmek imkânını bulamayan dernekler konfederasyonun müracaatı üzerine Danıştayca fesholunur.

Ayrıca derneğin iştigal konusuna giren hususlardan bâzılarına mensup esnaf ve sanat sahiplerinin zamanla ayrı dernek teşkil etmeleri neticesi, kalan mevzuun müstakil bir dernek devamını icabettirecek kifayette olmaması halinde konfederasyonun müracaatı ve Bakanlığın teklifi üzerine Danıştayca fesholunur.

Danıştay bu nevi talepleri üç ay içinde neticelendirir.

Bu suretle fesholunan derneklerin üyeleri derneğin bağlı olduğu birlik tarafından tesbit edilecek, konuları ile ilgili derneklere kaydolunur. Bu gibi kimseler kayıt zorunluğunu 5 nci maddede esasları dairesinde yaparlar.

Feshedilen derneğin defter ve kayıtları bağlı olduğu birlik tarafından 5 sene müddetle saklanır.

Organlar

MADDE 46. — Esnaf ve Sanatkârlar Derneği Birliğinin organları :

- a) Genel Kurul,
- b) Başkanlar Meclisi,
- c) Yönetim Kurulu,
- ç) Denetçiler.

Genel Kurulun görev ve yetkileri

MADDE 48. — Genel Kurulun başlıca görev ve yetkileri :

- a) Yönetim Kurulu üyeleri ile yedeklerini ve konfederasyon delegelerini seçmek,
- b) Denetçiler ve yedeklerini seçmek,
- c) Yönetim Kurulunun çalışma programını incelemek ve idare heyetince hazırlanan ve başkanlar meclisince incelenen bütçeyi ve kesinhesap cetvellerini onamak,
- ç) Yönetim Kurulunun geçen yıla ait çalışma raporu ile denetçiler raporunu incelemek, yönetim kurulunu ve denetçileri ibra etmek,
- d) Sorumluluğu görülen yönetim kurulu üyeleri hakkında dâva açılması hususunda başkanlar meclisince verilecek raporları incelemek ve onamak.

Bu gibi kimselere, açılacak dâva sonucuna kadar işten el çektirilip ve yerlerine bu süre içinde yedek üyeler görevlendirilir. Ancak yedek üyelerin süresi hiçbir şekilde işten el çektirilen üyelerin kalan seçim süresini geçemez.

e) Gayrimenkul alım ve satımına, konfederasyonun muvafakati alınmak suretiyle istikrazda bulunmasına karar vermek,

f) Statünün değiştirilmesine ve yönetim kurulunun ilgili bakanlıktan ön müsaadesi alınmış hususların değiştirilmesine karar vermek,

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

Fesih

MADDE 40. — Dernekler aşağıdaki sebeplerle fesholunur :

a) Üye mevcudunu kanunun 3 nci maddesinde gösterilen asgari miktardan aşağıya düştüğü takdirde,

b) Genel kurulların mevzuata aykırı olan kararlarının Bakanlıkça yapılacak uyarmaya rağmen «2 ay içinde genel kurul toplanarak» ıslah edilmemesi halinde,

c) Konfederasyonca her konu ve yere göre genel olarak tesbit edilecek yıllık zaruri giderleri karşılayacak miktarda gelir sağlayamayan ve konfederasyonun bu hususta uyarmasına rağmen durumunu ıslah etmek imkânını bulamayan dernekler konfederasyonun müracaatı üzerine Danıştayca fesholunur.

Ayrıca derneğin iştigal konusuna giren hususlardan bâzılarına mensup esnaf ve sanat sahiplerinin zamanla ayrı dernek teşkil etmeleri neticesi, kalan mevzuun müstakil bir dernek devamını icabettirecek kifayette olmaması halinde konfederasyonun müracaatı ve Bakanlığın teklifi üzerine Danıştayca fesholunur.

Danıştay bu nevi talepleri üç ay içinde neticelendirir.

Bu suretle fesholunan derneklerin üyeleri derneğin bağlı olduğu birlik tarafından tesbit edilecek, konuları ile ilgili derneklere kaydolunur. Bu gibi kimseler kayıt zorunluğunu 5 nci madde esasları dairesinde yerine getirilir.

Feshedilen derneğin defter ve kayıtları bağlı olduğu birlik tarafından 5 sene müddetle saklanır.

Organlar

MADDE 46. — Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Dernekleri Birliğinin organları :

- a) Genel Kurul,
- b) Başkanlar Meclisi,
- c) Yönetim Kurulu,
- ç) Denetçilerdir.

Genel kurulun görev ve yetkileri

MADDE 48. — Genel kurulun başlıca görev ve yetkileri :

- a) Yönetim kurulu üyeleri ile yedeklerini ve konfederasyon delegelerini seçmek,
- b) Denetçiler ve yedeklerini seçmek,
- c) Yönetim kurulunun çalışma programını incelemek ve yönetim kurulunca hazırlanan ve başkanlar meclisince incelenen bütçeyi ve kesinhesap cetvellerini onamak,
- ç) Yönetim kurulunun geçen yıla ait çalışma raporu ile denetçiler raporunu incelemek, yönetim kurulunu ve denetçileri ibra etmek,
- d) Sorumluluğu görülen yönetim kurulu üyeleri hakkında dâva açılması hususunda başkanlar meclisince verilecek raporları incelemek ve onamak,

Bu gibi kimselere, açılacak dâva sonucuna kadar işten el çektirilip ve yerlerine bu süre içinde yedek üyeler görevlendirilir. Ancak yedek üyelerin süresi hiçbir şekilde işten el çektirilen üyelerin kalan seçim süresini geçemez.

e) Gayrimenkul alım ve satımına, konfederasyonun muvafakati alınmak suretiyle istikrazda bulunmasına karar vermek,

f) Statünün değiştirilmesine ve yönetim kurulunca bakanlıktan ön müsaadesi alınmış hususların değiştirilmesine karar vermek,

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

g) İmkânları ölçüsünde öğrenci okutulmasına kamu yararına hizmet eden kuruluşlara sosyal yardımlarda bulunulmasına ve bu gibi yardımların bir evvelki yıl sâfi gelirin % 5 i geçmemesi şartıyla karar vermek,

h) Yönetim Kurulunca hazırlanan ve başkanlar meclisince incelenip tasvibedilen yönetmelikleri onamak,

i) Denetçilere hizmetleri karşılığı verilecek ücretin miktar ve esaslarını tesbit etmek,

k) Yönetim Kurulunu derneğin gayesine uygun olarak yukardaki fıkralar dışında kalan konularda görevlendirmek.

Genel kurul toplantıları

MADDE 49. — Birlik Genel Kurulu, derneklerin temsil yetkisi üzerinde bulunan üyelerin katılmaları ile yılda bir defa statüde belirtilen zamanlarda belli yer ve saatte âdiyen toplanır.

Genel Kurul ayrıca :

a) Yönetim Kurulu tam üye sayısının çoğunluğu kararı ile,

b) Genel Kurula katılma yetkisine sahip dernek temsilcilerinden beşte biri tarafından düzenlenecek gündemli tutanakla yapılan müracaata dayanılarak yönetim kurulu vasıtası ile,

c) Denetçilerce ortaklaşa,

ç) Gerekliğinde Bakanlıkça veya o yer idare âmirliğince,

Yapılacak davetle her zaman için olağanüstü olarak toplanabilir.

Toplantıya çağrı ve çoğunluk

MADDE 50. — Genel kurul toplantılarının yeri, günü ve gündemi toplantı gününden on gün önce o yer usullerine göre iki ayrı vasıta ile ilân olunur. Ve ayrıca üye derneklere yazı ile bildirilir.

Toplantının açılabilmesi için, dernek temsilcilerinin yarısından bir fazlasının katılması şarttır.

Yukarıdaki fıkrada bahsedilen çoğunluk hâsıl olmadığı takdirde toplantı en az üç gün sonraya bırakılır. Ve nitelik toplantıya katılan iki üye ile komiserin imzalıyacağı bir tutanakla tesbit olunur. Bu süre hiçbir surette bir ayı geçemez.

İkinci toplantının yeri, günü, saati ve gündemi ilk ilân ve yazılı bildirim belirtilmemiş ise aynı şekilde ilân edilir ve yazı ile bildirilir.

Bu toplantıda dernek temsilcilerinden en az beşte birinin bulunması şarttır.

Bu miktar her halde denetçilerle yönetim kurulu asil ve yedek üye sayısı ile genel kurul başkanlık divanı için gerekli üye sayısından az olamaz.

Toplantıya katılanların listesi

MADDE 51. — Toplantıya katılanlar ad ve soyadları ile temsil ettikleri derneklerin isim ve yerleri gösterilecek şekilde düzenlenen toplantıya katılanlar listesindeki yerleri imza etmek suretiyle katılmalarını belirtirler.

Temsilcilerin bizzat toplantıya katılmaları gerekli olup vekâlet kabul edilmez.

Hazırın listesi genel kurul başkan ve başkanvekilleri ile tutanak kâtipleri ve 16 ncı maddeye göre hazır bulunan komiser tarafından imza olunur. Ve temsilciler tarafından gösterilecek derneği temsile yetkili olduklarını isbat eder belgelerle birlikte dosyasında saklanır.

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

g) İmkânları ölçüsünde öğrenci okutulmasına kamu yararına hizmet eden kuruluşlara sosyal yardımlarda bulunulmasına ve bu gibi yardımların bir evvelki yıl sâfi gelirini % 5 i geçmemesi şartıyla karar vermek,

h) Yönetim kurulunca hazırlanan ve başkanlar meclisince incelenip tasvibedilen yönetmelikleri onamak,

i) Denetçilere hizmetleri karşılığı verilecek ücretin miktar ve esaslarını tesbit etmek,

k) Yönetim kurulunu derneğin gayesine uygun olarak yukarıdaki fıkralar dışında kalan konularda görevlendirmek.

Genel kurul toplantıları

MADDE 49. — Birlik Genel Kurulu, derneklerin temsil yetkisi üzerinde bulunan üyelerin katılmaları ile yılda bir defa statüde belirtilen zamanlarda belli yer ve saatte âdiyen toplanır.

Genel kurul ayrıca :

a) Yönetim kurulu üye tamsayısının çoğunluğu kararı ile,

b) Genel kurula katılma yetkisine sahip dernek temsilcilerinden beşte biri tarafından düzenlenecek gündemli tutanakla yapılan müracaata dayanılarak yönetim kurulu vasıtasıyla,

c) Denetçilerin çoğunluk kararı ile,

ç) Gerektiğinde bakanlıkça veya o yer idare âmirliğince, yapılacak davetle her zaman için olağanüstü olarak toplanabilir.

Toplantıya çağrı ve çoğunluk

MADDE 50. — Genel kurul toplantılarının yeri, günü ve gündemi toplantı gününden on gün önce o yer usullerine göre iki ayrı vasıta ile ilân olunur ve ayrıca üye derneklere yazı ile bildirilir.

Toplantının açılabilmesi için, dernek temsilcilerinin yarısından fazlasının katılması şarttır.

Yukardaki fıkrada bahsedilen çoğunluk hâsıl olmadığı takdirde toplantı en az üç gün sonra bırakılır ve durum toplantıya katılan iki üye ile komiserin imzalıyacağı bir tutanakla tesbit olunur. Bu süre hiçbir surette bir ayı geçemez.

İkinci toplantının yeri, günü, saati ve gündemi ilk ilân ve yazılı bildirimde belirtilmemiş ise aynı şekilde ilân edilir ve yazı ile bildirilir.

Bu toplantıda dernek temsilcilerinden en az beşte birinin bulunması şarttır.

Bu miktar her halde denetçilerle yönetim kurulu asil ve yedek üye sayısı ile genel kurul başkanlık divanı için gerekli üye sayısından az olamaz.

Toplantıya katılanlar listesi

MADDE 51. — Toplantıya katılanlar ad ve soyadları ile temsil ettikleri derneklerin isim ve yerleri gösterilecek şekilde düzenlenen listedeki yerleri imza etmek suretiyle katılmalarını belirtirler.

Temsilcilerin bizzat toplantıya katılmaları gerekli olup vekâlet kabul edilmez.

Toplantıya katılanlar listesi genel kurul başkan ve başkanvekilleri ile tutanak kâtipleri ve 16 ncı maddeye göre hazır bulunan komiser tarafından imza olunur. Ve temsilciler tarafından gösterilecek derneği temsile yetkili olduklarını ispat eder belgelerle birlikte dosyasında saklanır.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Başkanlık divanı

MADDE 52. — Komiser tarafından verilecek izin üzerine hazır bulunan birlik temsilcileri veya konfederasyon tarafından görevlendirilmiş temsilciler arasından bir başkan, bir başkanvekili ve yeteri kadar tutanak kâtibi gösterme oyu ile seçilir.

Temsilcilerinden onda birinin teklifi halinde seçim gizli oyla yapılır.

Âdi toplantı gündemi

MADDE 53. — Birlik genel kurulu toplantı gündemi :

1. Başkanlık divanı seçimi,
2. Yönetim Kurulunun raporunun görüşülmesi, hesapların incelenmesi ve denetçiler raporunun okunması,
3. Yönetim Kurulu ve denetçilerin ibrası,
4. Başkanlar meclisince tetkik olunan bütçe ve çalışma raporlarının kabulü,
5. Denetçiler (seçim yılı olduğu takdirde) yönetim kurulu ve yedekleri ile konfederasyon delegelerinin seçimi,
6. Dileklerin tesbiti.

Gündemde bulunmayan hususlar hazır bulunan temsilcilerin yirmide birinin isteği üzerine veya Bakanlık veya konfederasyon tarafından görüşülmesi istenen hususlar gündeme alınır. Statü değiştirilmesi ile feshi hususu ilân edilen gündeme dâhil olmadıkça görüşülemez.

Kararlar 19 ncu maddede belirtilen çoğunluk dairesinde alınır.

Yönetim kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 55. — Birlik yönetim kurulunun başlıca görev ve yetkileri :

- a) Birlik işlerini mevzuat dairesinde yürütmek,
- b) Genel kurul ve başkanlar meclisi tarafından alınacak kararları uygulamak,
- c) Derneğin çalışmalarının mevzuat ve statüleri esasları içinde yürütülmesini sağlamak üzere gerekli görülecek zamanlarda işlemlerini incelemek ve alınması gerekli tedbirler hakkında tebliğatta bulunmak,
- ç) Dernekler arasında çıkacak anlaşmazlıkları inceliyerek görüş ve tekliflerini içine alan raporu başkanlar meclisine vermek,
- d) Bölgeleri içindeki meslekî teamülleri inceleyip gelenek ve alışkanlıkları tesbit edilmek üzere başkanlar meclisine teklif etmek,
- e) Bakanlıkça verilecek emir ve konfederasyonca mevzuata uygun verilecek talimatları yerine getirmek,
- f) Derneklerin gelişmesini sağlamak için gerekli ve faydalı tedbirleri almak ve gereken kuruluşları kurmak, kendi imkânları ile meydana getirilmesi mümkün olmayan hususları konfederasyona intikal ettirmek,
- g) Derneklerle mensupları hakkında lüzumlu bilgileri muntazaman sağlamak ve resmî dairelerin bu husustaki isteklerini yerine getirmek,
- h) Resmî ve özel mercilerce istenecek temsilcileri atamak ve görevlendirmek,
- i) Bütçe, çalışma raporu ve hesap cetvellerini hazırlamak ve incelenmek üzere başkanlar meclisine vermek,
- j) Başkanlar meclisini ve genel kurulu gerektiğinde olağanüstü toplantıya çağırarak,
- k) Konfederasyonca tesbit olunan esaslar dairesinde kayıt ücreti ve birlik katılma hissesi tarifelerini düzenlemek ve tetkik edilmek üzere Başkanlar Meclisine vermek,

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

Başkanlık Divanı

MADDE 52. — Komiser tarafından verilecek izin üzerine hazır bulunan dernek temsilcileri veya konfederasyon tarafından görevlendirilmiş temsilciler arasından bir başkan, bir başkanvekili ve yeteri kadar tutanak kâtibi işari oyla seçilir.

Temsilcilerinden onda birinin teklifi halinde seçim gizli oyla yapılır.

Âdi toplantı gündemi

MADDE 53. — Birlik genel kurulu toplantı gündemi :

1. Başkanlık divanı seçimi,
2. Yönetim Kurulunun raporunun görüşülmesi, hesapların incelenmesi ve denetçiler raporunun okunması,
3. Yönetim Kurulu ve denetçilerin ibrası,
4. Başkanlar meclisince tetkik olunan bütçe ve çalışma raporlarının kabulü,
5. Denetçiler (seçim yılı olduğu takdirde) yönetim kurulu ve yedekleri ile konfederasyon delegelerinin seçimi,
6. Dileklerin tesbiti.

Gündemde bulunmayan hususlar toplantıya katılan temsilcilerin yirmide birinin isteği üzerine veya bakanlık veya konfederasyon tarafından görüşülmesi istenen hususlar gündeme alınır. Statü değiştirilmesi ile fesih hususu ilân edilen gündeme dâhil olmadıkça görüşülemez.

Kararlar 19 ncu maddede belirtilen çoğunluk dairesinde alınır.

Yönetim kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 55. — Birlik yönetim kurulunun başlıca görev ve yetkileri :

- a) Birlik işlerini mevzuat dairesinde yürütmek,
- b) Genel kurul ve başkanlar meclisi tarafından alınacak kararları uygulamak,
- c) Derneklerin çalışmalarının mevzuat ve statüleri esasları içinde yürütülmesini sağlamak üzere gerekli görülecek zamanlarda işlemlerini incelemek ve alınması gerekli tedbirler hakkında tebligatta bulunmak,
- ç) Dernekler arasında çıkacak anlaşmazlıkları inceliyerek görüş ve tekliflerini içine alan raporu başkanlar meclisine vermek,
- d) Bölgeleri içindeki meslekî teamülleri inceleyip gelenek ve alışkanlıkları tesbit edilmek üzere başkanlar meclisine teklif etmek,
- e) Bakanlıkça verilecek emir ve konfederasyonca mevzuata uygun verilecek talimatları yerine getirmek,
- f) Derneklerin gelişmesini sağlamak için gerekli ve faydalı tedbirleri almak ve gereken kuruluşları kurmak, kendi imkânları ile meydana getirilmesi mümkün olmayan hususları konfederasyona intikal ettirmek,
- g) Derneklerle mensupları hakkında lüzumlu bilgileri muntazaman sağlamak ve resmî dairelerin bu husustaki isteklerini yerine getirmek,
- h) Resmî ve özel mercilerce istenecek temsilcileri atamak ve görevlendirmek,
- ı) Bütçe, çalışma raporu ve hesap cetvellerini hazırlamak ve incelenmek üzere başkanlar meclisine vermek,
- j) Başkanlar Meclisini ve genel kurulu gerektiğinde olağanüstü toplantıya çağırarak,
- k) Konfederasyonca tesbit olunan esaslar dairesinde kayıt ücreti ve birlik katılma hissesi tarifini düzenlemek ve tetkik edilmek üzere Başkanlar Meclisine vermek,

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

1) Resmî makamlarca hazırlanan esnaf ve küçük sanat sahipleri ile ilgili her türlü mevzuat yönetmelik ve tamimleri teminle mensubu olan derneklerin ve dolayısıyla esnaf ve sanatkârlara bilgi vermek,

m) Dernek ve mensuplarının ihtiyaç ve güçlüklerini gidermek için gerekli tedbirleri almak ve resmî ve özel merciler nezdinde gerekli teşebbüs ve temaslarda bulunmak,

n) Yönetim kurulunca başkanlar meclisine intikal ettirilen konular, meclisçe zamanında sonuçlandırılmadığı takdirde yönetim kurulu sözü geçen hususları genel kurula götürür ve gerekli kararın alınmasını isteyebilir.

Denetçilerin yetki ve görevleri

MADDE 59. — Denetçilerin başlıca görev ve yetkileri :

a) Genel kurul veya başkanlar meclisince alınan kararların yönetim kurulunca yerine getirilip getirilmediğini araştırmak,

b) Birlik kayıtlarının mevzuat ve statü esasları dairesinde yürütülüp yürütülmediğini denetlemek,

c) Bakanlıkça veya konfederasyon tarafından verilecek görevlerin yerine getirilip getirilmediğini incelemek,

ç) Birlik, işlem hesap ve defterlerini her zaman ve her halde en az üç ayda bir defa kontrol etmek,

d) Birliğe bağlı derneklerin hesaplarını doğrudan doğruya görecekları lüzum veya birlik yönetim kurulunun isteği üzerine tetkik etmek,

e) Birliğin bir yıllık işlem ve hesapları hakkında genel kurula rapor vermek,

f) Genel kurulu gerektiğinde olağanüstü toplantıya çağırarak.

Denetçiler yukarıda sayılan görev ve yetkilerini (f) fıkrasında topluca diğer hususlarda topluca veya tek olarak yaparlar.

Başkanlar meclisi toplantıları

MADDE 62. — Birlik yönetim kurulu başkanı başkanlar meclisinin de başkanıdır.

Başkanın bulunmadığı hallerde toplantıya kimin başkanlık edeceği meclisçe tesbit olunur.

Meclis üç ayda bir kendiliğinden ve gerektiğinde birlik başkanının veya başkanlar meclisinin en az üçte birinin çağırması ile her zaman toplanabilir.

Toplantıya başkanlardan üçte birinin katılması şarttır. Bu sayıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde toplantı mevcut başkanların çoğunluk kararı ile lüzum göreceği bir tarihe bırakılarak derneklere tebliğ edilir.

Ancak bundan sonraki toplantının onbeş gün içinde yapılması şarttır. Bu toplantıda çoğunluk aranmaz.

Toplantıya katılmayan başkanların durumu toplantıdan sonra birlik yönetim kurulunca ince-nerek bunlardan lüzum görülenler hakkında gereken işlem yapılmak üzere ilgili buldukları derneklerin haysiyet divanına gönderilir.

Toplantıda kararlar çoğunlukla alınır.

Toplantı gündeminde bulunmayan hususlar toplantıda bulunanların onda birinin isteği ile gün deme alınır.

Toplantılara birlik başkâtibi katılır,

Başkâtip müzakerelere katılmakla oy hakkına sahip değildir.

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

1) Resmî makamlarca hazırlanan esnaf ve küçük sanat sahipleri ile ilgili her türlü mevzuat yönetmelik ve tamimleri teminle mensubu olan derneklere ve dolayısıyla esnaf ve sanatkârlara bilgi vermek,

m) Dernekler ve mensuplarının ihtiyaç ve güçlüklerini gidermek için gerekli tedbirleri almak ve resmî ve özel merciler nezdinde gerekli teşebbüs ve temaslarda bulunmak,

Yönetim kurulunca Başkanlar Meclisine intikal ettirilen konular, meclisce zamanında sonuçlandırılmadığı takdirde yönetim kurulu sözü geçen hususları genel kurula götürür ve gerekli kararın alınmasını isteyebilir.

Denetçilerin yetki ve görevleri

MADDE 59. — Denetçilerin başlıca görev veyetkileri :

a) Genel kurul veya Başkanlar Meclisince alınan kararların yönetim kurulunca yerine getirilip getirilmediğini araştırmak,

b) Birlik kayıtlarının mevzuat ve statü esasları dairesinde yürütülüp yürütülmediğini denetlemek,

c) Bakanlıkça veya konfederasyon tarafından verilecek görevlerin yerine getirilip getirilmediğini incelemek,

ç) Birlik, işlem hesap ve defterlerini her zaman ve her halde en az üç ayda bir defa kontrol etmek,

d) Birliğe bağlı derneklerin hesaplarını doğrudan doğruya görecekları lüzum veya birlik yönetim kurulunun isteği üzerine tetkik etmek,

e) Birliğin bir yıllık işlem ve hesapları hakkında genel kurula rapor vermek,

f) Genel kurulu gerektiğinde olağanüstü toplantıya çağırarak,

Denetçiler yukarıda sayılan görev ve yetkilerini (e ve f) bendlerinde çoğunlukla diğer hususlarda topluca veya tek olarak yaparlar.

Başkanlar meclisi toplantıları

MADDE 62. — Birlik yönetim kurulu başkanı başkanlar meclisinin de başkanıdır.

Başkanın bulunmadığı hallerde toplantıya kimin başkanlık edeceği meclisce tesbit olunur.

Meclis üç ayda bir kendiliğinden ve gerektiğinde birlik başkanının veya başkanlar meclisinin en az üçte birinin çağrısı ile her zaman toplanabilir.

Toplantıya başkanlardan üçte birinin katılması şarttır. Bu sayıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde toplantı mevcut başkanların çoğunluk kararı ile lüzum göreceği bir tarihe bırakılarak durum derneklere tebliğ edilir.

Ancak bundan sonraki toplantının onbeş gün içinde yapılması şarttır. Bu toplantıda çoğunluk aranmaz.

Toplantıya katılmıyan başkanların durumu toplantıdan sonra birlik yönetim kurulunca incelenerek bunlardan lüzum görülenler hakkında gereken işlem yapılmak üzere ilgili buldukları derneklerin haysiyet divanına gönderilir.

Toplantıda kararlar çoğunlukla alınır.

Toplantı gündeminde bulunmıyan hususlar toplantıda bulunanların onda birinin isteği ile gündeme alınır.

Toplantılara birlik başkâtibi katılır, oy kullanamaz.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Birliğin gelirleri

MADDE 64. — Birliğin gelirleri :

- a) Derneklerden alınacak kayıt ücreti,
- b) Birliğe bağlı dernekler tarafından ödenecek katılma payı,
- c) Yayın gelirleri,
- ç) Bağış ve yardımlar,
- d) Birlik gayesinin gerçekleştirilmesini sağlamak için yapılacak kuruluşlar geliri,
- e) Birlikçe hazırlanacak müsamere ve benzeri gösteriler geliri,
- f) Esnaf ve sanat sahiplerinin faydalanmasına ayrılacak ihtiyaç maddeleri dolayısıyla elde edilecek hizmet karşılığı,
- h) Birlik tarafından kurulacak meslekî kurslar ve yapılacak sergi ve panayırlardan sağlanacak gelirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Federasyonu

Tanım

MADDE 65. — Esnaf ve küçük sanatkâr derneklerinin sadece meslekî yönden mensuplarının ihtiyaçlarını karşılamak, gelişmelerini sağlamak ve çalışmalarını yurt ölçüsünde iş birliği ve ahenk içerisinde yapabilmelerini sağlamak maksadıyla kuracakları tüzel kişiliğe sahip kuruluşlara esnaf ve küçük sanatkârlar federasyonu denir.

Kurulma şartı

MADDE 66. — Federasyon kurulabilmesi için bu kanuna göre bütün illerde aynı konuda kurulmuş derneklerin en az % 60 ının istekli bulunması ve kurucu dernek adedinin 50 den aşağı olmaması şarttır.

Kuruluş yeri hükümet merkezi olup bir konuda birden fazla federasyon teşkil edilemez.

Katılma zorunluluğu

MADDE 68. — Federasyon kurulduktan sonra kendi konularında çalışan derneklerin bu kuruluşlara girmeleri zorunludur.

Üyelerinin belli bir konuda çalışmayıp çeşitli sanat ve mesleklerle işigal eden çeşitli mahiyetteki dernekler federasyonların kararlarına uymak zorunluğundadırlar.

Genel Kurulun görev ve yetkileri

MADDE 71. — Federasyon Genel Kurulunun başlıca görev ve yetkileri :

- a) Yönetim Kurulu ve yedekleriyle konfederasyon delegelerini seçmek,
- b) Denetçiler ve yedeklerini seçmek,
- c) Yönetim Kurulu çalışma raporu ile denetçiler raporunu incelemek, yönetim kurulu ve denetçileri ibra etmek,
- ç) Gelecek yıl çalışma raporu ile bütçeyi değiştirmek veya aynen kabul etmek,
- d) Federasyona dâhil dernekler ve dolayısıyla üyesi olan esnaf ve sanatkârları meslekî yönden ilgilendiren tüzük, yönetmelik ve emsali yönetmelikleri tesbit ve uygulanmasını teminen konfederasyona götürmek,

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

Birliğin gelirleri

MADDE 64. — Birliğin gelirleri :

- a) Derneklerden alınacak kayıt ücreti,
- b) Birliğe bağlı dernekler tarafından ödenecek katılma payı,
- c) Yayın gelirleri,
- ç) Bağış ve yardımlar,
- d) Birlik gayesinin gerçekleştirilmesini sağlamak için yapılacak kuruluşlar geliri,
- e) Birlikçe hazırlanacak müsamere ve benzeri gösteriler geliri,
- f) Esnaf ve sanat sahiplerinin faydalanmasına ayrılacak ihtiyaç maddeleri dolayısıyla elde edilecek hizmet karşılığı,
- g) Birlik tarafından kurulacak meslekî kurslar ve yapılacak sergi ve panayırlardan sağlanacak gelirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Esnaf ve küçük sanatkârlar federasyonu

Tanım

MADDE 65. — Esnaf ve küçük sanatkârlar derneklerinin sadece meslekî yönden mensuplarının ihtiyaçlarını karşılamak, gelişmelerini sağlamak ve çalışmalarını yurt ölçüsünde iş birliği ve ahenk içerisinde yapabilmelerini sağlamak maksadıyla kuracakları tüzel kişiliğe sahip kuruluşlara **Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Federasyonu** denir.

Kurulma şartı

MADDE 66. — Federasyon kurulabilmesi için bu kanuna göre bütün illerde aynı konuda kurulmuş derneklerin en az % 60 mın istekli bulunması ve kurucu dernek adedinin 50 den aşağı olmaması şarttır.

Kuruluş yeri Hükümet Merkezi olup aynı konuda birden fazla federasyon teşkil edilemez.

Katılma zorunluluğu

MADDE 68. — Federasyon kurulduktan sonra kendi konularında çalışan derneklerin bu kuruluşlara girmeleri zorunludur.

Üyelerinin belli bir konuda çalışmayıp çeşitli sanat ve mesleklerle işgal eden çeşitli mahiyetteki dernekler federasyonların kararlarına uymak zorunluğundadırlar.

Genel Kurulun görev ve yetkileri

MADDE 71. — Federasyon genel kurulunun başlıca görev ve yetkileri :

- a) Yönetim kurulu ve yedekleriyle konfederasyon delegelerini seçmek,
- b) Denetçiler ve yedeklerini seçmek,
- c) Yönetim kurulu çalışma raporu ile denetçiler raporunu incelemek, yönetim kurulu ve denetçileri ibra etmek,
- ç) Gelecek yıl çalışma raporu ile bütçesini değiştirmek veya aynen kabul etmek,
- d) Federasyona dâhil dernekler ve dolayısıyla üyesi olan esnaf ve sanatkârları meslekî yönden ilgilendiren tüzük, yönetmelik ve emsali yönetmelikleri tesbit ve uygulanmasını teminen konfederasyona götürmek,

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

- e) Üyesi olan dernekler arasında meslek ve sanatlarının yürütülmesi yönünden çıkacak anlaşmazlıkları kesin olarak gidermek,
- f) Çalışılan konularda uyulması zorunlu meslekî kararların alınmasını sağlamak üzere konfederasyona teklif ve teşebbüslerde bulunmak,
- g) Üye olan dernekler ve dolayısıyla mensuplarının meslek ve sanatlarının yürütülmesinde gelişmesini sağlayıcı kurs, mektep, sergi ve emsali kültürel ve sosyal teşebbüsleri kurmak,
- h) Meslekî gelişme ve ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamak maksadıyla gerekli tedbirleri almak, ret verilip verilmemesi ile verilecek ücret miktarı,
- i) Yönetim kurulu üyeleri ve denetçilere ücretinin tesbit hususunu karara bağlamak.

Genel Kurul toplantıları

MADDE 72. — Federasyon genel kurulu iki yılda bir defa statüde belli edilen zamanda âdiyen, yönetim kurulu ve denetçilerin veya üyesi olan derneklerin dörtte birinin, gerektiğinde bakanlığın veya konfederasyonun çağrısı üzerine her zaman olağanüstü olarak toplanabilir.

Toplantıya katılanlar listesi

MADDE 74. — Toplantıya katılanlar ad ve soyadları ile temsil ettikleri derneklere isim ve yerleri gösterilecek şekilde düzenlenen toplantıya katılanlar listedeki yerleri imzalamak suretiyle katılmalarını belirtirler.

Temsilcilerin bizzat toplantıya katılmaları gerekli olup vekâlet kabul edilmez.

Toplantıya katılanlar listesi genel kurul başkanı ve başkanvekilleri ile tutanak kâtipleri ve 16 ncı maddeye göre hazır bulunan komiser tarafından imza olunur. Temsilciler tarafından verilecek derneği temsilen yetkili olduklarını gösterir belgelerle birlikte dosyasında saklanır.

Başkanlık divanı

MADDE 75. — Komiser tarafından verilecek izin üzerine hazır bulunan dernek temsilcileri veya konfederasyon tarafından görevlendirilen temsilciler arasından bir başkan bir başkanvekili ve yeteri kadar tutanak kâtibini gösterme oyu ile seçilir.

Delegelerden onda birinin teklifi halinde seçimin gizli oyla yapılmasına karar verilir.

Âdi toplantı gündemi

MADDE 76. — Federasyon genel kurul toplantısı gündemi :

1. Başkanlık divanı seçimi,
2. Yönetim kurulu çalışma raporunun görüşülmesi hesapların incelenmesi ve denetçiler raporunun okunması,
3. Yönetim kurulu ve denetçilerin ibrası,
4. Başkanlar meclisince incelenen bütçe ve çalışma raporlarının aynen veya değiştirilerek kabulü,
5. (Seçim yılı olduğu takdirde) yönetim kurulu ve yedekleri ile konfederasyon delegelerinin seçimi,
6. Dileklerin tesbiti.

Gündemde bulunmayan hususlar hazır bulunan temsilcilerin yirmide birinin isteği üzerine veya bakanlık veya konfederasyonun isteği ile gündeme alınır. Statü değişikliği ile feshi hususu ilân edilen gündeme dâhil olmadıkça görüşülemez.

Kararlar 19 ncü maddede belirtilen çoğunluk dairesinde alınır.

Umhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

- e) Üyesi olan dernekler arasında meslek ve sanatlarının yürütülmesi yönünden çıkacak anlaşmazlıkları kesin olarak gidermek,
- f) Çalışılan konularda uyulması zorunlu meslekî kararların alınmasını sağlamak üzere konfederasyona teklif ve teşebbüslerde bulunmak,
- g) Üye olan dernekler ve dolayısıyla mensuplarının meslek ve sanatlarının yürütülmesinde gelişmesini sağlayıcı kurs, mektep, sergi ve emsâli kültürel ve sosyal teşebbüsleri kurmak,
- h) Meslekî gelişme ve ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamak maksadıyla gerekli tedbirleri almak,
- i) Yönetim kurulu üyeleri ve denetçilere ücret verilip verilmemesi ile verilecek ücret miktarının tesbit hususunu karara bağlamak.

Genel kurul toplantıları

MADDE 72. — Federasyon genel kurulu yılda bir defa statüde belli edilen zamanda âdiyen, yönetim kurulu ve denetçilerin veya üyesi olan derneklerin dörtte birinin, gerektiğinde bakanlığın veya konfederasyonun çağrısı üzerine her zaman olağanüstü olarak toplanabilir.

Toplantıya katılanlar listesi

MADDE 74. — Toplantıya katılanlar ad ve soyadları ile temsil ettikleri derneklerin isim ve yerlerini gösterilecek şekilde düzenlenen listedeki yerleri imzalamak suretiyle katılmalarını belirtirler.

Temsilcilerin bizzat toplantıya katılmaları gerekli olup vekâlet kabul edilmez.

Toplantıya katılanlar listesi genel kurul başkanı ve başkanvekilleri ile tutanak kâtipleri ve 16 ncı maddeye göre hazır bulunan komiser tarafından imza olunur ve temsilciler tarafından verilecek derneği temsile yetkili olduklarını gösterir belgelerle birlikte dosyasında saklanır.

Başkanlık divanı

MADDE 75. — Komiser tarafından verilecek izin üzerine hazır bulunan dernek temsilcileri veya konfederasyon tarafından görevlendirilen temsilciler arasından bir başkan bir başkanvekili ve yeteri kadar tutanak kâtibi işari oyla seçilir.

Delegelerden onda birinin teklifi halinde seçimin gizli oyla yapılmasına karar verilir.

Âdi toplantı gündemi

MADDE 76. — Federasyon genel kurul toplantısı gündemi :

1. Başkanlık divanı seçimi,
2. Yönetim kurulu çalışma raporunun görüşülmesi hesapların incelenmesi ve denetçiler raporunun okunması,
3. Yönetim kurulu ve denetçilerin ibrası,
4. Başkanlar meclisince incelenen bütçe ve çalışma raporlarının aynen veya değiştirilerek kabulü,
5. (Seçim yılı olduğu takdirde) denetçiler ve yönetim kurulu ile yedekleri ve konfederasyon delegelerinin seçimi,
6. Dileklerin tesbiti.

Gündemde bulunmayan hususlar hazır bulunan temsilcilerin yirmide birinin isteği üzerine veya bakanlık veya konfederasyonun isteği ile gündeme alınır. Statü değişikliği ile fesih hususu ilân edilen gündeme dâhil olmadıkça görüşülemez.

Kararlar 19 ncü maddede belirtilen çoğunluk dairesinde alınır.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Statü değişikliğinde ve feshinde karar çoğunluğu

MADDE 77. — Statüde değişiklik yapılması ve federasyonun feshi hususunun görüşülebilmesi için ilân edilen gündemde bulunması ve karar alınabilmesi için de kayıtlı temsilcilerin üçte ikisinin oyu şarttır.

Yönetim kurulu başkanlığı

MADDE 80. — Federasyon yönetim kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan, bir veya iki başkanvekili seçer.

Federasyonun hukukî temsilcisi yönetim kurulu başkanıdır.

Federasyon yönetim kurulunu başkanı veya başkanvekili ile genel sekreter ortak imzaları bağlar.

Yönetim kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 81. — Federasyon yönetim kurulunun başlıca görev ve yetkileri :

- a) Federasyon işlerini mevzuata göre yürütmek,
- b) Genel kurul tarafından alınacak kararları yürütmek,
- c) Derneklerin çalışmalarını mevzuat ve statüleri esaslarına göre yürütmesini sağlamak üzere gerekli görülecek zamanlarda inceliyerek alınması gerekli tedbirler hakkında tebligatta bulunmak ve derneğin bağlı bulunduğu birliğe de bilgi vermek,
- ç) Dernekler arasında çıkacak anlaşmazlıkları ilgili birlikle beraber inceliyerek düşünce ve tekliflerini konfederasyona vermek,
- d) Bakanlıkça verilecek emir ve konfederasyonca verilecek talimatı yerine getirmek,
- e) Derneklerin gelişmesini teminen lüzumlu ve yararlı tedbirleri almak ve gereken tesisleri kurmak kendi imkânları ile yapılması mümkün olmayan hususları konfederasyona götürmek,
- f) Derneklerle mensupları hakkında lüzumlu bilgileri muntazaman sağlamak ve resmî dairelerin bu husustaki isteklerini yerine getirmek,
- g) Resmî ve özel mercilerce istenecek temsilcileri atamak ve görevlendirmek,
- h) Bütçe, çalışma programı ve hesap cetvellerini hazırlamak ve onanmak üzere genel kurula vermek,
- ı) Genel kurulu lüzumunda olağanüstü toplantıya çağırmak,
- 1) Konfederasyonca tesbit olunan esaslara göre kayıt ücreti ve federasyon katılma payı tarifelerini düzenlemek ve onanmak üzere genel kurula vermek,
- j) Resmî ve özel makamlarca hazırlanan esnaf ve sanat sahipleri ile ilgili her türlü mevzuat yönetmelik ve tedbirleri sağlayarak üyesi olan derneklere ve dolayısıyla esnaf ve sanatkârlara bilgi vermek,
- k) Derneklerin ihtiyacı bulunan malzemeyi toptan ve en iyi şekilde sağlamak için gerekli tedbirleri almak,
- l) Resmî ve özel merciler nezdinde mensuplarının yararına olarak gerekli teşebbüs ve temaslarda bulunmak.

Denetçilerin görev ve yetkileri

MADDE 86. — Denetçilerin başlıca görev ve yetkileri :

- a) Federasyon genel kurulu tarafından alınan kararların yönetim kurulunca yerine getirilip getirilmediğini araştırmak,
- b) Federasyon işlemlerinin statü esasları içinde yürütülüp yürütülmediğini denetlemek,
- c) Federasyon işlem, hesap ve defterlerini en az üç ayda bir defa kontrol etmek,

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

Statü değişikliğinde ve fesihle karar çoğunluğu

MADDE 77. — Statüde değişiklik yapılması ve federasyonun feshi hususunun görüşülebilmesi için ilân edilen gündemde bulunması ve karar alınabilmesi için de kayıtlı temsilcilerin üçte ikisinin oyu şarttır.

Yönetim kurulu başkanlığı

MADDE 80. — Federasyon yönetim kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan, bir veya iki başkanvekili seçer.

Federasyonun hukukî temsilcisi yönetim kurulu başkanıdır.

Federasyon yönetim kurulunu başkanı veya başkanvekili ile genel sekreterin ortak imzaları bağlar.

Yönetim kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 81. — Federasyon yönetim kurulunun başlıca görev ve yetkileri :

- a) Federasyon işlerini mevzuata göre yürütmek,
- b) Genel kurul tarafından alınacak kararları yürütmek,
- c) Derneklerin çalışmalarını mevzuat ve statüleri esaslarına göre yürütmesini sağlamak üzere gerekli görülecek zamanlarda inceliyerek alınması gerekli tedbirler hakkında tebligatta bulunmak ve derneğin bağlı bulunduğu birliğe de bilgi vermek,
- ç) Dernekler arasında çıkacak anlaşmazlıkları ilgili birlikle beraber inceliyerek düşünce ve tekliflerini konfederasyona vermek,
- d) Bakanlıkça verilecek emir ve konfederasyonca verilecek talimatı yerine getirmek,
- e) Derneklerin gelişmesini teminen lüzumlu ve yararlı tedbirleri almak ve gereken tesisleri kurmak kendi imkânları ile yapılması mümkün olmayan hususları konfederasyona götürmek,
- f) Derneklerle mensupları hakkında lüzumlu bilgileri muntazaman sağlamak ve resmî dairelerin bu husustaki isteklerini yerine getirmek,
- g) Resmî ve özel mercilerce istenecek temsilcileri atamak ve görevlendirmek,
- h) Bütçe, çalışma programı ve hesap cetvellerini hazırlamak ve onanmak üzere genel kurula vermek,
- i) Genel kurulu lüzumunda olağanüstü toplantıya çağırarak,
- ı) Konfederasyonca tesbit olunan esaslara göre kayıt ücreti ve federasyon katılma payı tarifesi düzenlemek ve onanmak üzere genel kurula vermek,
- j) Resmî ve özel makamlarca hazırlanan esnaf ve küçük sanat sahipleri ile ilgili her türlü mevzuat yönetmelik ve tedbirleri sağlayarak üyesi olan derneklere ve dolayısıyla esnaf ve sanatkârlara bilgi vermek,
- k) Derneklerin ihtiyacı bulunan malzemeyi toptan ve en iyi şekilde sağlamak için gerekli tedbirleri almak,
- l) Resmî ve özel merciler nezdinde mensuplarının yararına olarak gerekli teşebbüs ve temaslarda bulunmak.

Denetçilerin görev ve yetkileri

MADDE 86. — Denetçilerin başlıca görev ve yetkileri :

- a) Federasyon genel kurulu tarafından alınan kararların yönetim kurulunca yerine getirilip getirilmediğini araştırmak,
- b) Federasyon işlemlerinin statü esasları içinde yürütülüp yürütülmediğini denetlemek,
- c) Federasyon işlem, hesap ve defterlerini en az üç ayda bir defa kontrol etmek,

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

- c) Federasyonun iki yıllık kesinhesaplarını incèlemek ve imza etmek,
- d) Federasyonun iki yıllık çalışmaları hakkında genel kurula rapor vermek,
- e) Genel kurulu lüzumunda olağanüstü toplantıya çağırarak.

Denetçiler yukardaki görev ve yetkilerini (e) fıkrasında ortaklaşa, diğer hususlarda ortaklaşa veya tek olarak yaparlar.

Denetçilere bu husustaki hizmetleri karşılığı yapılacak ödemelerin miktar ve esasları genel kurulca kararlaştırılır.

Federasyonun gelirleri

MADDE 87. — Federasyonun gelirleri :

- a) Federasyona dâhil olan dernekler tarafından ödenecek yıllık aidat,
- b) Yayın gelirleri,
- c) Bağış ve yardımlar,
- ç) Federasyon gayesinin gerçekleştirilmesini temin için yapılacak kuruluş gelirleri,
- d) Federasyonca tertibolunacak müsamere ve benzeri gösteriler gelirleri,
- e) Esnaf ve sanat sahiplerinin faydalanmasına ayrılacak ihtiyaç maddeleri dolayısıyla elde edilecek hizmet karşılığı,
- f) Meslekî kurslar ve tertibedilecek sergi ve panayırlardan temin edilecek gelirler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu

Tanım ve kuruluş

MADDE 88. — Bu kanuna tabi esnaf ve sanatkârlar dernekleri, birlikleri ve federasyonlar arasında birliği temin, gelişme ve ilerlemeyi sağlamak ve genel olarak esnaf ve sanatkârların çalışmalarının meslek icabı ve memleket yararına uygun bir şekilde yürütülmesini düzenlemek ve bu hususta lüzumlu görülecek her türlü tedbir ve teşebbüslerde bulunmak Ticaret ve Sanayi Bakanlığınca verilecek görevleri yapmakla görevli olarak Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu kurulur.

Konfederasyon tüzel kişiliğe sahip bir kuruluş olup statüsünün Ticaret Bakanlığınca onanmasından sonra kurulmuş olur.

Genel Kurul toplantıları

MADDE 93. — Konfederasyon genel kurulu üç yılda bir Mayıs ayında konfederasyon merkezinde veya ilân edilecek yerde toplanır.

Toplantının yeri, günü, saati ve gündemi toplantıdan en az onbeş gün evvel iki gazete ile ilân olunur.

Ayrıca birlik ve federasyonlara da yazıl ile bildirilir.

Çoğunluk hâsıl olmaması halinde, ikinci toplantının yapılacağı yer, günü ve saati gündemi tebligata yazılır.

Genel kurul ayrıca yönetim meclisince doğrudan doğruya, Bakanlıkça re'sen veya denetçiler tarafından lüzum görüldüğünde her zaman için olağanüstü toplantıya çağrılabilir.

Bu takdirde dahi nitelik aynı şekilde ilân ve tebliğ olunur.

Adi ve olağanüstü toplantılara temsilcilerin çoğunluğunun katılması şarttır. İlk toplantıda bu çoğunluk elde edilemediği takdirde, toplantı en çok üç gün içinde çoğunluk aranmaksızın yapılır.

Toplantılarda kararlar mevcut temsilcilerin çoğunluğu ile alınır.

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

- c) Federasyonun yıllık kesin hesaplarını incelemek ve imza etmek,
- d) Federasyonun yıllık çalışmaları hakkında genel kurula rapor vermek,
- e) Genel kurulu lüzumunda olağanüstü toplantıya çağırarak.

Denetçiler yukardaki görev ve yetkilerini (d ve e) bendlerinde çoğunlukla ortaklaşa, diğer hususlarda ortaklaşa veya tek olarak yaparlar. Denetçilere bu husustaki hizmetleri karşılığı yapılacak ödemelerin miktar ve esasları genel kurulca kararlaştırılır.

Federasyonun gelirleri

MADDE 87. — Federasyonun gelirleri :

- a) Federasyona dâhil olan dernekler tarafından ödenecek yıllık aidat,
- b) Yayın gelirleri,
- c) Bağış ve yardımlar,
- ç) Federasyon gayesinin gerçekleştirilmesini temin için yapılacak kuruluş gelirleri,
- d) Federasyonca tertibolunacak müsamere ve benzeri gösteriler gelirleri,
- e) Esnaf ve küçük sanat sahiplerinin faydalanmasına ayrılacak ihtiyaç maddeleri dolayısıyla elde edilecek hizmet karşılığı,
- f) Meslekî kurslar ve tertibedilecek sergi ve panayırlardan temin edilecek gelirler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Türkiye Esnaf ve Küçük Sanatkârları Konfederasyonu

Tanım ve kuruluş

MADDE 88. — Bu kanuna tabi Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Dernekleri, birlikleri ve federasyonlar arasında birliği temin, gelişme ve ilerlemeyi sağlamak ve genel olarak esnaf ve küçük sanatkârların çalışmalarının meslek icabı ve memleket yararına uygun bir şekilde yürütülmesini düzenlemek ve bu hususta lüzumlu görülecek her türlü tedbir ve teşebbüslerde bulunmak Ticaret ve Sanayi bakanlıklarınca verilecek görevleri yapmakla görevli olarak Türkiye Esnaf ve Küçük Sanatkârları Konfederasyonu kurulur.

Konfederasyon tüzel kişiliğe sahip bir kuruluş olup statüsünün Ticaret Bakanlığınca onanmasından sonra kurulmuş olur.

Genel Kurul toplantıları

MADDE 93. — Konfederasyon genel kurulu üç yılda bir Mayıs ayında konfederasyon merkezinde veya ilân edilecek yerde toplanır.

Toplantının yeri, günü, saati ve gündemi toplantıdan en az onbeş gün evvel iki gazete ile ilân olunur.

Ayrıca birlik ve federasyonlara da yazı ile bildirilir.

Çoğunluk hâsıl olmaması halinde, ikinci toplantının yapılacağı yer, günü ve saati gündemi tebligata yazılır.

Genel kurul ayrıca yönetim meclisince doğrudan doğruya, Bakanlıkça re'sen veya denetçiler tarafından lüzum görüldüğünde her zaman için olağanüstü toplantıya çağrılabilir.

Bu takdirde dahi durum aynı şekilde ilân ve tebliğ olunur.

Adi ve olağanüstü toplantılara temsilcilerin çoğunluğunun katılması şarttır. İlk toplantıda bu çoğunluk elde edilemediği takdirde, toplantı en çok üç gün içinde çoğunluk aranmaksızın yapılır .

Toplantılarda kararlar mevcut temsilcilerin çoğunluğu ile alınır.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Genel Kurulun görev ve yetkileri

MADDE 94. — Genel Kurulun başlıca görev ve yetkileri :

- a) Yönetim meclisi çalışma raporu ile denetçilerin raporunu incelemek, yönetim meclisi ve denetçileri ibra etmek,
- b) Gelecek yıl çalışma programı ile bütçeyi değiştirerek veya aynen kabul etmek,
- c) Kesinhesap cetvellerini kabul veya reddetmek,
- ç) Sorumluluğu görülen yönetim meclisi üyeleri hakkında dâva açılmasına karar vermek (bu gibi kimseler hakkında 48 nci maddenin (d) fıkrasının 2 nci bendi hükmü tatbik olunur.)
- d) Yönetim meclisince hazırlanan yönetmelikleri onamak,
- e) Her hangi bir sebeple birlik ve federasyonlarla konfederasyon yönetim meclisi ve denetçiler arasında çıkacak görüş ayrılıklarını kesin olarak halletmek,
- f) Esnaf ve sanat sahiplerinin meslek ve sanatlarının yürütülmesi için gerekli ve faydalı görülecek tedbir ve teşebbüslerden yönetim meclisi tarafından getirilecek konuları incelemek ve karara bağlamak ve gerekirse yönetim meclisine görüş ve temennilerini bildirmek,
- g) Hükümetçe hazırlanacak mevzuat ve mütalâa isteklerinden yönetim meclisine intikal ettirilecekler hakkında karar vermek,
- h) Denetçilerin ücretleri ile yönetim kurulu üyelerinin toplantılara katılmaları dolayısıyla alacakları huzur hakkı ile, merkeze gidiş ve gelişleri sebebiyle yapacakları zaruri giderleri tesbit etmek. (Genel kurul ücret ve huzur hakları Ticaret Bakanlığınca onanır.)
- i) Yönetim Meclisi üyelerini ve yedeklerini seçmek. (99 ncu maddedeki süre hitam bulmuş ise)
- 1) Denetçiler ve yedeklerini seçmek.

Toplantıya katılanlar listesi

MADDE 95. — Toplantıya katılanlar adı ve soyadları ile temsil ettikleri birlik ve federasyonların isimleri gösterilecek şekilde hazırlanan toplantıya katılanlar listesindeki yerleri kimlik göstermek ve imza etmek suretiyle katılmalarını belirtirler.

Temsilcilerin bizzat toplantıya katılmaları gerekli olup vekâlet kabul edilmez.

Toplantıya katılanlar listesi genel kurul başkan ve başkanvekilleriyle tutanak kâtipleri ve 16 nci maddeye göre hazır bulunan komiser tarafından imza olunur ve temsilciler tarafından verilen, temsile yetkili olduklarını gösteren belgelerle birlikte dosyasında saklanır.

Başkanlık Divanı

MADDE 96. — Komiser tarafından verilecek izin üzerine toplantı açılır. Temsilciler arasından bir başkan, bir başkanvekili ve gereği kadar tutanak kâtibî gösterme oyu ile seçilir.

Temsilcilerden onda birinin teklifi üzerine seçim gizli oyla da yapılabilir.

Başkanlık meclisi

MADDE 98. — Başkanlar meclisi birlik ve federasyon başkanlarından kurulur.

Konfederasyon genel kurulunun toplandığı yıllarda Mayıs ayında ve ayrıca yönetim meclisinin gerekli göreceği zamanlarda çağrısı üzerine toplanır. Toplantı görüşme ve karar alması usul ve esasları genel kuruldaki gibidir. Meclis bu kanunun 94 ncu maddesinin a,b,c,ç,d,e,f,g,h fıkralarında yazılı görevleri yapar.

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

Genel Kurulun görev ve yetkileri

MADDE 94. — Genel Kurulun başlıca görev ve yetkileri :

- a) Yönetim meclisi çalışma raporu ile denetçilerin raporunu incelemek, yönetim meclisi ve denetçileri ibra etmek,
- b) Gelecek yıl çalışma programı ile bütçeyi değiştirerek veya aynen kabul etmek,
- c) Kesinhesap cetvellerini kabul veya reddetmek,
- ç) Sorumluluğu görülen yönetim meclisi üyeleri hakkında dâva açılmasına karar vermek (bu gibi kımseler hakkında 48 nci maddenin (d) fıkrasının 2 nci bendi hükmü tatbik olunur.)
- d) Yönetim meclisince hazırlanan yönetmelikleri onamak,
- e) Her hangi bir sebeple birlik ve federasyonlarla konfederasyon yönetim meclisi ve denetçiler arasında çıkacak görüş ayrılıklarını kesin olarak halletmek,
- f) Esnaf ve sanat sahiplerinin meslek ve sanatlarının yürütülmesi için gerekli ve faydalı görülecek tedbir ve teşebbüslerden yönetim meclisi tarafından getirilecek konuları incelemek ve karara bağlamak ve gerekirse yönetim meclisine görüş ve temennilerini bildirmek,
- g) Hükümetçe hazırlanacak mevzuat ve mütalâa isteklerinden yönetim meclisine intikal ettirilecekler hakkında karar vermek,
- h) Denetçilerin ücretleri ile yönetim meclisi üyelerinin toplantılara katılmaları dolayısıyla alacakları huzur hakkı ile, merkeze gidiş ve gelişleri sebebiyle yapacakları zaruri giderleri tesbit etmek. (Genel kurul ücret ve huzur hakları Ticaret Bakanlığınca onanır.)
- i) Yönetim meclisi üyelerini ve yedeklerini seçmek. (99 ncu maddedeki süre hitam bulmuş ise)
- 1) Denetçiler ve yedeklerini seçmek.

Toplantıya katılanlar listesi

MADDE 95. — Toplantıya katılanlar adı ve soyadları ile temsil ettikleri birlik ve federasyonların isimleri gösterilecek şekilde hazırlanan listedeki yerleri kimlik göstermek ve imza etmek suretiyle katılmalarını belirtirler.

Temsilcilerin bizzat toplantıya katılmaları gerekli olup vekâlet kabul edilmez.

Toplantıya katılanlar listedeki genel kurul başkan ve başkanvekilleriyle tutanak kâtipleri ve 16 ncı maddeye göre hazır bulunan komiser tarafından imza olunur ve temsilciler tarafından verilen, temsile yetkili olduklarını gösteren belgelerle birlikte dosyasında saklanır.

Başkanlık Divanı

MADDE 96. — Komiser tarafından verilecek izin üzerine toplantı açılır. Temsilciler arasından bir başkan, bir başkanvekili ve gereği kadar tutanak kâtiibi işari oyla seçilir.

Temsilcilerden onda birinin teklifi üzerine seçim gizli oyla da yapılır.

Başkanlık meclisi

MADDE 98. — Başkanlar Meclisi birlik ve federasyon başkanlarından kurulur.

Konfederasyon genel kurulunun toplanmadığı yıllarda Mayıs ayında ve ayrıca yönetim meclisinin gerekli göreceği zamanlarda çağrısı üzerine toplanır. Toplantı görüşme ve karar alması usul ve esasları genel kuruldaki gibidir. Meclis bu kanunun 94 ncü maddesinin (a), (b), (c), (ç), (d), (e), (f), (g), (h) fıkralarında yazılı görevleri yapar.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin:

Yönetim Meclisi görev ve yetkileri

MADDE 101. — Yönetim meclisinin başlıca görev ve yetkileri :

- a) Konfederasyon işlerini mevzuat içinde yürütmek,
- b) Genel Kurul tarafından alınan kararları yürütmek,
- c) Bütçe, çalışma programı ve kesinhesap cetvellerini hazırlamak ve toplantı yılına göre başkanlar meclisi veya genel kurula vermek,
- ç) Genel kurulu ve başkanlar meclisini âdi ve gerekirse olağanüstü toplantıya çağırarak,
- d) Gayrimenkûl alım ve satımına istikraz akdine karar vermek ve birliklerin, federasyonların istikraz isteğine dair isteklerini incelemek ve sonuçlandırmak,
- e) Birliklerin ve gerektiğinde derneklerin ve federasyonun çalışmalarının mevzuat ve statüleri esasları içinde yürütmesini sağlamak için lüzumlu görülecek zamanlarda işlemlerini incelemek ve alınması gerekli tedbirler hakkında tebligatta bulunmak,
- f) Birlikler ve birliklerle federasyon arasında çıkacak anlaşmazlıkları incelemek ve kesin olarak halletmek,
- g) Genel Sekreterle memur ve müstahdemlerin atanma, terfi ve işten uzaklaştırılmalarını yapmak,
- h) Bakanlıkça verilen emir ve talimatı yerine getirmek,
- i) Konfederasyon topluluğu içindeki kuruluş mensuplarının ekonomik ve sosyal bakımdan ihtiyaçlarını karşılamak ve gelişmelerini temin için gerekli her türlü tedbirleri almak ve teşebbüslerde bulunmak kendi imkânları içinde yapılması mümkün olmayan hususları gerekli incelemeler sonunda ilgili Bakanlığa vermek,
- ı) Konfederasyona bağlı kuruluşlar ve üyeleri hakkında muntazam gerekli bilgileri sağlamak ve resmî dairelerce gerek bu hususta ve gerekse lüzumlu görülecek konularda istenecek bilgi ve mütalâayı vermek,
- j) Hükümetçe hazırlanacak mevzuat hakkında konfederasyon görüşünü gerektiğinde genel kurulun tasvibini de almak suretiyle tesbit ve ilgili makama vermek,
- k) Kurs ve mektep açılmasına, talebe okutulmasına, öğrenci yurtları tesis edilmesine, kamu yararına hizmet eden kuruluşlara bir evvelki yıl sâfi gelirinin % 5 ini geçmeyecek miktarda sosyal yardımlarda bulunulmasına karar vermek,
- l) Bakanlığın izni alınmak şartıyla ülke dışında sergi ve panayırlara katılmak, ülke dışındaki meslekî kuruluşlara katılmak veya bu gibi kuruluşlarla bağlantı kurmak ve temsilciliğini kabul etmek,
- m) Konfederasyon topluluğuna dâhil kuruluşların kendi aralarında kurdukları veya kuracakları ölüm, mâlûliyet, hastalık veya ihtiyarlık hallerini teminat altına alan yardım sandıkları kurması, topluluğu içindeki kuruluş mensuplarının sigorta işlerini düzenlemek amacıyla bir sigorta şirketi kurmak veya mevcut sigorta müesseseleri ile gerekli anlaşmaları akdetmek,
- n) Esnaf ve küçük sanat sahipleri ile konfederasyona bağlı kuruluşlar ve tesislerin ihtiyacı bulunan yardım ve kredileri sağlamak için gerekli teşebbüsleri yapmak,
- o) Konfederasyona bağlı kuruluşların işlem, muhasebe ve personel ile lüzumlu görecekları konularda yönetmeliklerini hazırlamak,
- ö) Birliklerce tesbit olunan gelenek ve taamüllerden memleket ölçüsünde uyulması zorunlu meslekî kararlar haline getirilmesi, gerekenleri tesbit ve bunların yürütülmesini sağlamak için Bakanlığa teklifte bulunmak,
- p) Esnaf ve küçük sanat sahiplerinin tescilini ilân ve lüzumlu meslekî yayında bulunmak üzere gazete çıkarmaya ve buna benzer işleri yapmaya karar vermek,
- r) Federasyon, birlik ve gerektiğinde derneklerde yapacağı inceleme sonunda, para ve

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

Yönetim Meclisi görev ve yetkileri

MADDE 101. — Yönetim Meclisinin başlıca görev ve yetkileri :

- a) Konfederasyon işlerini mevzuat içinde yürütmek,
- b) Genel Kurul tarafından alınan kararları yürütmek,
- c) Bütçe, çalışma programı ve kesin hesap cetvellerini hazırlamak ve toplantı yılına göre başkanlar meclisi veya genel kurula vermek,
- ç) Genel kurulu ve başkanlar meclisini âdi ve gerekirse olağanüstü toplantıya çağırarak,
- d) Gayrimenkul alım ve satımına istikraz akdine karar vermek ve birliklerin, federasyonların istikraz isteğine dair isteklerini incelemek ve sonuçlandırmak,
- e) Birliklerin ve gerektiğinde derneklerin ve federasyonun çalışmalarının mevzuat ve statüleri esasları içinde yürütmesini sağlamak için lüzumlu görülecek zamanlarda işlemlerini incelemek ve alınması gerekli tedbirler hakkında tebligatta bulunmak,
- f) Birlikler ve birliklerle federasyon arasında çıkacak anlaşmazlıkları incelemek ve kesin olarak halletmek,
- g) Genel Kâtiple memur ve müstahdemlerin atanma, terfi ve işten uzaklaştırılmalarını yapmak,
- h) Bakanlıkça verilen emir ve talimatı yerine getirmek,
- i) Konfederasyon topluluğu içindeki kuruluş mensuplarının ekonomik ve sosyal bakımdan ihtiyaçlarını karşılamak ve gelişmelerini temin için gerekli her türlü tedbirleri almak ve teşebbüslerde bulunmak kendi imkânları içinde yapılması mümkün olmayan hususları gerekli incelemeler sonunda ilgili Bakanlığa vermek,
  - 1) Konfederasyona bağlı kuruluşlar ve üyeleri hakkında muntazam gerekli bilgileri sağlamak ve resmî dairelerce gerek bu hususta ve gerekse lüzumlu görülecek konularda istenecek bilgi ve mütalâayı vermek,
- j) Hükümetçe hazırlanacak mevzuat hakkında konfederasyon görüşünü gerektiğinde genel kurulun tasvibini de almak suretiyle tesbit ve ilgili makama vermek,
- k) Kurs ve mektep açılmasına, talebe okutulmasına, öğrenci yurtları tesis edilmesine, kamu yararına hizmet eden kuruluşlara bir evvelki yıl sâfi gelirinin % 5 ini geçmiyecek miktarda sosyal yardımlarda bulunulmasına karar vermek,
  - 1) Bakanlığın izni alınmak şartıyla ülke dışında sergi ve panayırlara katılmak, ülke dışındaki meslekî kuruluşlara katılmak veya bu gibi kuruluşlarla bağlantı kurmak ve temsilciliğini kabul etmek,
- m) Konfederasyon topluluğuna dâhil kuruluşların kendi aralarında kurdukları veya kuracakları ölüm, mâlûliyet, hastalık veya ihtiyarlık hallerini teminat altına alan yardım sandıkları kurulması, topluluğu içindeki kuruluş mensuplarının sigorta işlerini düzenlemek amacıyla bir sigorta şirketi kurmak veya mevcut sigorta müesseseleri ile gerekli anlaşmaları akdetmek,
- n) Esnaf ve küçük sanat sahipleri ile konfederasyona bağlı kuruluşlar ve tesislerin ihtiyacı bulunan yardım ve kredileri sağlamak için gerekli teşebbüsleri yapmak,
- o) Konfederasyona bağlı kuruluşları işlem, muhasebe ve personel ile lüzumlu görecekları konularda yönetmeliklerini hazırlamak,
- ö) Birliklerce tesbit olunan gelenek ve teamüllerden memleket ölçüsünde uyulması zorunlu meslekî kararlar haline getirilmesi gerekenleri tesbit ve bunların yürütülmesini sağlamak için Bakanlığa teklifte bulunmak,
- p) Esnaf ve küçük sanat sahiplerinin tescilini ilân ve lüzumlu meslekî yayında bulunmak üzere gazete çıkarmaya ve buna benzer işleri yapmaya karar vermek,
- r) Federasyon, birlik ve gerektiğinde derneklere yapacağı inceleme sonunda, para ve kıymetli evrak üzerinde suiistimali görülen federasyon, birlik, dernek idarecileri hakkında dâva

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

kıymetli evrak üzerinde suiistimali görülen federasyon, birlik, dernek idarecileri hakkında dâva açılması, mevzuat ve statü esasları içinde verilecek emir ve talimatı yerine getirmiyen idareciler için ilgili genel kurula teklifte bulunmak,

Dâva olunan ve genel kurulu toplantıya çağrılan kuruluş idarecilerinin, dâva sonucunda ve genel kurulca alınacak karara kadar işten el çektirilmesi Ticaret Bakanlığınca Danıştaydan Talebolunur. Bu takdirde 48 nci maddenin (d) fıkrasının 2 nci bendi hükmü yürütülür.

s) Derneklerin kayıt ücreti yıllık aidat ve sair tarifelerini, birlik ve federasyonların kayıt ücretleri ile dernek katılma hisselerinin en az ve en yüksek sınırları ile genel esaslarını, birlik, federasyon ve konfederasyon genel kurul temsilcilerinin huzur hakları ile zaruri yol giderlerini, birlik ve federasyon yönetim kurulu huzur haklarını, derneklerin hizmetleri karşılığında alacakları ücretlerin esaslarını tesbit etmek,

ş) 40 nci maddenin (c) fıkrasına göre feshi gereken esnaf kuruluşları hakkında Bakanlığa teklifte bulunmak,

t) Kendisine bırakılan işleri yürütmek için ilgili meslek kolundaki federasyonun mütalâasını almak,

ü) Esnaf ve küçük sanatkârların yetiştirilmesi, ileri tekniğe sahip kulunan memleketler mulleri seviyesinde imalâta bulunabilmeleri ve bu memleketlerde yürütülen estetik, kalite ve istihsal usul ve esaslarının devamlı bir şekilde takip ve tesbiti ile memleketimizde uygulanması imkânlarının araştırılması, imalâtın teknik ve maliyet bakımından matluba en uygun bir şekilde getirilmesini sağlamak için Bakanlığın izni alınmak suretiyle valiliğin gözetimi altında ve o yer teknik teşkilâtın yardımı ile birlikler nezdinde kurslar açmak,

v) (ü) fıkrasında gösterilen maksatların gerçekleşmesini sağlamak üzere gerektiğinde küçük sanatları geliştirme enstitüsü kurmak.

y) Toplum kalkınması ile ilgili olarak kendilerine verilecek görevleri mevzuat içerisinde yerine getirmektir.

Huzur hakkı ve yolluklar

MADDE 103. — Yönetim meclisi ve genel kurul üyelerinin toplantılara katılmaları maksadıyla yapacakları zaruri yol masrafları esasları ve huzur hakkı miktarları yönetim meclisi tarafından tesbit ve genel kurulun onaması ile tesbit olunur.

Genel Sekreter

MADDE 104. — Konfederasyonun işlerini mevzuat, yönetmelik ve yönetim meclisi kararları dairesinde yürütmekle görevli bir genel sekreter bulunur.

Genel Sekreter, yönetim meclisi toplantılarına katılır oy kullanamaz.

Giderler, yönetim meclisi başkanı veya vekili ile genel sekreterin ortak imzası ile yapılır.

Konfederasyon adına yazılacak yazılar da aynı şekilde imzalanır. Ancak yönetim meclisi bâzi konularda genel sekretere tek başına imza yetkisi verebilir.

Genel Sekreterin atama, terfii, cezalandırılması ve işten uzaklaştırılması yönetim meclisince yapılır.

Genel Sekreterin İktisat, Hukuk, Siyasal Bilgiler Fakülteleri veya İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi mezunu ve bulunmadığı takdirde lise mezunu olması ve iktisadî sahada tatbiki bilgi ve tecrübe sahibi bulunması şarttır. İngilizce, Fransızca veya Almanca lisanlarından birini bilenler tercih olunur.

Genel Sekreter personelin birinci teskiye âmiri olup atanma, terfi, cezalandırma ve işten uzaklaştırma işlemleri teklifi üzerine yönetim meclisince yapılır.

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

açılması, mevzuat ve statü esasları içinde verilecek emir ve talimatı yerine getirmiyen idareciler için ilgili genel kurula teklifte bulunmak,

Dâva olunan ve genel kurulu toplantıya çağrılan kuruluş idarecilerinin, dâva sonucuna veya genel kurulca alınacak karara kadar işten el çektilmesi Ticaret Bakanlığınca Danıştaydan talebolunur. Bu takdirde 48 nci maddenin (d) fıkrasının 2 nci bendi hükmü yürütülür.

s) Derneklerin kayıt ücreti yıllık aidat ve sair tarifelerini, birlik ve federasyonların kayıt ücretleri ile dernek katılma hisselerinin en az ve en yüksek sınırları ile genel esaslarını, birlik, federasyon ve konfederasyon genel kurul temsilcilerinin huzur hakları ile zaruri yol giderlerini, birlik ve federasyon yönetim kurulu huzur haklarını, derneklerin hizmetleri karşılığında alacakları ücretlerin esaslarını tesbit etmek,

ş) 40 nci maddenin (c) fıkrasına göre feshi gereken esnaf kuruluşları hakkında Bakanlığa teklifte bulunmak,

t) Kendisine bırakılan işleri yürütmek için ilgili meslek kolundaki federasyonun mütalâasını almak,

u) Esnaf ve küçük sanatkârların yetiştirilmesi, ileri tekniğe sahip bulunan memleketler maddeleri seviyesinde imalâta bulunabilmeleri ve bu memleketlerde yürütülen estetik, kalite ve istihsal usul ve esaslarının devamlı bir şekilde takip ve tesbiti ile memleketimizde uygulanması imkânlarının araştırılması, imalâtın teknik ve maliyet bakımından matluba en uygun bir şekilde getirilmesini sağlamak için Bakanlığın izni alınmak suretiyle valiliğin gözetimi altında ve o yer teknik teşkilâtın yardımı ile birlikler nezdinde kurslar açmak,

v) (u) bendinde gösterilen maksatların gerçekleşmesini sağlamak üzere gerektiğinde küçük sanatları geliştirme enstitüsü kurmak.

y) Toplum kalkınması ile ilgili olarak kendilerine verilecek görevleri mevzuat içerisinde yerine getirmektir.

Huzur hakkı ve yolluklar

MADDE 103. — Yönetim meclisi ve genel kurul üyelerinin toplantılara katılmaları maksadıyla yapacakları zaruri yol masrafları esasları ve huzur hakkı miktarları yönetim meclisi tarafından teklif ve genel kurulun onaması ile tesbit olunur.

Genel Kâtip

MADDE 104. — Konfederasyonun işlerini mevzuat, yönetmelik ve yönetim meclisi kararları dairesinde yürütmekle görevli bir genel kâtip bulunur.

Genel Kâtip yönetim meclisi toplantılarına katılır oy kullanamaz.

Giderler, yönetim meclisi başkanı veya vekili ile genel kâtibin ortak imzası ile yapılır.

Konfederasyon adına yazılacak yazılar da aynı şekilde imzalanır. Ancak yönetim meclisi bazı konularda genel kâtibe tek başına imza yetkisi verebilir.

Genel kâtibin, atama, terfii, cezalandırılması ve işten uzaklaştırılması yönetim meclisince yapılır.

Genel kâtibin, İktisat, Hukuk, Siyasal Bilgiler fakülteleri, Orta - Doğu Teknik Üniversitesi idari bölümü veya İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi mezunu veya muadili yüksek tahsil yapmış olmak ve iktisadi sahada tatbiki bilgi ve tecrübe sahibi bulunmak şarttır. İngilizce, Fransızca veya Almanca lisanlarından birinden Devlet lisan imtihanını verenler tercih olunur.

Genel kâtip personelin birinci tezkiye âmiri olup atanma, terfi, cezalandırma ve işten uzaklaştırma işlemleri teklifi üzerine yönetim meclisince yapılır.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Konfederasyonun gelirleri

MADDE 107. — Konfederasyonun gelirleri :

- a) Birlik ve federasyonların % 10 u geçmemek üzere bir önceki yıl gelirleri üzerinden ve bakanlıkça tesbit edilecek orana göre tahsil edilecek katılma paylarından,
- b) Sicil gazetesi ile meslekî yayın gelirlerinden,
- c) Düzenlenecek ve onanacak matbua gelirlerinden,
- ç) Konfederasyonun amacının gerçekleştirilmesi için yapılacak kuruluş gelirlerinden,
- d) Tertip edilecek piyango gelirlerinden,
- e) Esnaf ve sanat sahiplerinin faydalanmasına sunulacak ihtiyaç maddeleri dolayısıyla elde edilecek hizmet karşılığından,
- f) Kurulacak meslekî kurslar ve okullarda tertip edilecek sergi ve panayırlardan sağlanacak gelirlerden,
- g) Bağış ve yardımlardan, ibarettir.

Birlik, federasyon ve konfederasyon payları

MADDE 108. — Birlik ve federasyona katılma payını tam olarak ve zamanında ödemeyen dernek yöneticileri, konfederasyon katılma payını aynı şekilde ödemekte ihmali görülen birlik ve federasyon yönetim kurulu üyeleri hakkında konfederasyon yönetim meclisince 30 ncu maddedeki para cezaları yürürlüğe konulur.

Bu husustaki kararlar ilâm hükmünde olup genel hükümler dairesinde yerine getirilir. Aidatın tahsili de aynı hükmüne bağlıdır.

Kullanılacak beyanname, defter ve makbuzlar

MADDE 109. — Esnaf kuruluşlarında kullanılacak beyanname ve defterler :

- a) Kayıt ve sicil beyannamesi,
- b) Üye kayıt defteri,
- c) Üye sicil defteri,
- ç) Genel kurul tutanaklarının (yazılmak ve yapıştırılmak suretiyle) kaydolunacağı tutanak defteri,
- d) Yönetim kurulu kararlarının yazılacağı karar defteri,
- e) Haysiyet divanı kararlarının yazılacağı karar defteri,
- f) Başkanlar meclisi kararlarının karar defteri,
- g) Gelecek ve teamül defteri,
- h) Demirbaş defteri,
- i) Gelen ve giden evrak kayıt defteri.

Yukardaki adı geçen matbua ve defterleri ile muhasebeye ait defter ve makbuzların ne şekilde tesis, düzenleme ve kullanılacağı konfederasyon tarafından hazırlanacak ve Bakanlıkça onanacak yönetmelikte tâyin ve tesbit olunur.

Esnaf kredilerini düzenleme komitesi

MADDE 110. — Bu kanuna bağlı derneklere mensup esnaf ve küçük sanat sahiplerine verilecek olan kredilerin tesbit, düzenleme ve dağıtma şekil ve esaslarını tesbit etmek üzere, Ticaret Bakanlığında, Sanayi Bakanı, Maliye Bakanı ve bu bakanlıkların birer temsilcisi ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Genel Müdürü, Türkiye Halk Bankası Genel Müdürü, Esnaf Kefalet Kooperatifleri Birliği Başkanı ve Konfederasyonun Başkanının katılmaları ile daimî bir Esnaf Kredi Komitesi kurulur.

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

Konfederasyonun gelirleri

MADDE 107. — Konfederasyonun gelirleri :

- a) Birlik ve federasyonların % 10 u geçmemek üzere bir önceki yıl gelirleri üzerinden ve Bakanlıkça tesbit edilecek orana göre tahsil edilecek katılma paylarından,
  - b) Sicil gazetesi ile mesleki yayın gelirlerinden,
  - c) Düzenlenecek ve onanacak matbua gelirlerinden,
  - ç) Konfederasyonun amacının gerçekleştirilmesi için yapılacak kuruluş gelirlerinden,
  - d) Esnaf ve sanat sahiplerinin faydalanmasına sunulacak ihtiyaç maddeleri dolayısıyla elde edilecek hizmet karşılığında,
  - e) Kurulacak mesleki kurslar ve okullarda tertibedilecek sergi ve panayırlardan sağlanacak gelirlerden,
  - f) Bağış ve yardımlardan,
- ibarettir.

Birlik, federasyon ve konfederasyon payları

MADDE 108. — Birlik ve federasyona katılma payını tam olarak ve zamanında ödemiye denek yöneticileri, konfederasyon katılma payını aynı şekilde ödemekte ihmali görülen birlik ve federasyon yönetim kurulu üyeleri hakkında konfederasyon yönetim meclisince 30 ncu maddedeki para cezaları uygulanır.

Bu husustaki kararlar ilâm hükmünde olup genel hükümler dairesinde yerine getirilir. Aidatın tahsili de aynı hükme bağlıdır.

Kullanılacak beyanname, defter ve makbuzlar

MADDE 109. — Esnaf kuruluşlarında kullanılacak beyanname ve defterler :

- a) Kayıt ve sicil beyannamesi,
- b) Üye kayıt defteri,
- c) Üye sicil defteri,
- ç) Genel kurul tutanaklarının (yazılmak ve yapıştırılmak suretiyle) kaydolunacağı tutanak defteri,
- d) Yönetim kurulu kararlarının yazılacağı karar defteri,
- e) Haysiyet divanı kararlarının yazılacağı karar defteri,
- f) Başkanlar Meclisi kararlarının karar defteri,
- g) Gelenek ve teamül defteri,
- h) Demirbaş defteri,
- i) Gelen ve giden evrak kayıt defteri.

Yukarda adı geçen matbua ve defterler ile muhasebeye ait defter ve makbuzların ne şekilde tesis, düzenleme ve kullanılacağı konfederasyon tarafından hazırlanacak ve Bakanlıkça onanacak yönetmelikte tâyin ve tesbit olunur.

Esnaf kredilerini düzenleme komitesi

MADDE 110. — Bu kanuna bağlı derneklere mensup esnaf ve küçük sanat sahiplerine verilecek olan kredilerin tesbit, düzenleme ve dağıtma şekil ve esaslarını tesbit etmek üzere, Ticaret Bakanlığında, Sanayi Bakanı, Maliye Bakanı ve bu bakanlıkların birer temsilcisi ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Genel Müdürü, Türkiye Halk Bankası Genel Müdürü, Esnaf Kefalet Kooperatifleri Birliği Başkanı ve Konfederasyonun Başkanının katılmaları ile daimî bir Esnaf Kredi Komitesi kurulur.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Komitenin çalışma şekli Ticaret ve Sanayi Bakanlığınca düzenlenecek bir yönetmelik ile tesbit olunur.

Teftiş, denetleme ve yetki

MADDE 111. — Bakanlık müfettişleri 112 nci maddedeki hallerin meydana gelmesinde teftişe yetkilidir ve bu hallerde ilgili memur ve hizmetlilere işten el çektirebilirler. Bir ay zarfında mahkemeye tevdi ederler. Organlar içindeki üyeler hakkında Danıştaydan bu yolda talepte bulunabilirler.

Memur ve müstahdemler hakkında takipsizlik ve beraet kararı verildiği takdirde mensubdukları kuruluşların yetkili organları kararı ile göreve alınırlar. Açıkta kaldıkları süreye ait aylık ücretleri tam olarak ödenir.

Yürürlüğe konulacak cezalar

MADDE 112. — Bu kanuna göre kurulan teşekküllerin, organları içinde bulunan üyeleri ile memur ve hizmetlileri, dernek, birlik, federasyonlarla konfederasyonun paraları ile para hükmündeki evrak ve senetleri ve sair malları aleyhine kesinhesap rapor ve diğer her çeşit evrak ve defterleri ve vesikaları üzerinde suç işledikleri takdirde bu suçlardan dolayı devlet memurları hakkında uygulanan cezalar yürürlüğe konulur.

Organlarda görev alma yasağı

MADDE 113. — Bu kanuna bağlı kuruluşlarda haysiyet divanı üyeliği ile denetçilik görevlerini üzerine alan kimselerin aynı kuruluşlarda yönetim kurulu veya meclisince aynı zamanda görev almaları yasak olduğu gibi karı, koca, usul, furuğ ve birinci derecede kan hısımlarının da aynı organlarda görev almaları yasaktır.

Küçük sanat kolları

MADDE 115. — Bu bölüm hükümlerine bağlı küçük sanat kolları aşağıda gösterilmiştir :

a) Madenî eşya sanatkârları :

Demircilik, bakırcılık, kalaycılık, tenekecilik, lehimcilik, sobacılık, nalbantlık, tornacılık, frezecilik, dökümcülük, tesfiyecilik, kaportacılık, haddecilik, kuyumcu sanatkârları ve benzerleri,

b) Ağaç işleri sanatları :

Doğramacılık, mobilyacılık, araba imalciliği, marangozluk, oymacılık, tahta tornacılığı, oyuncakçılık, döşemecilik, kâkmacılık ve benzerleri,

c) İnşaat sanatları :

Taşçılık, duvarcılık, betonculuk, dülgercilik, sıvacılık, boyacılık, badanacılık, sıhhi tesisatçılık, elektrik tesisatçılığı, mozayıkçılık, fayansçılık, mermercilik, ve benzeri,

ç) Giyim, mensucat ve deri işleri sanatları :

Terzilik, gömlekcilik, giyim eşyası imalciliği, dokumacılık, saraçlık, kundura imalciliği ve tamerirciliği, sayacılık, semercilik, tabaklık ve benzerleri,

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

Komitenin çalışma şekli Ticaret ve Sanayi Bakanlıklarınca düzenlenecek bir yönetmelik ile tesbit olunur.

Teftiş, denetleme ve yetki

MADDE 111. — Bakanlık müfettişleri 112 nci maddedeki hallerin meydana gelmesinde teftiş yetkilidir ve bu hallerde ilgili memur ve hizmetlilere işten el çektirebilirler. Bir ay zarfında mahkemeye tevdi ederler. Organlar içindeki üyeler hakkında Danıştaydan bu yolda talepte bulunabilirler.

Memur ve müstahdemler hakkında takipsizlik veya beraet kararı verildiği ve inzabati bakımdan işine iadesinde mahzur görülmediği takdirde mensuboldukları kuruluşların yetkili organları kararı ile göreve alınırlar. Açıkta kaldıkları süreye ait aylık ücretleri tam olarak ödenir.

Uygulanacak cezalar

MADDE 112. — Bu kanuna göre kurulan teşekküllerin, organları içinde bulunan üyeleri ile memur ve hizmetlileri, dernek, birlik, federasyonlarla konfederasyonun paraları ile para hükümündeki evrak ve senetleri ve sair malları aleyhine kesinhesap rapor ve diğer her çeşit evrak ve defterleri ve vesikaları üzerinde suç işledikleri takdirde bu suçlardan dolayı Devlet memurları hakkındaki cezalar uygulanır.

Organlarda görev alma yasağı

MADDE 113. — Bu kanuna bağlı kuruluşlarda haysiyet divanı üyeliği ile denetçilik görevlerini üzerine alan kimselerin aynı kuruluşlarda yönetim kurulu veya meclisinde aynı zamanda görev almaları yasak olduğu gibi kari, koca, usul, furu ve ikinci derecedeki kan hısımlarının da aynı organlarda görev almaları yasaktır.

Küçük sanat kolları

MADDE 115. — Bu bölüm hükümlerine bağlı küçük sanat kolları aşağıda gösterilmiştir :

a) Madenî eşya sanatkarları :

Demircilik, bakırcılık, kalaycılık, tenekecilik, lehimcilik, sobacılık, nalbantlık, tornacılık, frezecilik, dökümcülük, tesfiyecilik, kaportacılık, haddecilik, kuyumcu sanatkarları ve benzerleri,

b) Ağaç işleri sanatları :

Doğramacılık, mobilyacılık, araba imalciliği, marangozculuk, oymacılık, tahta tornacılığı, oyuncakçılık, döşemecilik, kakmacılık ve benzerleri,

c) İnşaat sanatları :

Taşçılık, duvarcılık, betonculuk, dülgerlik, sıvacılık, boyacılık, badanacılık, sıhhi tesisatçılık, elektrik tesisatçılığı, mozayıkçılık, fayansçılık, mermercilik ve benzeri,

ç) Giyim, mensucat ve deri işleri sanatları :

Terzilik, gömlekçilik, giyim eşyası imalciliği, dokumacılık, saraçlık, kundura imalciliği ve tairirciliği, sayacılık, semercilik, tabaklık ve benzerleri,

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

d) Gıda maddeleri sanatları :

Mandıracılık (süt, yoğurt, peynir, yağ ve mümasili imalciliği) kasaplık, sakatçılık, unlu maddeler imalciliği, fırıncılık, şekerli maddeler imalciliği, pastırma, sucuk ve mümasili imalciliği, turşuculuk, nebati yağ imalciliği ve benzerleri,

e) Spor ve sıhhi malzeme imalciliği :

Her nevi spor alet ve malzemelerinin imalciliği, av ve kamp levazımı imalciliği, suni uzuvlar, kasık bağları ve korse imalciliği ve benzerleri,

f) Fotoğraf, cam, kâğıt, seramik ve plâstik sanatları :

Fotoğrafçılık, camcılık, aynacılık, cam eşya imalciliği, süs ve ziynet eşyası imalciliği, seramik ve plâstik eşya imalciliği, mücellitlik, klişecilik, tabelâcılık ve benzerleri.

g) Boyama ve temizleme sanatları :

Kolacılık, ütücülük, elbise temizleme ve boyacılığı ve benzerleri.

h) Tamircilik sanatları :

Radyo, saat, gözlük, elektrik, havagazı aletleri tamirciliği, kalem tamirciliği, motorlu - motorsuz nakil vasıtaları tamirciliği, motor tamirciliği ve benzerleri.

i) Kadın erkek berberliği, manikür, pedikür, masajcılar ve lüks olmıyan otelciler ve benzerleri.

İşyeri açılması

MADDE 121. — Her hangi bir sanat kolunda yeniden iş yeri açmak için o sanatta ustalık niteliğini alan bir kimsenin, sorumlu sanatkârı sıfatı ile iş yerinde yürütülecek hizmetlerin sorumluluğunu üzerine alması şarttır.

Çırak, kalfa, usta

MADDE 122. — Esnaf ve sanatkârların ve umumiyetle küçük sanat kollarında çalışan kim seler çırak, kalfa ve usta olarak çalışan üç gruba ayırır ve bunların tarifleri hak ve vecibeleri, imtihan hususları, imtihan kurullarının çalışma şekli, ücret tarifelerinin tesbiti, iş sahipleriyle sanatkârlar arasındaki münasebetler, ehliyetin devamlı veya geçici olarak alınması hususları, çırak, usta ve kalfalar haklarında çıkarılacak ayrı bir kanunla düzenlenir ve işleme tabi tutulur.

Sicil özeti

MADDE 123. — Çırak, kalfa ve ustalar kayıtlı buldukları dernekten hizmet safhaları ile meslekî durumlarını gösterir sanatkâr sicil suretlerinin harcını ödemek suretiyle istiyebilirler.

Bir yerden diğer bir yere naklen giden kalfa ve ustaların sicil kayıtları evvelce çalıştıkları yerden celbedilecek sicil suretleri ile yapılır.

Bu gibi kimselerin sicil kayıt işlemleri tamamlanuncaya kadar bir ay süre ile çalışabilirler.

Bu devre içinde, geldiği yerde sicile kayıtlı olmamasından dolayı tescil edilemeyen kalfa ve usta o mahalde hiçbir iş yerinde çalıştırılmaz

Sorumlu sanatkârın hak ve vecibeleri

MADDE 124. — Her hangi bir işyerinin, sanatın icrasını sağlayacak şekilde kurma ve devamını gerektirecek hususlar yönünden işyeri sahibi, işyerinde yürütülen sanatın meslekte müesses usul ve esaslarla mevcut mevzuat ve nizam hükümlerine uygun bir tarzda yürütülmesinden sorumlu ol-

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

d) Gıda maddeleri sanatları :

Mandıracılık (süt, yoğurt, peynir, yağ ve mümasili imalciliği) kasaplık, sakatçılık, unlu maddeler imalciliği, fırıncılık, şekerli maddeler imalciliği, pastırma, suçuk ve mümasili imalciliği, turşuculuk, nebati yağ imalciliği ve benzerleri,

e) Spor ve sıhhi malzeme imalciliği :

Her nevi spor alet ve malzemelerinin imalciliği, av ve kamp levazımı imalciliği, suni uzuvlar, kasık bağları ve korse imalciliği ve benzerleri,

f) Fotoğraf, cam, kâğıt, seramik ve plâstik sanatları :

Fotoğrafçılık, camcılık, aynacılık, cam eşya imalciliği, süs ve ziynet eşyası imalciliği, seramik ve plâstik eşya imalciliği, mücellitlik, klişecilik, tabelâcılık ve benzerleri,

g) Boyama ve temizleme sanatları :

Kolacılık, ütücülük, elbise temizleme ve boyacılığı ve benzerleri.

h) Tamircilik sanatları :

Radyo, saat, gözlük, elektrik, havagazı aletleri, tamirciliği, kalem tamirciliği, motorlu - motorsuz nakil vasıtaları tamirciliği, motor tamirciliği ve benzerleri.

i) Kadın erkek berberliği, manikür, pedikür, masajcılar ve lüks olmıyan otelciler ve benzerleri.

1) Deniz motorculuğu, kayıkçılık, mavnacılık ve imalcilikleri ve benzerleri.

j) Sicim, urgan, halat ve benzerleri imalcileri,

İşyeri açılması

MADDE 121. — Her hangi bir sanat kolunda yeniden işyeri açmak için o sanatta ustalık niteliğini alan bir kimsenin, sorumlu sanatkâr sıfatı ile işyerinde yürütülecek hizmetlerin sorumluluğunu üzerine alması şarttır.

Çırak, kalfa, usta

MADDE 122. — Esnaf ve sanatkârların ve umumiyetle küçük sanat kollarında çalışan kimseler çırak, kalfa ve usta olarak çalışan üç gruba ayrılır ve bunların tarifleri hak ve vecibeleri imtihan hususları, imtihan kurullarının çalışma şekli, ücret tarifelerinin tesbiti iş sahipleri ile sanatkârlar arasındaki münasebetler ehliyetin devamlı veya geçici olarak alınması hususları çırak, usta ve kalfalar haklarında çıkarılacak ayrı bir kanunla düzenlenir.

Sicil özeti

MADDE 123. — Çırak, kalfa ve ustalar kayıtlı buldukları dernekten hizmet safhaları ile meslekî durumlarını gösterir sanatkâr sicil suretlerini tesbit edilen ücreti ödemek suretiyle istiyebilirler.

Bir yerden diğer bir yere naklen giden kalfa ve ustaların sicil kayıtları evvelce çalıştıkları yerden celbedilecek sicil suretleri ile yapılır.

Bu gibi kimseler sicil kayıt işlemleri tamamlanıncaya kadar bir ay süre ile çalışabilirler.

Bu devre içinde, geldiği yerde sicile kayıtlı olmamasından dolayı tescil edilemeyen kalfa ve usta o mahalde hiçbir işyerinde çalıştırılmaz.

Sorumlu sanatkârın hak ve vecibeleri

MADDE 124. — Her hangi bir işyerinin, sanatın icrasını sağlayacak şekilde kurma ve devamını gerektirecek hususlar yönünden işyeri sahibi, işyerinde yürütülen sanatın meslekte müesses usul ve esaslarla mevcut mevzuat ve nizam hükümlerine uygun bir tarzda yürütülme-

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

mak üzere çalıştırdığı ehliyetli ustayı veya ustalardan birini sorumlu sanatkâr olarak görevlendirmeye ve ilgili mercilere bildirmeye zorunludur.

İşyerinde çırak, kalfa ve ustalar tarafından icra olunan sanatın sonunda imal ve tamir olunan mamulâtın ayıp ve kusurlarından dolayı malî sorumluluk müessese sahibine, meslekî sorumluluk sorumlu sanatkâra teveccüh eder.

Sorumlu sanatkâr bu suretle deruhte etmiş olduğu mesuliyetten müessese sahibine, diğer ustalara, kalfalara aidolması gereken kısım için ilgililere rücu hakkını haizdir.

İşyerinde sanatın icrası şekil ve esaslarının tertip ve tanzimi tamamen sorumlu sanatkâra aidolup çırak, kalfa ve ustalar hiçbir veçhile bu esaslar dışında çalışamazlar.

İş sahiplerinin işyeri ile olan münasebetlerinde, muhatapları yalnız mezkûr sanatkârlardır.

Taraflar arasında aktedilen mukavele de 34 ncü maddede mündemiç tahkim usulü kabul edilmiş ise anlaşmazlık umumi hükümlere göre halledilir.

Ücret tarifelerinin tesbit şekli

MADDE 125. — Belediyelerin yetkilere dayanarak fiyat, tarife veya narh tesbit ettiği hallerde mahallî birlik mütalâası alınır.

Belediyece fiyatı tesbit edilmeyen ve esnaf dernekleri mevzuuna girmiyen sair mal, hizmet ve emek karşılığı alınacak ücret veya fiyatlar için mahallî birlik başkanlar meclisi tarafından tarife veya ücret tesbitleri yapılır ve belediyenin tasdiktine sunulur.

Belediyeler tesbit edilen bu tarife veya ücretleri çok gördüğü takdirde esnaf teşekkülü ile anlaşmaya varamazsa onbeş gün zarfında mahallî mülkiye âmirliğine itiraz edebilirler. Bu takdirde mahallî mülkiye âmiri veya tevkil edeceği bir zatın başkanlığı altında; belediyeden iki, Ticaret ve Sanayi Odasından bir temsilci ile Esnaf Dernekleri Birliği Başkanından teşekkül edecek Komisyon tarafından nitelik tetkik edilerek karara bağlanır. «Ticaret ve Sanayi Odası olmıyan yerlerde mülkiye âmirinin seçeceği kimse komisyona katılır.» Komisyon kararına karşı ilgililer ticari dâvaları görmeye yetkili mahkeme nezdinde itirazda bulunabilirler.

GEÇİCİ MADDE 1. — Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren halen mevcut esnaf dernekleri bir yıl içinde, esnaf dernekleri birlikleri iki yıl içinde federasyonlar ve Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Teşkilâtı Konfederasyonu üçüncü yıl içinde silsile esası ile yeni kuruluşlara geçerler. Yeniler kurulduka eskiler münfesh addedilirler. Kuruluşlar konfederasyon vasıtası ile yapılır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Her hangi bir yerde aynı veya birbirinden başkalığı olmıyan konularda kurulmuş oldukları bu kanunun 6 ncı maddesinde açıklanan komitece tesbit olunan dernek ve birlikler idare âmirliğince bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren altı ay içinde tek bir dernek içinde birleşmek üzere ortaklaşa bir genel kurul toplantısına çağırılır.

Toplantının yeri, günü, saati İdare Âmirliğince en az onbeş gün evvel o yer ilân vasıtaları ile ilân olunmakla beraber nitelik ilgili derneklere yazı ile tebliğ olunur.

Toplantı ilgili derneklerin üyelerinin katılma durumları nazara alınmaksızın yapılır.

Katılan kişi sayısı kurulacak derneğin organlarının asıl ve yedek sayısı ile Genel Kurul Başkanlık Divanının kuruluşuna yetecek kadar olması gerekir.

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

sinden sorumlu olmak üzere çalıştırdığı ehliyetli ustayı veya ustalardan birini sorumlu sanatkâr olarak görevlendirmeye ve ilgili mercilere bildirmeye zorunludur.

İşyerinde çırak, kalfa ve ustalar tarafından icra olunan sanatın sonunda imal ve tamir olunan mamulâtın ayıp ve kusurlarından dolayı malî sorumluluk müessese sahibine, meslekî sorumluluk sorumlu sanatkâra tevceüh eder.

Sorumlu sanatkâr bu suretle deruhde etmiş olduğu mesuliyetten müessese sahibine, diğer ustalara, kalfalara aidolması gereken kısım için ilgililere rücu hakkını haizdir.

İşyerinde sanatın icrası şekil ve esaslarının tertip ve tanzimi tamamen sorumlu sanatkâra aidolup çırak, kalfa ve ustalar hiçbir veçhile bu esaslar dışında çalışamazlar.

İş sahiplerinin işyeri ile olan münasebetlerinde, muhatapları yalnız sorumlu sanatkârlardır.

Taraflar arasında akdedilen mukavelede 34 noî maddede mündemiç tahkim usulü kabul edilmemiş ise anlaşmazlık umumi hükümlere göre halledilir.

Ücret tarifelerinin tesbit şekli

MADDE 125. — Belediyelerin yetkilerine dayanarak fiyat, tarife veya narh tesbit ettiği hallerde mahallî birliğin mütalâası alınır.

Belediyece fiyatı tesbit edilmeyen ve esnaf dernekleri mevzuuna giren sair hizmet ve emek karşılığı alınacak ücret veya fiyatlar için mahallî birlik başkanlar meclisi tarafından tarife veya ücret tesbitleri yapılır ve belediyenin tasdîkine sunulur.

Belediyeler tesbit edilen bu tarife veya ücretleri çok gördüğü takdirde esnaf teşekkülü ile anlaşmaya varamazsa onbeş gün zarfında mahallî mülkiye âmirliğine itiraz edebilirler. Bu takdirde mahallî mülkiye âmiri veya tevki edeceği bir zatın başkanlığı altında; belediyeden iki, Ticaret ve Sanayi Odasından bir temsilci ile Esnaf Dernekleri Birliği Başkanından teşekkül edecek Komisyon tarafından durum tetkik edilerek karara bağlanır. «Ticaret ve Sanayi Odası olmıyan yerlerde mülkiye âmirinin seçeceği kimse komisyona katılır.» Komisyon kararına karşı ilgililer yazılı bildiri tarihinden itibaren otuz gün içinde ticari dâvaları görmeye yetkili mahkeme nezdinde itirazda bulunabilirler.

GEÇİCİ MADDE 1. — Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren halen mevcut esnaf dernekleri bir yıl içinde, esnaf dernekleri birlikleri iki yıl içinde federasyonlar ve Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Teşkilâtı Konfederasyonu üçüncü yıl içinde silsile esası ile yeni kuruluşlara geçerler. Yeniler kuruldukça eskiler münfesh addedilirler. Kuruluşlar konfederasyon vasıtasıyla yapılır.

Kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren belirtilen süreler zarfında durumlarını bu kanunun hükümlerine uydurmayan dernekler ve federasyonlar süresi sonunda münfesh sayılırlar. Derneklerin mevcutları ile hak ve vecibeleri aynı konuda kurulacak derneklere devredilmek üzere emaneten birliklerine, federasyonları de aynı şekilde Konfederasyona devrolunur. Devrolan teşekküllerin sorumluluğu devraldıkları miktarla mukayyettir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Her hangi bir yerde aynı veya birbirinden başkalığı olmıyan konularda kurulmuş oldukları bu kanunun 6 ncı maddesinde açıklanan komitece tesbit olunan dernek ve birlikler İdare Âmirliğince bu kanunun yürürlük tarihinden itibaren altı ay içinde tek bir dernek içinde birleşmek üzere ortaklaşa bir genel kurul toplantısına çağırılır.

Toplantının yeri, günü, saati idare âmirliğince en az onbeş gün evvel o yer ilân vasıtaları ile ilân olunmakla beraber ilgili derneklere yazı ile tebliğ olunur.

Toplantı ilgili derneklerin üyelerinin katılma durumları nazara alınmaksızın yapılır.

Katılan kişilerin sayısı kurulacak derneğin organlarının asıl ve yedek sayısı ile genel kurul başkanlık divanının kuruluşuna yetecek kadar olması gerekir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Genel Kurul toplantılarına katılması gereken dernekler yeni derneğin kuruluşu anından itibaren münfesiş olurlar. Menkûl ve gayrimenkûlleri ile hak ve vecibeleri bu derneklere geçer.

Toplantı çoğunluğu belirtilen sayıda olmadığı takdirde İdare Âmirliğince uygun görülecek bir tarihe bırakılır ve nitelik aynı şekilde tebliğ ve ilân olunur.

Bu defa gerekli üye mevcudunun katılması sağlanmadığı takdirde ilgili dernekler münfesiş duruma girer ve menkûl ve gayrimenkûlleri ile hak ve vecibeleri yeniden aynı konuda kurulacak derneklere devredilmek üzere bölgesi içinde bulunan Esnaf Dernekleri Birliğine emaneten geçer.

GEÇİCİ MADDE 3. — Halen çalışmakta bulunan birlikler (İl merkezindekiler hariç) iki yıl içinde fesih ve tasfiye olunarak mevcutları ile hak ve vecibeleri bağlanacakları birliğe geçer.

İl merkezlerinde kurulmuş birlikler ise bu süre içinde kanun hükümlerine uyarlar.

Süresinde uymıyan birlikler münfesiş olur ve mevcutları ilgili bulunan dernekler arasında kılınmaları oranında dağıtılır.

Halen il merkezlerinde kurulmuş bulunan meslekî birlikler iki yıl içinde bu kanuna uyarlar. Ve buldukları yerin belediye sınırları içinde ve ana sözleşmelerinde belli konuları ve bu konulara dâhil meslek ve sanat müntesipleri için çalışmada bulunurlar.

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

Genel kurul toplantılarına katılması gereken dernekler yeni derneğin kuruluşu anından itibaren münfesiş olurlar. Menkûl ve gayrimenkulleri ile hak ve vecibeleri bu derneklere geçer.

Toplantı çoğunluğu belirtilen sayıda olmadığı takdirde idare âmirliğince uygun görülecek bir tarihe bırakılır ve durum aynı şekilde tebliğ ve ilân olunur.

Bu defa gerekli üye mevcudunun katılması sağlanmadığı takdirde ilgili dernekler münfesiş duruma girer ve menkul ve gayrimenkulleri ile hak ve vecibeleri yeniden aynı konuda kurulacak derneklere devredilmek üzere bölgesi içinde bulunan Esnaf Dernekleri Birliğine emaneten geçer.

GEÇİCİ MADDE 3. — Halen çalışmakta bulunan birlikler (İl merkezindekiler hariç) bir yıl içinde fesih ve tasfiye olunarak mevcutları ile hak ve vecibeleri bağlanacakları birliğe geçer.

İl merkezlerinde kurulmuş birlikler ise iki yıl içinde kanun hükümlerine uyarlar.

Süresinde uymıyan birlikler münfesiş olur ve mevcutları ilgili bulunan dernekler arasında katılmaları oranında dağıtılır.

Halen il merkezlerinde kurulmuş bulunan meslekî birlikler iki yıl içinde bu kanuna uyarlar. Ve buldukları yerin belediye sınırları içinde ve ana sözleşmelerinde belli konuları ve bu konulara dâhil meslek ve sanat müntesipleri için çalışmada bulunurlar.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu

- MADDE 1.** — Kesinleşmiştir.
MADDE 2. — Kesinleşmiştir.
MADDE 3. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmemiştir.
MADDE 4. — Kesinleşmiştir.
MADDE 5. — Kesinleşmiştir.
MADDE 6. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 7. — Kesinleşmiştir.
MADDE 8. — Kesinleşmiştir.
MADDE 9. — Kesinleşmiştir.
MADDE 10. — Kesinleşmiştir.
MADDE 11. — Kesinleşmiştir.
MADDE 12. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 13. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 14. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 15. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 16. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 17. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 18. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 19. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 20. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 21. — Kesinleşmiştir.
MADDE 22. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 23. — Kesinleşmiştir.
MADDE 24. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 25. — Kesinleşmiştir.
MADDE 26. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 27. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 28. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 29. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 30. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 31. — Kesinleşmiştir.
MADDE 32. — Kesinleşmiştir.
MADDE 33. — Kesinleşmiştir.
MADDE 34. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 35. — Kesinleşmiştir.
MADDE 36. — Kesinleşmiştir.
MADDE 37. — Kesinleşmiştir.
MADDE 38. — Kesinleşmiştir.
MADDE 39. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 40. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 41. — Kesinleşmiştir.
MADDE 42. — Kesinleşmiştir.
MADDE 43. — Kesinleşmiştir.
MADDE 44. — Kesinleşmiştir.

Geçici Komisyonun değiştirişi

- MADDE 45.** — Kesinleşmiştir.
MADDE 46. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 47. — Kesinleşmiştir.
MADDE 48. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 49. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 50. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 51. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 52. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 53. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 54. — Kesinleşmiştir.
MADDE 55. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 56. — Kesinleşmiştir.
MADDE 57. — Kesinleşmiştir.
MADDE 58. — Kesinleşmiştir.
MADDE 59. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 60. — Kesinleşmiştir.
MADDE 61. — Kesinleşmiştir.
MADDE 62. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 63. — Kesinleşmiştir.
MADDE 64. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 65. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 66. — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 67. — Kesinleşmiştir.
MADDE 68. — Bu maddede yapılan değişiklik komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 69. — Kesinleşmiştir.
MADDE 70. — Kesinleşmiştir.
MADDE 71. — Bu maddede yapılan değişiklik komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 72. — Bu maddede yapılan değişiklik komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 73. — Kesinleşmiştir.
MADDE 74. — Bu maddede yapılan değişiklik komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 75. — Bu maddede yapılan değişiklik komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 76. — Bu maddede yapılan değişiklik komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 77. — Bu maddede yapılan değişiklik komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 78. — Kesinleşmiştir.
MADDE 79. — Kesinleşmiştir.
MADDE 80. — Bu maddede yapılan değişiklik komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 81. — Bu maddede yapılan değişiklik komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 82. — Kesinleşmiştir.
MADDE 83. — Kesinleşmiştir.
MADDE 84. — Kesinleşmiştir.
MADDE 85. — Kesinleşmiştir.
MADDE 86. — Bu maddede yapılan değişiklik komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 87. — Bu maddede yapılan değişiklik komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 88. — Bu maddede yapılan değişiklik komisyonumuzca benimsenmiştir.
MADDE 89. — Kesinleşmiştir.
MADDE 90. — Kesinleşmiştir.
MADDE 91. — Kesinleşmiştir.

Geçici Komisyonun Değiştirisi

- MADDE 92.** — Kesinleşmiştir.
- MADDE 93.** — Bu maddede yapılan değişiklik komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 94.** — Bu maddede yapılan değişiklik komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 95.** — Bu maddede yapılan değişiklik komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 96.** — Bu maddede yapılan değişiklik komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 97.** — Kesinleşmiştir.
- MADDE 98.** — Bu maddede yapılan değişiklik komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 99.** — Kesinleşmiştir.
- MADDE 100.** — Kesinleşmiştir.
- MADDE 101.** — Bu maddede yapılan değişiklik komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 102.** — Kesinleşmiştir.
- MADDE 103.** — Bu maddede yapılan değişiklik komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 104.** — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 105.** — Kesinleşmiştir.
- MADDE 106.** — Kesinleşmiştir.
- MADDE 107.** — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 108.** — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 109.** — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 110.** — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 111.** — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 112.** — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 113.** — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 114.** — Kesinleşmiştir.
- MADDE 115.** — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 116.** — Kesinleşmiştir.
- MADDE 117.** — Kesinleşmiştir.
- MADDE 118.** — Kesinleşmiştir.
- MADDE 119.** — Kesinleşmiştir.
- MADDE 120.** — Kesinleşmiştir.
- MADDE 121.** — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 122.** — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 123.** — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 124.** — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 125.** — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
- GEÇİCİ MADDE 1.** — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
- GEÇİCİ MADDE 2.** — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
- GEÇİCİ MADDE 3.** — Bu maddede yapılan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiştir.
- MADDE 126.** — Kesinleşmiştir.
- MADDE 127.** — Kesinleşmiştir.
- MADDE 128.** — Kesinleşmiştir.

Dönem : 1

Toplantı : 3 **MILLET MECLİSİ** S. Sayısı : **338 e 2 nci ek**

Sosyal sigortalar kanunu tasarısının C. Senatosunca değiştirilen ve M. Meclisince benimsenmiyen maddeleri hakkında Karma Komisyon raporu ile M. Meclisi, C. Senatosu ve Karma Komisyon metinleri (M. Meclisi 1/462; C. Senatosu 1/324)

Sosyal Sigortalar Kanunu Karma Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Sosyal Sigortalar Ka-
nanu Karma Komisyonu
Esas No. : 1/462
Karar No. : 2

16 . 7 . 1964

Millet Meclisi Başkanlığına

Sosyal Sigortalar kanunu tasarısının Cumhuriyet Senatosunca değiştirilip Millet Meclisince benimsenmiyen 11, 15, 43, 57, 61, 80, 84, 89, 126, 135, geçici 8, geçici 9, geçici 18 ve 142 nei maddeleri Karma Komisyonumuzca incelenerek bütün bu maddeler için ekli yeni metinler tesbit ve kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine sunulmak üzere Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına takdim olunur.

Karma Komisyon

Başkanı
Elâzığ Senatörü
C. Ertuğ

Sözcü
İzmir Milletvekili
Ş. Bakşık

Aydın Senatörü
F. Turhangül

Kastamonu Senatörü
A. N. Tuna

Uşak Senatörü
K. Coşkunoğlu

Elâzığ
Ö. F. Sanaç

İzmir
N. Mirkelâmoğlu

MİLLET MECLİSİNİN KABUL
ETTİĞİ METİN

SOSYAL SİGORTALAR KANUNU
TASARISI

BÖLÜM - II

İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası

İş kazası ve meslek hastalığının tanımı

MADDE 11. —

A) İş kazası, aşağıdaki hal ve durumlardan birinde meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedence veya ruhca ârizaya uğratan olaydır :

- a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla,
- c) Sigortalının, işveren tarafından görev ile başka bir yere gönderilmesi yüzünden asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- d) Emzikli kadın sigortalının çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- e) Sigortalının, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere toplu olarak götürülüp getirilmeleri sırasında.

B) Meslek hastalığı, sigortalının çalıştırıldığı işin niteliğine göre tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, sakatlık veya ruhi âriza halleridir.

Bu kanuna göre tesbit edilmiş olan hastalıklar listesi dışında her hangi bir hastalığın meslek hastalığı sayılıp sayılmaması üzerinde çıkabilecek uyuşmazlıklar, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır.

İşverenin yükümü

MADDE 15. — İşveren, iş kazasına uğriyan sigortalıya, Kurumca işe el koyuncaya kadar, sağlık durumunun gerektirdiği sağlık yardımlarını yapmakla yükümlüdür.

Bu amaçla yapılan ve belgelere dayanan masraflarla yol paraları Kurum tarafından işverene ödenir.

Birinci fıkrada belirtilen yükümlerin yerine getirilmesindeki savsama ve gecikmeden do-

CUMHURİYET SENATOSUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

SOSYAL SİGORTALAR KANUNU
TASARISI

BÖLÜM - II

İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası

İş kazası ve meslek hastalığının tarifi

MADDE 11.—

A) İş kazası, aşağıdaki hâl ve durumlardan birinde meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedence veya ruhca ârizaya uğratan olaydır :

- a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla,
- c) Sigortalının, işveren tarafından görev ile başka bir yere gönderilmesi yüzünden asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- d) Emzikli kadın sigortalının çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- e) Sigortalının, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere toplu olarak götürülüp getirilmeleri sırasında.

B) Meslek hastalığı, sigortalının çalıştırıldığı işin niteliğine göre tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, sakatlık veya ruhi âriza halleridir.

Bu kanuna göre tesbit edilmiş olan hastalıklar listesi dışında her hangi bir hastalığın meslek hastalığı sayılıp sayılmaması üzerinde çıkabilecek uyuşmazlıklar, Sosyal Sigorta Sağlık Kurulunca karara bağlanır.

İşverenin yükümü

MADDE 15. — İşveren, iş kazasına uğriyan sigortalıya, Kurumca işe el koyuncaya kadar, sağlık durumunun gerektirdiği sağlık yardımlarını yapmakla yükümlüdür. Bu amaçla yapılan ve belgelere dayanan masraflarla yol paraları Kurum tarafından işverene ödenir.

Birinci fıkrada belirtilen yükümlerin yerine getirilmesindeki savsama ve gecikmeden dolayı, sigortalının tedavi süresinin uzamasına, mâlûl

KARMA KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

İş kazası ve meslek hastalığının tarifi

MADDE 11. —

A) İş kazası, aşağıdaki hal ve durumlardan birinde meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedence veya ruhça ârızaya uğratan olaydır :

- a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla,
- c) Sigortalının, işveren tarafından görev ile başka bir yere gönderilmesi yüzünden asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- d) Emzikli kadın sigortalının çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere toplu olarak götürülüp getirilmeleri sırasında.

B) Meslek hastalığı, sigortalının çalıştırıldığı işin niteliğine göre tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, sakatlık veya ruhi ârıza halleridir.

Bu kanuna göre tesbit edilmiş olan hastalıklar listesi dışında her hangi bir hastalığın meslek hastalığı sayılıp sayılmaması üzerinde çıkabilecek uyuşmazlıklar, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır.

İşverenin yükümü

MADDE 15. — İşveren, iş kazasına uğrıyan sigortalıya, Kurumca işe elkonuncaya kadar, sağlık durumunun gerektirdiği sağlık yardımlarını yapmakla yükümlüdür. Bu amaçla yapılan ve belgelere dayanan masraflarla yol paraları Kurum tarafından işverene ödenir.

Birinci fıkrada belirtilen yükümlerin yerine getirilmesindeki savsama ve gecikmeden dolayı, sigortalının tedavi süresinin uzamasına, mâlûl kalmasına veya mâlûllük derecesinin artmasına sebep olan işveren, Kurumun bu yüzden uğrıyacağı her türlü zararı ödemekle yükümlüdür.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

layı, sigortalının tedavi süresinin uzmasına, mâlûl kalmasına veya mâlûllük derecesinin artmasına sebeb olan işveren, Kurumun bu yüzden uğracağı her türlü zararı ödemekle yükümlüdür.

BÖLÜM - IV

Analık Sigortası

Sağlanan yardımlar

MADDE 43. — Sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının analığı halinde, aşağıda yazılı yardımlar sağlanır :

- A) Gebelik muayenesinin yaptırılması ve gerekli sağlık yardımlarının sağlanması,
- B) Doğumda gerekli sağlık yardımlarının sağlanması,
- C) Emzirme yardım parası verilmesi,
- D) Sigortalı kadının doğumdan önce ve sonra işinden kaldığı günler için ödenek verilmesi,
- E) Gerekirse analık hali sebebiyle başka bir yere gönderilmesi.

Sigortalının kontrol muayenesi

MADDE 57. — Mâlûllük aylığı bağlandıktan sonra, sigortalı, her zaman, başka birinin sürekli bakımına muhtaç duruma girdiğini ileri sürerek mâlûllük aylığının artırılmasını istiyebilir.

Mâlûllük aylığı bağlanan sigortalıları Kurum da her zaman kontrol muayenesine tabi tutabilir.

Gerek Kurumca yaptırılan kontrol muayenesinde, gerekse sigortalının isteği üzerine veya işe alıştırma sonunda yapılan muayenesinde yeniden tesbit edilecek mâlûllük durumuna göre, mâlûllük aylığı :

- A) Sigortalının istekte bulunması halinde :
  - a) Yazılı isteğini,
  - b) Yeni mâlûllük durumuna esas tutulan rapor yazılı isteğini takibeden takvim ayından sonraki bir tarihi taşımakta ise bu raporun tarihini,
- B) Kurumca kontrol muayenesine veya işe alıştırmaya tabi tutulma halinde de yeni mâlûllük durumuna esas tutulan raporun tarihini,

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

kalmasına veya mâlûllük derecesinin artmasına sebeb olan işveren, Kurumun bu yüzden uğracağı her türlü zararı ödemekle yükümlüdür.

BÖLÜM - IV

Analık Sigortası

Sağlanan yardımlar

MADDE 43. — Sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının analığı halinde, aşağıda yazılı yardımlar sağlanır :

- A) Gebelik muayenesinin yaptırılması ve gerekli sağlık yardımlarının sağlanması,
- B) Doğumda gerekli sağlık yardımlarının sağlanması,
- C) Emzirme yardım parası verilmesi,
- Ç) Sigortalı kadının doğumdan önce ve sonra işinden kaldığı günler için ödenek verilmesi,
- D) Analık hali sebebiyle gerekirse yurt içinde başka bir yere gönderilmesi.

Sigortalının kontrol muayenesi

MADDE 57. — Mâlûllük aylığı bağlandıktan sonra, sigortalı, her zaman, başka birinin sürekli bakımına muhtaç duruma girdiğini ileri sürerek mâlûllük aylığının artırılmasını istiyebilir.

Mâlûllük aylığı bağlanan sigortalıları Kurumda her zaman kontrol muayenesine tabi tutabilir.

Gerek Kurumca yaptırılan kontrol muayenesinde, gerekse sigortalının isteği üzerine veya işe alıştırma sonunda yapılan muayenesinde yeniden tesbit edilecek mâlûllük durumuna göre, mâlûllük aylığı :

- I - Sigortalının istekte bulunması halinde :
  - a) Yazılı isteğini,
  - b) Yeni mâlûllük durumuna esas tutulan rapor yazılı isteğini takibeden takvim ayından sonraki bir tarihi taşımakta ise bu raporun tarihini,
- II - Kurumca kontrol muayenesine veya işe alıştırmaya tabi tutulma halinde de yeni mâlûllük durumuna esas tutulan raporun tarihini,

Sağlanan yardımlar

MADDE 43. — Sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının analığı halinde, aşağıda yazılı yardımlar sağlanır :

- A) Gebelik muayenesinin yaptırılması ve gerekli sağlık yardımlarının sağlanması,
- B) Doğumda gerekli sağlık yardımlarının sağlanması,
- C) Emzirme yardım parası verilmesi,
- D) Sigortalı kadının doğumdan önce ve sonra işinden kaldığı günler için ödenek verilmesi,
- E) Analık hali sebebiyle gerekirse yurt içinde başka bir yere gönderilmesi.

Sigortalının kontrol muayenesi

MADDE 57. — Mâlûllük aylığı bağlandıktan sonra, sigortalı, her zaman, başka birinin sürekli bakımına muhtaç duruma girdiğini ileri sürerek mâlûllük aylığının artırılmasını isteyebilir.

Mâlûllük aylığı bağlanan sigortalıları Kurum da her zaman kontrol muayenesine tabi tutabilir.

Gerek Kurumca yaptırılan kontrol muayenesinde, gerekse sigortalının isteği üzerine veya işe alıştırma sonunda yapılan muayenesinde yeniden tesbit edilecek mâlûllük durumuna göre, mâlûllük aylığı :

I - Sigortalının istekte bulunması halinde :

a) Yazılı isteğini,

b) Yeni mâlûllük durumuna esas tutulan rapor yazılı isteğini takibeden takvim ayından sonraki bir tarihi taşımakta ise bu raporun tarihini,

II - Kurumca kontrol muayenesine veya işe alıştırmaya tabi tutulma halinde de yeni mâlûllük durumuna esas tutulan raporun tarihini,

Takibeden ay başından başlanarak gerekirse artırılır, azaltılır veya kesilir.

Kabul edilir bir özrü olmadığı halde kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırmıyan sigortalının mâlûllük aylığı, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak kesilir. Şu kadar ki, kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlayarak üç ay içinde yaptıran ve mâlûllük halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının mâlûllük aylığı, ödemenin kesildiği tarihten başlanarak verilir.

Kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptıran ve mâlûllük halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının mâlûllük aylığı, rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak ödenir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Takibeden ay başından başlanarak gerekirse artırılır, azaltılır veya kesilir.

Kabul edilir bir özrü olmadığı halde kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırmıyan sigortalının mâlûllük aylığı, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak kesilir. Şu kadar ki, kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlayarak üç ay içinde yaptıran ve mâlûllük halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının mâlûllük aylığı, ödemenin kesildiği tarihten başlanarak verilir.

Kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptıran ve mâlûllük halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının mâlûllük aylığı, rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak ödenir.

Aylığın hesaplanması

MADDE 61. — 60 ncı maddenin (A) fıkrasında yazılı şartları yerine getirerek yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, işten ayrıldığı tarihten önce Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi ödenmiş, son on takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarları toplamı en yüksek olan yedi takvim yılına göre bulunacak ortalama yıllık kazancının % 50 si oranında yıllık yaşlılık geliri bağlanır.

8 ve 9 takvim yılı prim ödemiş olan sigortalının ortalama yıllık kazancı da yukarıki fıkraya göre hesaplanır.

Sekiz takvim yılından az Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi ödemiş olan sigortalının yıllık yaşlılık gelirinin hesabına esas tutulacak ortalama yıllık kazancı prim ödemediği takvim yılları esas alınarak tesbit edilir.

60 ncı maddenin (B) fıkrasına göre yaşlılık geliri bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, yukarıki oranlardan, sigortalılık süresinin 34 yıldan eksik her tam yılı için % 0,50 indirme yapılmak suretiyle yıllık yaşlılık geliri bağlanır.

60 tan yukarı yaşta aylık bağlanan sigortalının yıllık yaşlılık geliri, yukarıki fıkralara

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

Takibeden ay başından başlanarak gerekirse artırılır, azaltılır veya kesilir.

Kabul edilir bir özrü olmadığı halde kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırmıyan sigortalının mâlûllük aylığı, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak kesilir. Şu kadar ki, kontrol muayenesini kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlayarak üç ay içinde yaptıran ve mâlûllük halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının mâlûllük aylığı, ödemenin kesildiği tarihten başlanarak verilir.

Kabuledilir bir özrü olmadan kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptıran ve mâlûllük halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının mâlûllük aylığı, rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak ödenir.

Aylığın hesaplanması

MADDE 61. — 60 ncı maddenin (A) fıkrasında yazılı şartları yerine getirerek yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, işten ayrıldığı tarihten önce mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödenmiş, son on takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarları toplamı en yüksek olan yedi takvim yılına göre bulunacak ortalama yıllık kazancının % 50 si oranında yıllık yaşlılık geliri bağlanır.

Sekiz ve dokuz takvim yılı prim ödemiş olan sigortalının ortalama yıllık kazancı da yukarıki fıkraya göre hesaplanır.

Sekiz takvim yılından az mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalının yıllık yaşlılık gelirinin hesabına esas tutulacak ortalama yıllık kazancı prim ödemediği takvim yılları esas alınarak tesbit edilir.

60 ncı maddenin (B) fıkrasına göre yaşlılık geliri bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, yukarıki oranlardan, sigortalılık süresinin 34 yıldan eksik her tam yılı için % 0,50 indirme yapılmak suretiyle yıllık yaşlılık geliri bağlanır.

60 dan yukarı yaşta aylık bağlanan sigortalının yıllık yaşlılık geliri, yukarıki fıkralara göre tesbit olunacak oranlar, 60 yaşından sonra

Karma Komisyonun kabul ettiği metin

Aylığın hesaplanması

MADDE 61. — 60 ncı maddenin (A) fıkrasında yazılı şartları yerine getirerek yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, işten ayrıldığı tarihten önce mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödenmiş son on takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarları toplamı en yüksek olan yedi takvim yılına göre bulunacak ortalama yıllık kazancının % 50 si oranında yıllık yaşlılık geliri bağlanır.

Sekiz ve dokuz takvim yılı prim ödemiş olan sigortalının ortalama yıllık kazancı da yukarıki fıkraya göre hesaplanır.

Sekiz takvim yılından az mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalının yıllık yaşlılık gelirinin hesabına esas tutulacak ortalama yıllık kazancı prim ödediği takvim yılları esas alınarak tesbit edilir.

60 ncı maddenin (B) fıkrasına göre yaşlılık geliri bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, yukarıki orandan, sigortalılık süresinin 34 yıldan eksik her tam yılı için % 0,50 indirme yapılmak suretiyle yıllık yaşlılık geliri bağlanır.

60 tan yukarı yaşta aylık bağlanan sigortalının yıllık yaşlılık geliri, yukarıki fıkralara göre tesbit olunacak oranlar, 60 yaşından sonra doldurmuş bulunduğu her tam yaş için % 1 artırılarak hesaplanır.

Yaşlılık aylığı, yıllık yaşlılık gelirinin onikide biridir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

göre tesbit olunacak oranlar, 60 yaşından sonra doldurmuş bulunduğu her tam yaş için % 1 artırılarak hesap olunur.

Yaşlılık aylığı, yıllık yaşlılık gelirinin onikide biridir.

Primlerin ödenmesi

MADDE 80. — İşveren, bir takvim ayı içinde çalıştırdığı sigortalıların sigorta primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden bu kanun gereğince hesaplanacak prim tutarlarını ücretlerinden kesmeye ve kendilerine ait primler tutarını da bu miktara ekliyerek en geç ertesi ayın sonuna kadar Kuruma ödemeye mecburdur.

77 nci maddenin (a) fıkrası gereğince hak edilen ve fakat ödenmemiş olan ücretler üzerinden hesaplanacak primler hakkında da yukarıki fıkra hükmü uygulanır.

Primler süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmiyen kısmına, sürenin bittiği tarihten başlayarak bir aylık süre için % 10 ve bundan sonraki her ay için % 2 gecikme zammı uygulanır.

Ay kesirleri tam olarak hesab edilir. Gecikme zammı yalnız prim alacaklarına uygulanır ve tutarı bu zammın uygulandığı prim miktarını geçemez.

Dâva veya icra kovuşturması açılmış olsa bile primlerin ödenmemiş kısmının alınacağı tarihe kadar gecikme zammı alınır.

Yersiz olarak alınan primlerin geriverilmesi

MADDE 84. — Yanlış ve yersiz olarak alınmış olduğu anlaşılan primler, alındıkları tarihlerden 10 yıl geçmemiş ise, hisseleri oranında işverenlere ve sigortalılara geriverilir.

İşverenlere geriverilecek primler için Kurumca kanuni faiz de ödenir. Bu faiz, primin Kuruma yatırıldığı tarihi takibeden ay başından iadenin yapıldığı ayın başına kadar geçen süre için hesaplanır.

Primleri geriverilenlere, primleri iptal edilen çalışmalarını dolayısıyla, Kurumca iş kazala-

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

doldurmuş bulunduğu her tam yaş için % 1 artırılarak hesap olunur.

Yaşlılık aylığı, yıllık yaşlılık gelirinin onikide biridir.

Primlerin ödenmesi

MADDE 80. — İşveren, bir ay içinde çalıştırdığı sigortalıların sigorta primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden bu kanun gereğince hesaplanacak prim tutarlarını ücretlerinden kesmeye ve kendilerine ait primler tutarını da bu miktara ekliyerek en geç ertesi ayın sonuna kadar Kuruma ödemeye mecburdur.

77 nci maddenin (a) fıkrası gereğince hak edilen ve fakat ödenmemiş olan ücretler üzerinden hesaplanacak primler hakkında da yukarıki fıkra hükmü uygulanır.

Prim süresi içinde ve tam olarak ödenmezse ödenmiyen kısmına, sürenin bittiği tarihten başlayarak bir aylık süre için % 10 ve bundan sonraki her ay için % 2 gecikme zammı uygulanır.

Ay kesirleri tam ay olarak hesab edilir. Gecikme zammı yalnız prim alacaklarına uygulanır ve tutarı bu zammın uygulandığı prim miktarının % 20 sini geçemez.

Dâva veya icra kovuşturması açılmış olsa bile primlerin ödenmemiş kısmı için gecikme zammı tahsil olunur.

Primlerin zamanında ödenmiyen kısmı için, gecikme zammının uygulandığı sürenin sonundan itibaren % 5 faiz alınır.

Yersiz olarak alınan primlerin geriverilmesi

MADDE 84. — Yanlış ve yersiz olarak alınmış olduğu anlaşılan primler, alındıkları tarihlerden 10 yıl geçmemiş ise, hisseleri oranında işverenlere ve sigortalılara geriverilir.

İşverenlere geriverilecek primler için Kurumca % 5 faiz de ödenir. Bu faiz, primin Kuruma yatırıldığı tarihi takibeden ay başından iadenin yapıldığı ayın başına kadar geçen süre için hesaplanır.

Primleri geriverilenlere, primleri iptal edilen çalışmalarını dolayısıyla, Kurumca iş kazala-

Primlerin ödenmesi

Madde 80. — İşveren, bir ay içinde çalıştırdığı sigortalıların sigorta primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden bu kanun gereğince hesaplanacak prim tutarlarını ücretlerinden kesmeye ve kendilerine ait primler tutarını da bu miktara ekliyerek en geç ertesi ayın sonuna kadar Kuruma ödemeye mecburdur.

77 nci maddenin (a) fıkrası gereğince hak edilen ve fakat ödenmemiş olan ücretler üzerinden hesaplanacak primler hakkında da yukarıki fıkra hükmü uygulanır.

Prim, süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısmına, sürenin bittiği tarihten başlayarak bir aylık süre için % 10 ve bundan sonraki her ay için % 2 gecikme zammı uygulanır.

Ay kesirleri tam ay olarak hesab edilir. Gecikme zammı yalnız prim alacaklarına uygulanır ve tutarı bu zammın uygulandığı prim miktarının % 20 sini geçemez.

Dâva veya icra kovuşturması açılmış olsa bile primlerin ödenmemiş kısmı için gecikme zammı tahsil olunur.

Primlerin zamanında ödenmeyen kısmı için, gecikme zammının uygulandığı sürenin sonundan itibaren kanuni faiz tahsil olunur. 82 nci madde şümülüne giren müteselsil sorumluluk halinde faiz borçları da nazara alınır.

Yersiz olarak alınan primlerin geriverilmesi

MADDE 84. — Yanlış ve yersiz olarak alınmış olduğu anlaşılan primler, alındıkları tarihlerden on yıl geçmemiş ise, hisseleri oranında işverenlere ve sigortalılara geriverilir.

İşverenlere geriverilecek primler için Kurumca kanuni faiz de ödenir. Bu faiz, primin Kuruma yatırıldığı tarihi takibeden aybaşından iadenin yapıldığı ayın başına kadar geçen süre için hesaplanır.

Primleri geriverilenlere, primleri iptal edilen çalışmaları dolayısıyla, Kurumca iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından yapılmakta olan yardım ve ödemeler durdurulur. Hastalık, analık, mâlullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından yapılmakta olan yardımlar ile verilmekte olan ödenek ve aylıklar ise, ilgililer bu sebeple gerekli yardım, tahsis ve ödeme şartlarını yitirmiş olurlarsa durdurulur. Şu kadar ki, daha önce sağlanan yardımlara ait giderler ilgililerden geri alınmaz.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

lariyle meslek hastalıkları sigortasından yapılmakta olan yardım ve ödemeler durdurulur. Hastalık Analık, Mâlûllük, Yaşlılık ve Ölüm sigortalarından yapılmakta olan yardımlar ile verilmekte olan ödenek ve aylıklar ise, ilgililer bu sebeple gerekli yardım, tahsis ve ödeme şartlarını yitirmiş olurlarsa durdurulur. Şu kadar ki, daha önce sağlanan yardımlara ait giderler ilgililerden geri alınmaz.

Geçici iş göremezlik ödeneğinin hesaplanması

MADDE 89. — İş kazası, meslek hastalığı veya hastalık halinde verilecek geçici iş göremezlik ödeneği, sigortalının 78 ve 88 nci maddeler gereğince hesaplanacak günlük kazancının yarısıdır.

Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi varsa geçici iş göremezlik ödeneği günlük kazancının üçte ikisi üzerinden hesaplanır.

Sağlık müesseselerine yatırılmak yahut bakımı Kurumca sağlanarak kaplıca veya içmelere gönderilmek yolu ile tedavi ettirilen sigortalıya günlük kazancının üçte biri verilir. Bu yoldan tedavi ettirilen sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi varsa, bu ödenek sigortalının günlük kazancının yarısına çıkarılır.

Sürekli iş göremezlik geliri almakta olan sigortalı aynı ârıza veya meslek hastalığı dolayısıyla yeniden tedavi edilir ve yazılı istekte bulunursa, sürekli iş göremezlik gelirine esas tutulan kazanca göre hesaplanacak bir günlük geçici iş göremezlik ödeneği ile üç aylık sürekli iş göremezlik gelirinin 90 da biri arasındaki fark, kendisine her gün için geçici iş göremezlik ödeneği olarak verilir.

Geçici iş göremezlik ödenekleri haftalık olarak ve işledikten sonra Kurumca verilir.

Kurumdan doğrudan doğruya alınmasında güçlük bulunursa, bu ödenek Kurumun talimatı uyarınca, işveren tarafından Kurum hesabına sigortalıya verilir. Kurum, bu kanuna uygun olarak verilen ödenekleri belgelerine dayanarak işverene öder.

Sigortalı kadının analığında verilecek günlük ödenek kazancının üçte ikisidir.

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

riyle meslek hastalıkları sigortasından yapılmakta olan yardım ve ödemeler durdurulur. Hastalık, analık, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından yapılmakta olan yardımlar ile verilmekte olan ödenek ve aylıklar ise, ilgililer bu sebeple gerekli yardım, tahsis ve ödeme şartlarını yitirmiş olurlarsa durdurulur. Şu kadar ki, daha önce sağlanan yardımlara ait giderler ilgililerden geri alınmaz.

Geçici iş göremezlik ödeneğinin hesaplanması

MADDE 89. — İş kazası, meslek hastalığı veya hastalık halinde verilecek geçici işgöremezlik ödeneği, sigortalının 78 ve 88 nci maddeler gereğince hesaplanacak günlük kazancının yarısıdır.

Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi varsa geçici işgöremezlik ödeneği günlük kazancının üçte ikisi üzerinden hesaplanır.

Sağlık müesseselerine yatırılmak yahut bakımı Kurumca sağlanarak kaplıca veya içmelere gönderilmek suretiyle tedavi ettirilen sigortalıya günlük kazancının üçte biri verilir. Bu yoldan tedavi ettirilen sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi varsa, bu ödenek sigortalının günlük kazancının yarısına çıkarılır.

Sürekli iş göremezlik geliri almakta olan sigortalı aynı ârıza veya meslek hastalığı dolayısıyla yeniden tedavi edilir ve yazılı istekte bulunursa, sürekli işgöremezlik gelirine esas tutulan kazanca göre hesaplanacak bir günlük geçici işgöremezlik ödeneği ile üç aylık sürekli işgöremezlik gelirinin 90 da biri arasındaki fark, kendisine her gün için geçici iş göremezlik ödeneği olarak verilir.

Geçici işgöremezlik ödenekleri haftalık olarak ve işledikten sonra Kurumca verilir.

Kurumdan doğrudan doğruya alınmasında güçlük bulunursa, bu ödenek Kurumun Talimatı uyarınca, işveren tarafından Kurum hesabına sigortalıya verilir. Kurum, bu kanuna uygun olarak verilen ödenekleri belgelerine dayanarak işverene öder.

Sigortalı kadının analığında verilecek günlük ödenek kazancının üçte ikisidir.

Geçici iş göremezlik ödeneğinin hesaplanması

MADDE 89. — İş kazası, meslek hastalığı veya hastalık halinde verilecek geçici iş göremezlik ödeneği, sigortalının 78 ve 88 nci maddeler gereğince hesaplanacak günlük kazancının yarısıdır.

Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi varsa geçici iş göremezlik ödeneği günlük kazancının üçte ikisi üzerinden hesaplanır.

Sağlık müesseselerine yatırılmak yahut bakımı Kurumca sağlanarak kaplıca veya içmelere gönderilmek yoluyla tedavi ettirilen sigortalıya günlük kazancının üçte biri verilir. Bu yoldan tedavi ettirilen sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi varsa, bu ödenek sigortalının günlük kazancının yarısına çıkarılır.

Sürekli iş göremezlik geliri almakta olan sigortalı aynı ârıza veya meslek hastalığı dolayısıyla yeniden tedavi edilir ve yazılı istekle bulunursa, sürekli iş göremezlik gelirine esas tutulan kazanca göre hesaplanacak bir günlük geçici iş göremezlik ödeneği ile üç aylık sürekli iş göremezlik gelirininki doksanda biri arasındaki fark, kendisine her gün için geçici iş göremezlik ödeneği olarak verilir.

Geçici iş göremezlik ödenekleri haftalık olarak ve işledikten sonra Kurumca verilir.

Kurumdan doğrudan doğruya alınmasında güçlük bulunursa, bu ödenek, Kurumun talimatı uyarınca, işveren tarafından Kurum hesabına sigortalıya verilir. Kurum, bu kanuna uygun olarak verilen ödenekleri belgelerine dayanarak işverene öder.

Sigortalı kadının analığında verilecek günlük ödenek kazancının üçte ikisidir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

Resim ve harc bağışıklığı

MADDE 126. — Kurum tarafından yapılan bütün işlemlerle bu işlemler için ilgililere verilmesi veya bunlardan alınması gereken rapor, ihbarname, makbuz, ilmühaber, dilekçe, beyanname ve saire gibi bütün evrak ve belgeler ile bunların suretleri her türlü resim ve harcdan bağışıktır.

Tüzükler

MADDE 135.—

A)

a) İş kazası ve meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik hallerinin meslekte kazanma gücünü ne oranda azaltacağı;

b) Sigortalıların hangi hallerde çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş ve hangi hallerde başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda sayılacakları;

c) İşe alıştırmanın ne yolda ve hangi esaslara göre yapılacağı ve 122 nci maddenin uygulanma tarzı;

d) Sigortalıların hangi hallerde erken yaşlanmış sayılacakları;

e) 129 ncu madde gereğince kurulan Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun, bu kanunda belirtilenler dışında kalan ve bu kanunun uygulanması ile ilgili bulunan görevleri ve çalışma şekil ve esasları;

f) Hangi hastalıkların meslek hastalığı sayılacağı ve bu hastalıkların, işten ayrıldıktan en geç ne kadar zaman sonra meydana çıktığı takdirde o işten ileri gelmiş kabul edileceği;

Çalışma ve Sağlık ve Sosyal Yardım bakanlıklarınca birlikte hazırlanacak bir tüzük ile;

B)

a) Sigortalıların kazançları toplamı ile prim ödeme gün sayılarını ve sigorta primlerini gösteren kayıt ve belgelerin ve sigortalı hesap kartlarının nitelik, usul ve esasları ile verilme süreleri;

b) Primler hesabına esas tutulacak kazançla toplamının hangi usul ve esaslara göre Kurumca ölçümleneceği ve Prim İtiraz Komisyonlarının teşekkül tarzı, çalışma usul ve esasları ile üyelerinin ücretleri;

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

Resim ve harc muaflığı

MADDE 126. — Kurum tarafından yapılan bütün işlemlerle bu işlemler için ilgililere verilmesi veya bunlardan alınması gereken her türlü evrak ve belgeler ve bunların suretlerinden hiçbir resim ve harc alınmaz.

Tüzükler

MADDE 135.—

A) :

a) İş kazası ve meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik hallerinin meslekte kazanma gücünü ne oranda azaltacağı;

b) Sigortalının hangi hallerde çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş ve hangi hallerde başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda sayılacakları;

c) İşe alıştırmanın ne yoldan ve hangi esaslara göre yapılacağı ve 122 nci maddenin uygulanma tarzı;

d) Sigortalıların hangi hallerde erken yaşlanmış sayılacakları;

e) 129 ncu madde gereğince kurulan Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun, bu kanunda belirtilenler dışında kalan ve bu kanunun uygulanması ile ilgili bulunan görevleri ve çalışma şekil ve esasları;

f) Hangi hastalıkların meslek hastalığı sayılacağı ve bu hastalıkların, işten ayrıldıktan en geç ne kadar zaman sonra meydana çıktığı takdirde o işten ileri gelmiş kabul edileceği;

Çalışma ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca birlikte hazırlanacak bir tüzük ile;

B) :

a) Sigortalıların kazançları toplamı ile prim ödeme gün sayılarını ve sigorta primlerini gösteren kayıt ve belgelerin ve sigortalı hesap kartlarının nitelik, usul ve esasları ile verilme süreleri;

b) Primler hesabına esas tutulacak kazançlar toplamının hangi usul ve esaslara göre Kurumca ölçümleneceği ve prim ikraz komisyonlarının teşekkül tarzı, çalışma usul ve esasları ile üyelerinin ücretleri;

Karma Komisyonun kabul ettiği metin

Resim, harc ve Damga Vergisi muafiyeti

MADDE 126. — Kurum tarafından yapılan bütün işlemlerle bu işlemler için ilgililere verilmesi veya bunlardan alınması gereken her türlü evrak ve belgeler ve bunların suretlerinden hiçbir resim, harc ve Damga Vergisi alınmaz.

Tüzükler

MADDE 135. —

A) :

- a) İş kazası ve meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik hallerinin meslekte kazanma gücünü ne oranda azaltacağı;
  - b) Sigortalıların hangi hallerde çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş ve hangi hallerde başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda sayılacakları;
  - c) İşe alıştırmanın ne yoldan ve hangi esaslara göre yapılacağı ve 122 nci maddenin uygulanma tarzı;
  - d) Sigortalıların hangi hallerde erken yaşlanmış sayılacakları;
  - e) 129 ncu madde gereğince kurulan Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun, bu kanunda belirtilenler dışında kalan ve bu kanunun uygulanması ile ilgili bulunan görevleri ve çalışma şekil ve esasları;
  - f) Hangi hastalıkların meslek hastalığı sayılacağı ve bu hastalıkların, işten ayrıldıktan en geç ne kadar zaman sonra meydana çıktığı takdirde o işten ileri gelmiş kabul edileceği;
- Çalışma ve Sağlık ve Sosyal Yardım bakanlıklarınca birlikte hazırlanacak bir tüzük ile,

B) :

- a) Sigortalıların kazançları toplamı ile prim ödeme gün sayılarını ve sigorta primlerini gösteren kayıt ve belgelerin ve sigortalı hesap kartlarının nitelik, usul ve esasları ile verilme süreleri;
  - b) Primler hesabına esas tutulacak kazançlar toplamının hangi usul ve esaslara göre Kurumca ölçümleneceği ve prim itiraz komisyonlarının teşekkül tarzı, çalışma usul ve esasları ile üyelerinin ücretleri;
  - c) Sigortalıların tescili, işverenler tarafından tutulacak kayıtlar ve işverenlerin uymaya mecbur buldukları usul ve esaslar; isteğe bağlı sigortaya tabi tutulanların prim ödeme şekilleri;
  - d) Gelir ve aylıkların ödenme zamanı;
  - e) Bu kanun hükümlerinin, işin niteliğinin gerektireceği şartlarla ve ne gibi değişik usullerle kara, deniz ve hava ulaştırma işlerinde çalışanlarla 7 nci madde kapsamına girenlere ve bunların işverenlerine uygulanacağı;
  - f) 8 nci maddenin son fıkrasındaki devirle ilgili hükümlerin ne yolda uygulanacağı;
  - g) 118 nci madde hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili esaslar;
  - h) Bu kanun hükümlerinin uygulanma şekil ve esasları;
- Çalışma Bakanlığınca hazırlanacak bir tüzük ile
Tebit olunur.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

c) Sigortalıların tescili, iş verenler tarafından tutulacak kayıt ve defterler ile iş verenlerin uymaya mecbur buldukları usul ve esaslar, isteğe bağlı sigortaya tabi tutulanların prim ödeme şekilleri;

d) Gelir ve aylıkların ödenme zamanı;

e) Bu kanun hükümlerinin, işin niteliğinin gerektireceği şartlarla ve ne gibi değişik usullerle kara, deniz ve hava ulaştırma işlerinde çalışanlarla 7 nci madde kapsamına girenlere ve bunların iş verenlerine uygulanacağı;

f) 8 nci maddenin son fıkrasındaki devirle ilgili hükümlerin ne yolda uygulanacağı;

g) Bu kanun hükümlerinin uygulanma şekil ve esasları;

Çalışma Bakanlığınca hazırlanacak bir tüzük ile,

Tesbit olunur.

İleri yaştaakilere aylık bağlama şartları

GEÇİCİ MADDE 8. — A) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan kadın ve 35 yaşını geçmiş bulunan erkek sigortalılardan, kadın iseler 55, erkek iseler 60 yaşını doldurmakla beraber 60 nci maddede yazılı şartları yerine getiremediklerinden yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamayan ve :

a) Sigortalılıklarının başladığı tarihten önceki 10 yıl içinde, 6 nci maddenin (A, C ve D) fıkralarında belirtilen işlerden gayri işlerde en az 2 000 gün çalıştıklarını tevsik eden,

b) Sigortalılık süresince her yıl için en az ortalama 200 gün sigorta primi ödemiş olan,

c) En az beş yıl sigortalı bulunan, Sigortalılara, sigortalılık süresi 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, 61 nci maddedeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

6 nci maddenin (B, E, F, G, H, I, J ve K) fıkraları kapsamına giren çalışmalar yukarıdaki (a) fıkrasında belirtilen en az 2 000 günlük çalışma süresine katılmaz.

Eski çalışma süreleri, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sigortalı bulunanlar için bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren si-

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

c) Sigortalıların tescil, işverenler tarafından tutulacak kayıt ve defterler ile işverenlerin uymaya mecbur buldukları usul ve esaslar, isteğe bağlı sigortaya tabi tutulanların prim ödeme şekilleri;

d) Gelir ve aylıkların ödenme zamanı;

e) Bu kanun hükümlerinin, işin niteliğinin gerektireceği şartlarla ve ne gibi değişik usullerle kara, deniz ve hava ulaştırma işlerinde çalışanlarla 7 nci madde kapsamına girenlere ve bunların işverenlerine uygulanacağı;

f) 8 nci maddenin son fıkrasındaki devirle ilgili hükümlerin ne yolda uygulanacağı;

g) 118 nci madde hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili esaslar;

h) Bu kanun hükümlerinin uygulanma şekil ve esasları;

Çalışma Bakanlığınca hazırlanacak bir tüzük ile,

Tesbit olunur.

İleri yaştaakilere aylık bağlama şartları

GEÇİCİ MADDE 8. — A) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan kadın ve 35 yaşını geçmiş bulunan erkek sigortalılardan, kadın iseler 55, erkek iseler 60 yaşını doldurmakla beraber 60 nci maddede yazılı şartları yerine getiremediklerinden yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamayan ve :

a) Sigortalılıklarının başladığı tarihten önceki 10 yıl içinde, 3 nci maddenin I nci bendinin (A, C ve D) fıkralarında belirtilen işlerden gayri işlerde en az 2 000 gün çalıştıklarını tevsik eden,

b) Sigortalılık süresince her yıl için en az ortalama 200 gün sigorta primi ödemiş olan,

c) En az beş yıl sigortalı bulunan, Sigortalılara, Sigortalılık süresi 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, 61 nci maddedeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

3 nci maddenin I nci bendinin (B, E, F, G, H, I, J, ve K) fıkraları kapsamına giren çalışmalar yukarıdaki (a) fıkrasında belirtilen en az 2 000 günlük çalışma süresine katılmaz.

Eski çalışma süreleri, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sigortalı bulunanlar için bu

İleri yaştakilere aylık bağlama şartları

GEÇİCİ MADDE 8. — A) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan kadın ve 35 yaşını geçmiş bulunan erkek sigortalılardan, kadın iseler 55, erkek iseler 60 yaşını doldurmakla beraber 60 ncı maddede yazılı şartları yerine getiremediklerinden yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamıyan ve :

a) Sigortalılıklarının başladığı tarihten önceki 10 yıl içinde, 3 ncü maddenin I nci bendinin (A, C ve D) fıkralarında belirtilen işlerden gayri işlerde en az 2 000 gün çalıştıklarını tevsik eden,

b) Sigortalılık süresince her yıl için en az ortalama 200 gün sigorta primi ödemiş olan,

c) En az beş yıl sigortalı bulunan,

Sigortalılara, sigortalılık süresi 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, 61 nci maddedeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

33 ncü maddenin I nci bendinin (B, E, F, G, H, I, J ve K) fıkraları kapsamına giren çalışmalar yukardaki (a) fıkrasında belirtilen en az 2 000 günlük çalışma süresine katılmaz.

Eski çalışma süreleri, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sigortalı bulunanlar için bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, sigortalılıkları bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra başlayan sigortalılar için de sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren en geç bir yıl içinde Kuruma verilecek belgelerle tevsik edilir.

İşverenler bu çalışma belgelerini düzenlemekten kaçınırlarsa, sigortalıların ilgili işverenden zarar ve ziyan isteme hakları saklıdır.

Çalışma belgelerinin gerçeğe uymadığı bir hükümle tesbit edildiği takdirde, gerek bunu düzenleyen ve gerekse ilgili sigortalılar, Kurumun bu yüzden uğracağı zararları % 50 fazlasıyla ve kanuni faizi ile birlikte Kuruma ödemekle yükümlüdür.

Bu gibiler hakkında, ayrıca genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

B) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan kadın ve 35 yaşını geçmiş bulunan erkek sigortalılardan, 50 yaşını doldurup erken yaşlanmış oldukları tesbit edilen ve 60 ncı

Millet Meclisinin kabul ettiği metin.

gortalılıkları bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra başhyan sigortalılar için de sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren en geç bir yıl içinde Kuruma verilecek belgelerde tevsih edilir.

İşverenler bu çalışma belgelerini düzenlemekten kaçınırlarsa, sigortalıların ilgili işverenden zarar ve ziyan isteme hakları saklıdır.

Çalışma belgelerinin gerçeğe uymaması halinde, gerek bunu düzenleyenler ve gerekse ilgili sigortalılar, Kurumun bu yüzden uğrıyacağı zararları % 50 fazlasıyla ve kanuni faizi ile birlikte kuruma ödemekle yükümlüdür.

Bu gibiler hakkında, ayrıca genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

B) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan kadın ve 35 yaşını geçmiş bulunan erkek sigortalılardan, 50 yaşını doldurup erken yaşlanmış oldukları tesbit edilen ve 60 nci maddede yazılı şartları yerine getiremedüklerinden aylık bağlanmasına hak kazanamayan sigortalılara, (A) fıkrasındaki şartlarla, sigortalılık süreleri 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, 61 nci maddedeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

6900 sayılı Kanuna göre kazanılmış haklar

GEÇİCİ MADDE 9. — Yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanunun geçici 1 nci maddesine göre, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kazanılmış bulunan haklar saklıdır.

Eski aylıkların artırılması

GEÇİCİ MADDE 18. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılmış olan mâlûliyet ve ihtiyarlık aylıklarıyla ölen sigortalıların hak sahibi kimselerine bağlanan aylıklara esas tutulan aylıklardan:

a) Tutarları, yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı Kanun ile ek ve değişiklikleri gereğince

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, sigortalılıkları bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra başhyan sigortalılar için de sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren en geç bir yıl içinde Kuruma verilecek belgelerle tevsih edilir.

İşverenler bu çalışma belgelerini düzenlemekten kaçınırlarsa, sigortalıların ilgili işverenden zarar ve ziyan isteme hakları saklıdır.

Çalışma belgelerinin gerçeğe uymadığı bir hükümlerle tesbit edildiği takdirde, gerek bunu düzenleyenler ve gerekse ilgili sigortalılar, Kurumun bu yüzden uğrıyacağı zararları % 50 fazlasıyla ve % 5 faizi ile birlikte Kuruma ödemekle yükümlüdür.

Bu gibiler hakkında, ayrıca genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

B) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan kadın ve 35 yaşını geçmiş bulunan erkek sigortalılardan, 50 yaşını doldurup erken yaşlanmış oldukları tesbit edilen ve 60 nci maddede yazılı şartları yerine getiremedüklerinden aylık bağlanmasına hak kazanamayan sigortalılara, (A) fıkrasındaki şartlarla, sigortalılık süreleri 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, 61 nci maddedeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

C) Sosyal Sigortalılara 86 nci maddeye göre topluluk sigortası yoluyla tabi olanlar hakkında yukarıki (A ve B) fıkraları hükümleri uygulanmaz.

6900 sayılı Kanuna göre kazanılmış haklar

GEÇİCİ MADDE 9. — Yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanunun geçici 1 nci maddesine göre kazanılmış bulunan haklar, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar saklıdır.

Eski aylıkların artırılması

GEÇİCİ MADDE 18. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılmış olan mâlûliyet ve ihtiyarlık aylıklarıyla ölen sigortalıların hak sahibi kimselerine bağlanan aylıklara esas tutulan aylıklardan;

a) Tutarları, yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı Kanun ile ek ve değişiklikleri gereğince

Karma Komisyonun kabul ettiği metin

maddede yazılı şartları yerine getiremediklerinden aylık bağlanmasına hak kazanamıyan sigortalılara, (A) fıkrasındaki şartlarla, sigortalılık süreleri 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, 61 nci maddede esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

C) Sosyal Sigortalara 86 nci maddeye göre topluluk sigortası yoluyla tabi olanlar hakkında yukarıki (A ve B) fıkraları hükümleri uygulanmaz.

5417 ve 6900 sayılı kanunlara göre kazanılan haklar

GEÇİCİ MADDE 9. — Yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunların geçici 1 nci maddelerine göre bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar Kuruma eski hizmet çalışma belgesi vermiş bulunanların sözü edilen maddelerde belirtilen hakları saklıdır.

Eski aylıkların artırılması

GEÇİCİ MADDE 18. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılmış olan málülliyet ve ihtiyarlık aylıklarıyla ölen sigortalıların hak sahibi kim-selerine bağlanan aylıklara esas tutulan aylıklardan :

a) Tutarları, yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı Kanun ile ek ve değişiklikleri gereğince tesbit edilmiş olanlar ekli (2) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre,

b) Tutarları, yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanun gereğince tesbit edilmiş olanlar ekli (3) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre,

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak artırılır.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

tesbit edilmiş olanlar ekli (2) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre,

b) Tutarları, yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanun gereğince tesbit edilmiş olanlar ekli (3) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre,

Ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak artırılır.

Bu artırımların hesaplanmasında, aylık tutarlarının, yürürlükten kaldırılmış 5417, 6708, 6900 ve 7231 sayılı kanunlarla tesbit edilen en az sınırlara çıkarılması için yapılan yükseltmeler nazara alınmaz.

Yürürlük tarihi

MADDE 142. — Bu kanun yayımı tarihinden sonraki ay başından altı ay sonra yürürlüğe girer.

Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin

tesbit edilmiş olanlar ekli (2) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre,

b) Tutarları, yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanun gereğince tesbit edilmiş olanlar ekli (3) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre;

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak artırılır.

Bu artırımların hesaplanmasında, aylık tutarlarının, yürürlükten kaldırılmış 5417, 6708, 6900 ve 7231 sayılı kanunlarla tesbit edilen en az sınırlara çıkarılması için yapılan yükseltmeler nazara alınmaz.

Yürürlük tarihi

MADDE 142. — Bu Kanun yayımı tarihinden sonraki ay başından itibaren altı ay sonra yürürlüğe girer. Ancak, geçici 7, 17, 18 ve 19 ncu maddeleri ile 96 ncı madde hükümlerine göre yapılacak zamlar bu kanunun yayım tarihini takibeden üç aylık dönemden itibaren hesabderek kanun yürürlüğe girdikten sonra verilir.

Karma Komisyonun kabul ettiği metin

Bu artırmaların hesaplanmasında, aylık tutarlarının, yürürlükten kaldırılmış 5417, 6708, 6900 ve 7231 sayılı kanunlarla tesbit edilen en az sınırlara çıkarılması için yapılan yükseltmeler nazara alınmaz.

Yürürlük tarihi

MADDE 142. — Bu kanunun 126 ncı maddesi 1 Kasım 1964 tarihinde, diğer hükümleri ise yayımını takibeden aybaşından altı ay sonra yürürlüğe girer.

Ancak, geçici 7, 17 ve 18 nci maddeler ile 96 ncı madde hükümlerine göre yapılacak zamlar bu kanunun yayım tarihini takibeden ilk üç aylık dönemden itibaren hesab edilerek kanun yürürlüğe girdikten sonra verilir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği cetvel)

[3] NUMARALI CETVEL

(Geçici madde 18 - b)

Kaldırılmış 6900 sayılı Kanun gereğince tesbit edilen aylıkların artırılmasında kullanılacak katsayılar.

Sigortalılığın sona erdiği yıllara göre aylık artırma katsayıları

Sigortalılığın başladığı yıl	1957	1958	1959	1960	1961	1962
1950	2,46	2,28	2,08	1,92	1,78	1,68
1951	2,36	2,18	1,99	1,84	1,71	1,61
1952	2,25	2,08	1,90	1,75	1,63	1,54
1953	2,14	1,98	1,80	1,66	1,55	1,47
1954	2,02	1,86	1,70	1,57	1,47	1,39
1955	1,87	1,75	1,60	1,48	1,38	1,32
1956	1,78	1,65	1,50	1,39	1,31	1,25
1957	—	1,55	1,40	1,30	1,23	1,18
1958	—	—	1,29	1,21	1,15	1,12
1959	—	—	—	1,12	1,08	1,06
1960	—	—	—	—	1,04	1,03
1961	—	—	—	—	—	1,00

(Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği cetvel)

[3] NUMARALI CETVEL

(Geçici madde 18 - b)

Kaldırılmış 6900 sayılı Kanun gereğince tesbit edilen aylıkların artırılmasında kullanılacak katsayılar.

Sigortalılığın sona erdiği yıllara göre aylık artırma katsayıları

Sigortalılığın başladığı yıl	1957	1958	1959	1960	1961	1962
1950	2,46	2,28	2,08	1,92	1,78	1,68
1951	2,36	2,18	1,99	1,84	1,71	1,61
1952	2,25	2,08	1,90	1,75	1,63	1,54
1953	2,14	1,98	1,80	1,66	1,55	1,47
1954	2,02	1,86	1,70	1,57	1,47	1,39
1955	1,87	1,75	1,60	1,48	1,38	1,32
1956	1,78	1,65	1,50	1,39	1,31	1,25
1957	—	1,55	1,40	1,30	1,23	1,18
1958	—	—	1,29	1,21	1,15	1,12
1959	—	—	—	1,12	1,08	1,06
1960	—	—	—	—	1,04	1,03
1961	—	—	—	—	—	1,00

(Geçici komisyonun kabul ettiği cetvel)

[3] NUMARALI CETVEL

(Geçici madde 18 - b)

Yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanun gereğince tesbit edilen aylıkların artırılmasında kullanılacak katsayılar.

Sigortalılığın sona ererek aylık bağlandığı yıllara göre aylık artırma katsayıları

Sigortalılığın başladığı yıl	1957	-1958	1959	1960	1961	1962 ve daha sonraki yıllar
1950	2,46	2,28	2,08	1,92	1,78	1,68
1951	2,36	2,18	1,99	1,84	1,71	1,61
1952	2,25	2,08	1,90	1,75	1,63	1,54
1953	2,14	1,98	1,80	1,66	1,55	1,47
1954	2,02	1,86	1,70	1,57	1,47	1,39
1955	1,87	1,75	1,60	1,48	1,38	1,32
1956	1,78	1,65	1,50	1,39	1,31	1,25
1957	—	1,55	1,40	1,30	1,23	1,18
1958	—	—	1,29	1,21	1,15	1,12
1959	—	—	—	1,12	1,08	1,06
1960	—	—	—	—	1,04	1,03
1961	—	—	—	—	—	1,00